

ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ
และความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน

นางสาวบุญชริกา ลีวเฉลิมวงศ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยา

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
ปีการศึกษา 2556

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิต สำนักวิทยบริการฯ ที่ส่งงานทางบัณฑิตวิทยาลัย
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

THE RELATIONSHIP BETWEEN PARENTAL CAREER SUPPORT AND CAREER
INDECISION OF HIGH SCHOOL STUDENTS WITH CAREER DECISION-MAKING SELF-
EFFICACY AS A MEDIATOR

Miss Boontriga Lewchalermwongse

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Psychology

Faculty of Psychology

Chulalongkorn University

Academic Year 2013

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของผู้ปกครองด้าน
อาชีพ และความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีการรับรู้
ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ
เป็นตัวแปรส่งผ่าน

โดย

นางสาวบุญทริกา ลีเฉลิมวงศ์

สาขาวิชา

จิตวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร. อรัญญา ต้อยคำภีร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

รองศาสตราจารย์ สุภาพรณ โคตรจรัส

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะจิตวิทยา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คัดนางค์ มณีศรี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. กุลยา พิสิษฐ์สังฆการ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์ ดร. อรัญญา ต้อยคำภีร์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์ สุภาพรณ โคตรจรัส)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. ณัฐสุดา เต็มพันธ์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รุ่งนภา ภาณิตร์ตัน)

บุญพริกา ลีวเฉลิมวงศ์ : ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ และความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน. (THE RELATIONSHIP BETWEEN PARENTAL CAREER SUPPORT AND CAREER INDECISION OF HIGH SCHOOL STUDENTS WITH CAREER DECISION-MAKING SELF-EFFICACY AS A MEDIATOR) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ. ดร. อรัญญา ต้อยคำภีร์, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม: รศ. สุภาพรพรณ โคตรจรัส, 125 หน้า.

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ ศึกษาอิทธิพลจากการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ แบบสนับสนุน แบบก้าวท้าว แบบขาดการมีส่วนร่วม และการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพที่มีต่อความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ คือนักเรียนระดับมัธยมปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,140 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ มาตรการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ มาตรการวัดความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ มาตรการวัดการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการสร้างสมการโครงสร้างด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL) ผลการวิจัยพบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของความลังเลใจในการเลือกประกอบอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=25.520$, $df=22$, $p=.273$, $GFI=.996$, $RMSEA=.012$) ทั้งนี้ตัวแปรทั้งหมดในสมการสามารถอธิบายความแปรปรวนของความลังเลใจในการเลือกประกอบอาชีพได้ร้อยละ 62.10 โดยที่การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ มีอิทธิพลทางตรงต่อความลังเลใจในการเลือกประกอบอาชีพสูงสุด ($\beta = -.90$, $p < .01$) รองลงมาเป็นอิทธิพลรวมของการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ แบบขาดการมีส่วนร่วม ($\beta = .45$, $p < .01$) และ การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ แบบสนับสนุน ($\beta = .37$, $p < .01$) ทั้งนี้การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้าวท้าวมีอิทธิพลรวมต่อความลังเลใจในการเลือกประกอบอาชีพอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = -.09$, ns) การสนับสนุนจากผู้ปกครองด้านอาชีพทั้งสามรูปแบบสามารถอธิบายความแปรปรวนของการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพได้ร้อยละ 51.90 โดยที่การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุน มีอิทธิพลสูงสุด ($\beta = -.90$, $p < .01$) รองลงมาเป็น แบบขาดการมีส่วนร่วม ($\beta = .50$, $p < .01$) และ แบบก้าวท้าว ($\beta = -.24$, $p < .01$)

สาขาวิชา จิตวิทยา

ปีการศึกษา 2556

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

5378294838 : MAJOR PSYCHOLOGY

KEYWORDS: PARENTAL CAREER SUPPORT / CAREER INDECISION / CAREER DECISION-
MAKING SELF-EFFICACY

BOONTRIGA LEWCHALERMWONGSE: THE RELATIONSHIP BETWEEN PARENTAL CAREER SUPPORT AND CAREER INDECISION OF HIGH SCHOOL STUDENTS WITH CAREER DECISION-MAKING SELF-EFFICACY AS A MEDIATOR. ADVISOR: ASSOC. PROF. ARUNYA TUICOMEPEE, Ph.D., CO-ADVISOR: ASSOC. PROF. SUPAPAN KOTRAJARAS, 125 pp.

The purposes of this research were to investigate the relationship between 3 styles of parental career support (support style, interfere style and lack of engagement style), career decision-making self-efficacy and career indecision in high school students. Participants were 1,140 high school students. Instruments were parental career support scale, career indecision scale, and career decision-making self-efficacy scale. Data were collected via sets of questionnaires and subsequently analyzed using the structural equation modeling through LISREL. The findings reveal that the causal model where 3 styles of parental career support were used to predict career indecision in high school students with career decision-making self-efficacy being a mediator, fits the empirical data (Chi-square=25.520, $df=22$, $p=.273$, GFI =.996 and RMSEA=.012). The model accounted for 62.10% of the variance of career indecision. Career decision-making self-efficacy was most salient in predicting career indecision ($\beta = -.90$, $p < .01$), followed by parental career support, the lack of engagement style ($\beta = .45$, $p < .01$) and support style ($\beta = .37$, $p < .01$). However, the total effect on career indecision of Interfere style was not significant ($\beta = -.09$, ns). Additionally, parental career support accounted for 51.90% of the variance of career decision-making self-efficacy, with support style being most salient in its predictive value ($\beta = -.90$, $p < .01$), followed by lack of engagement style ($\beta = .50$, $p < .01$) and interfere style ($\beta = -.24$, $p < .01$).

Field of Study: Psychology

Academic Year: 2013

Student's Signature

Advisor's Signature

Co-Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยความสะดวก และสนับสนุน ของ รองศาสตราจารย์ ดร. อรัญญา ต้อยคำภีร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ สุภาพรพรณ โศตรจรัสอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้สละเวลาอันมีค่า ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนกระตุ้น และให้กำลังใจ ด้วยความเอาใจใส่และอดทน ตลอดระยะเวลาของจัดทำวิทยานิพนธ์ เล่มนี้ ขอขอบคุณที่อาจารย์มีความหวังและเชื่อในตัวผู้วิจัยจนถึงที่สุด และขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.กฤษยา พิธิษฐ์สังฆการ ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งนภา ภาณิตรัตน์ และอาจารย์ ดร. ณัฐสุตา เต้พันธ์ ที่ได้ให้เกียรติเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ทั้งยังกรุณา และให้ข้อเสนอแนะ แนวทางในการทำวิทยานิพนธ์อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ประสิทธิ์ ประสาทความรู้ทางวิชาการ อบรมสั่งสอน มอบแนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าและเป็น ประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการและคุณครูโรงเรียนศึกษานารี คุณครูแนะนำโรงเรียนเซนต์โย เซฟคอนเวนต์ โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน และโรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการ แจกจ่าย และเก็บรวบรวมข้อมูล รวมถึงผู้ร่วมการวิจัยทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือ และให้ข้อมูลอัน เป็นประโยชน์สำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณพ่อ และแม่ ผู้เป็นที่รักยิ่ง ที่ได้ให้การสนับสนุนด้านกำลังใจ กำลังใจ กำลังทรัพย์ มอบความรัก และความไว้วางใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบคุณ เพื่อนจิตวิทยาการปรึกษา รุ่น 26 ที่เดินทางมาด้วยกันแม้บ้างจะนำหน้า แต่ รับรู้ได้ถึงกำลังใจได้เสมอ เพื่อนรักที่เดินทางมาพร้อมกัน ร่วมทุกข์และสุขกันในระหว่างหนทางที่หนัก หน่วงและทรหดนี้ เพื่อนๆและพี่ๆคณะจิตวิทยา สำหรับการสนับสนุนช่วยเหลือ แนะนำ ให้กำลังใจ กระตุ้น หนุน ลาก ผลัก ดัน เดินไปข้างหน้า เดินไปด้วยกัน และมีความหวังในการทำวิทยานิพนธ์ของ ผู้วิจัยจนแล้วเสร็จ

ท้ายที่สุดขอขอบพระคุณผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน ที่ได้เอื้อนนาม ซึ่งได้มีส่วนในการผลักดันให้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
บทที่ 2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
1. ความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ.....	11
1.1 นิยามและขอบเขต.....	11
1.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ.....	11
กลุ่มที่ 1 ทฤษฎีแนวพัฒนาการด้านอาชีพ.....	11
กลุ่มที่ 2 ทฤษฎีแนวการเรียนรู้ทางพฤติกรรม/สังคม.....	20
1.3 การวัดและประเมินความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ.....	22
2. การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ.....	23
2.1. นิยามและขอบเขต.....	23
2.2. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ.....	24
2.3 การวัดและประเมินการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ.....	27
3. การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ.....	27

3.1	นิยามและขอบเขต.....	28
3.2	แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนในการเลือกเส้นทางอาชีพ.....	30
3.3	การวัดและประเมินการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ.....	34
4.	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	43
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	43
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและขั้นตอนในการพัฒนา	44
	1. มาตรการวัดความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ.....	44
	2. มาตรการวัดการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ.....	46
	3. มาตรการวัดการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ.....	49
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย	53
	1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาของกลุ่มตัวอย่าง	54
	2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น	56
	ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลขาดหาย	56
	ส่วนที่ 2 การสร้างตัวแปรสังเกตได้	56
	ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของตัวแปรในการวิจัย	56
	ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม	58
	3. ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัด	61
	4. ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลวิเคราะห์อิทธิพลและทดสอบสมมติฐาน.....	66
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
บทที่ 5	สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	70
	สรุปผลการวิจัย	70
	การอภิปรายผล.....	72
	ข้อเสนอแนะ	84

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	84
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	86
ภาคผนวก.....	96
ภาคผนวก ก.....	97
ภาคผนวก ข ตัวอย่างแบบสอบถาม	98
ภาคผนวก ค ผลการทดสอบค่าทีและการวิเคราะห์รายข้อของมาตร	100
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์โมเดลการวิจัย.....	104
ภาคผนวก จ ผลการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน.....	125

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	แสดงงานพัฒนาการด้านอาชีพตามทฤษฎีของ Super	15
ตารางที่ 2	องค์ประกอบที่ใช้วัดความตั้งใจในการเลือกอาชีพ (Lent, 2002)	39
ตารางที่ 3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามเพศ อายุ และอายุงาน	55
ตารางที่ 4	แสดงค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความเบ้ (SK) และค่าความโด่ง (KU) ของตัวแปรการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ ความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ และการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ	57
ตารางที่ 5	เมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงที่ใช้การวิจัย (N = 1,140)	58
ตารางที่ 6	การแจกแจงความถี่และสถิติบรรยายตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล (N = 1,140)	59
ตารางที่ 7	เมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวิจัย	61
ตารางที่ 8	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวัดการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุน (SP)	62
ตารางที่ 9	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวัดการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้าวถอย (IN)	63
ตารางที่ 10	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวัดการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบขาดการมีส่วนร่วม (LE)	64
ตารางที่ 11	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ	65
ตารางที่ 12	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวัดการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ (CDS)	66
ตารางที่ 13	ผลการประมาณค่าขนาดอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมระหว่างตัวแปรแฝงของโมเดลความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ (N = 1,140)	68

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1. ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนจากผู้ปกครองด้านอาชีพ ความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ และการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ	10
ภาพที่ 2. ความแตกต่าง ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนและความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น (Bandura, 1977 อ้างถึงใน อนันต์ ดุลยพริตติส, 2547)	31
ภาพที่ 3. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตน และความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น (Bandura, 1978 อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชิต, 2550)	32
ภาพที่ 4. ความสัมพันธ์ทางตรงระหว่างการสนับสนุนของครอบครัวและความตั้งใจในการเลือกอาชีพ แบบที่ 1 (Nota และคณะ, 2007)	38
ภาพที่ 5. ความสัมพันธ์ทางตรงระหว่างการสนับสนุนของครอบครัวและความตั้งใจในการเลือกอาชีพโดยมีการรับรู้ความสามารถของตนในการค้นหาอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน แบบที่ 2 (Nota และคณะ, 2007).....	38
ภาพที่ 6. โมเดลความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ และความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน.....	42
ภาพที่ 7. โมเดลการวัดการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุน	62
ภาพที่ 8. โมเดลการวัดการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้ำก๋าย	63
ภาพที่ 9. โมเดลการวัดการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบขาดการมีส่วนร่วม	64
ภาพที่ 10. โมเดลการวัดความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ	65
ภาพที่ 11. โมเดลการวัดการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ	66
ภาพที่ 12. โมเดลการวัดความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ และความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน	69

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นวัยที่คาบเกี่ยวระหว่างความเป็นวัยรุ่นและความเป็นผู้ใหญ่ เป็นกลุ่มที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ โดยเฉพาะการเปลี่ยนจากการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสู่การศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย ถือได้ว่าเป็นการเตรียมตัวไปสู่เส้นทางอาชีพที่ตนสนใจในอนาคต การศึกษาของ Gibson และ Mitchell (2003); Super และ Savickas (1996) ระบุว่าช่วงอายุในกลุ่มนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนับเป็นช่วงวัยตามพัฒนาการของชีวิตที่มักจะประสบปัญหาการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพงานวิจัยหลายเรื่องที่ศึกษาการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Fuqua, Blum, & Hartman, 1988; Lucas & Epperson 1990; Nota & Soresi, 2004; Osipow, 1999; Wanberg & Muchinsky, 1992) ที่พบว่าการติดขัดในการตัดสินใจเรื่องอนาคตของตน และระดับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ มีความสัมพันธ์กับระดับความกำกวม ความวิตกกังวล และความคับข้องใจ ซึ่งจะนำไปสู่ความกดดัน ความเครียด ความวิตกกังวล และส่งผลเสียต่อสุขภาพจิตของนักเรียน

ในขณะที่มีนักเรียนจำนวนหนึ่งประสบความสำเร็จในการเตรียมตัวไปสู่เส้นทางอาชีพที่ตนเองสนใจหรือสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับเส้นทางอาชีพได้ ในขณะที่เดียวกันก็มีนักเรียนจำนวนไม่น้อยที่ไม่สามารถตัดสินใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ หรืออยู่ในภาวะลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ (career indecision) ภาวะลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ ในที่นี้ หมายถึง ความรู้สึกไม่มั่นใจ หรือมีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะตัดสินใจด้านอาชีพ เป็นตัวบั่นทอนความพร้อมในการเข้าสู่พัฒนาการด้านอาชีพหรือการมีวุฒิภาวะในการเลือกเส้นทางอาชีพ (career maturity) นั้นเอง

ความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ มีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกับความกดดันในใจและความวิตกกังวล (Constantine & Flores, 2006; Rochlen, Milburn, & Hill, 2004) และสัมพันธ์กับความสม่ำเสมอของผลการเรียนของนักเรียนด้วย (Leppel, 2001) ดัชนีวิจัยที่ผ่านมา (Nota, 1999; Nota & Soresi, 2004; Osipow, 1999; Patton & Creed, 2001) ระบุว่า ความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพสามารถส่งผลกระทบต่อกระบวนการพัฒนาอาชีพของบุคคลได้ กล่าวคือ ผู้ที่มีความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพสูง ก็จะมีขาดโอกาสในการพัฒนาตนตามกระบวนการพัฒนาทางอาชีพ ทำให้ไม่สามารถใช้ศักยภาพของตนในการเลือกอาชีพได้อย่างสมบูรณ์ อีกทั้งแม้ว่าเลือกอาชีพได้แล้ว ก็มักจะมึระดับความพึงพอใจต่ออาชีพที่ตนเองเลือกต่ำ จะเห็นว่าความลังเลใจในการเลือก

เส้นทางอาชีพมีความสำคัญ ต่อการวางแผนการศึกษาและอาชีพ ไปจนถึงกระบวนการพัฒนาทางอาชีพตามบรรทัดฐาน รวมทั้งมีผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนอีกด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในฐานะตัวแปรหนึ่งที่สำคัญต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ เป็นผลมาจากความบกพร่องในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ (career decision making) โดยเป็นที่ทราบกันดีว่าการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเป็น กระบวนการที่ซับซ้อนจนทำให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหลายคนต้องประสบกับความล้มเหลว ไม่มั่นคงในเส้นทางอาชีพที่ตนเองจะเลือก ทั้งนี้การตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพมักจะประกอบด้วยปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยแรก คือ ปัจจัยของตัวนักเรียนเอง ที่นอกจากนักเรียนจะต้องสำรวจทางเลือกจำนวนมากแล้ว นักเรียนยังต้องคำนึงถึงความต้องการ ค่านิยม ความสามารถ ความชอบ และเป้าหมายของตนเองร่วมด้วย ปัจจัยต่อมา คือ ปัจจัยภายนอก ซึ่งรวมไปถึงความคาดหวัง หรือ การสนับสนุนจากผู้ปกครอง และอื่นๆ โดยหากปัจจัยภายในและภายนอกขัดแย้งกันก็จะก่อให้เกิดความสับสน และคับข้องใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียน

ดังกล่าวข้างต้นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนคือ การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ (parental career support) การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ ในที่นี้หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้ระดับของการสนับสนุนของผู้ปกครองในด้านข้อมูล ด้านทรัพยากรที่จำเป็น และด้านจิตใจ มีงานวิจัยหลายการวิจัย (Dietrich, Olyai, & Krack, 2006; Fend, 1991; Otto, 2000) พบว่าวัยรุ่นจะพูดคุยประเด็นทางด้านอาชีพกับผู้ปกครอง และยกให้ผู้ปกครองเป็นผู้มีอิทธิพลหลักในช่วงการเปลี่ยนแปลงจากการศึกษาสู่การเลือกอาชีพ นอกจากนี้ การศึกษาวิจัยของ Trommsdorff, Burger, และ Fuchsle (2009) พบว่า วัยรุ่นที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองในระดับต่ำมีความหวังและการมองโลกในแง่ดีน้อยกว่าเด็กที่ได้รับการสนับสนุนในระดับสูง เช่นเดียวกับงานวิจัยของ McCabe และ Barnett (2000) ที่พบว่าการได้รับการให้กำลังใจจากผู้ปกครองในการคิดและวางแผนอนาคตเป็นตัวทำนายความถี่และรายละเอียดที่เด็กมีต่ออนาคต ซึ่งสามารถทำนายระดับการมองโลกในแง่ดีที่สูงขึ้นได้ โดยการให้การสนับสนุน ผู้ปกครองสามารถให้การป้อนกลับแก่วัยรุ่นที่เป็นการให้กำลังใจที่จะนำมาซึ่งทักษะการตั้งเป้าหมาย การวางแผน และการประเมินความก้าวหน้า เป็นการเพาะบ่มความหวังและการมองโลกในแง่ดี (Nurmi, 1991)

การศึกษาของ Neuenschwander (2008) และการศึกษาของ Kracke (1997) แสดงถึงความสัมพันธ์ระยะยาวของการเชื่อมโยงกันระหว่างการสนับสนุนด้านอาชีพของผู้ปกครอง และการสำรวจอาชีพในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายชาวเยอรมันและชาวสวิส เช่นเดียวกับ

ผลการวิจัยของ Keller and Whiston (2008) ที่พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพและการรับรู้ความสามารถของตัวนักเรียนเองในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ในขณะที่การศึกษาของ Young et al. (2001) ได้ทำการวิจัยเรื่องพัฒนาการด้านอาชีพของวัยรุ่น พบว่าการพัฒนาของพัฒนาการด้านอาชีพเป็นโครงการของครอบครัว ที่เป็นความสัมพันธ์สองทิศทางระหว่างวัยรุ่นและผู้ปกครอง โดยทางเลือกในอาชีพเป็นการพัฒนาเป้าหมายหนึ่งที่วัยรุ่นและผู้ปกครองดีนกัน จะมีส่วนร่วมในเป้าหมายของแต่ละฝ่ายในเวลาเดียวกัน

ผลการศึกษาวิจัยที่ผ่านมา (เช่น Altman,1997; Kracke & Noack,2005; Phillips, Blustein, Jobin-Davis, & White, 2002; Phillips, Christopher-Sisk, & Gravino, 2001; Schultheiss, Kress, Manzi, & Glasscock, 2001; Young, Valach, Ball, Paseluikho, Wong, DeVries, et al.,2001) ได้เสนอลักษณะ 3 แบบของพฤติกรรมผู้ปกครองที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับพัฒนาการด้านอาชีพของเด็ก โดยส่วนใหญ่วัยรุ่นจะรายงานการสนับสนุนของผู้ปกครองที่สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงสำรวจ คือ (1) ผู้ปกครองปล่อยให้บุตรของตนตัดสินใจเองโดยสนับสนุนเป้าหมายและเครื่องมือต่างๆที่เด็กต้องการ เช่นการกรอกใบสมัคร (2) ผู้ปกครองให้กำลังใจวัยรุ่นในการสำรวจความสนใจด้านอาชีพและความสามารถ เช่นเดียวกับให้ทางเลือกด้านอาชีพที่หลากหลาย และ (3) ช่วยวัยรุ่นในการสะท้อนตัวเลือกทางอาชีพที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ วัยรุ่นรับรู้พฤติกรรมเหล่านี้ว่าเป็นการสร้างเสริมแรงจูงใจในการนำพาพวกตนเข้าสู่กระบวนการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ และยิ่งวัยรุ่นรับรู้ถึงการสนับสนุนของผู้ปกครองมากเท่าใด วัยรุ่นดังกล่าวก็จะมีส่วนร่วมในการสำรวจด้านอาชีพมากเท่านั้น อย่างไรก็ตามมีวัยรุ่นบางคนรายงานว่าผู้ปกครองของตนควบคุมทางเลือกและการเลือกอาชีพของตนมากเกินไป พ่อแม่บางคนในกลุ่มนี้อาจต้องการจัดเตรียมหรือบังคับให้บุตรเลือกอาชีพตามที่ตนคิด โดยไม่คำนึงถึงความต้องการของเด็ก ทำให้วัยรุ่นในครอบครัวเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะเพิกเฉยในกระบวนการเตรียมตัวทางอาชีพ เพราะวัยรุ่นเหล่านี้เคยชินกับการทำตามคำสั่ง ไม่จำเป็นต้องเลือกหรือตัดสินใจเอง ในขณะที่เดียวกันวัยรุ่นบางกลุ่มรายงานว่าพ่อแม่ของตนไม่มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาการด้านอาชีพของตนเลย ซึ่งการขาดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอาจเป็นเพราะความไม่สนใจจริงๆ หรือเป็นเพราะให้ความสำคัญต่อการเลือกอาชีพในระดับต่ำ หรือเป็นเพราะวัยรุ่นอาจเรียกร้องมากเกินไปจนเกินข้อจำกัดของผู้ปกครองเอง ความเครียดในด้านอื่นของชีวิตอาจลดบทบาทของผู้ปกครองจากการมีส่วนร่วมในพัฒนาการด้านอาชีพของวัยรุ่น ซึ่งผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมเหล่านี้ของผู้ปกครองลดความก้าวหน้าในพัฒนาการด้านอาชีพของวัยรุ่น และส่งผลให้วัยรุ่นมีความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพเพิ่มขึ้น

การรับรู้ความสามารถของตนในการเลือกเส้นทางอาชีพ (career decision-making self-efficacy) เป็นตัวแปรที่มีความสำคัญตัวแปรหนึ่ง ที่มีการศึกษาควบคู่กับความลังเลใจในการเลือก

เส้นทางอาชีพ และการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ ตัวอย่างเช่น การศึกษาของ Creed, Patton, และ Prideaux (2006) ที่พบว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการเลือกเส้นทางอาชีพในระดับต่ำจะมีความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพสูง ในทางกลับกันผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการเลือกเส้นทางอาชีพสูงก็จะมี ความไม่มั่นคงในการเลือกเส้นทางอาชีพต่ำ หรือมีการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การรับรู้ความสามารถของตนในการเลือกเส้นทางอาชีพ ในที่นี้ หมายถึง การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ เป็นความคาดหวังของบุคคลต่อความสามารถในการปฏิบัติงานหรือพฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจง เมื่อเลือกเส้นทางอาชีพบุคคลจะชั่งน้ำหนัก ประเมิน และประมวลความคิด เพื่อคาดหวังว่า ตนเองมีความสามารถในการเลือกเส้นทางอาชีพนั้นอย่างไร การรับรู้ความสามารถของตนในการเลือกเส้นทางอาชีพ มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพที่มีประสิทธิภาพ (Taylor & Betz, 1983)

จะเห็นได้ว่า ความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนำไปสู่ ความเครียด ความวิตกกังวล ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อพัฒนาการด้านอาชีพ และอาจนำไปสู่ความล้มเหลวในการประกอบอาชีพในอนาคตได้ จากการศึกษาที่ผ่านมาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก โดยปัจจัยภายนอกที่ใกล้ชิดและเด่นชัดในสังคมไทยของนักเรียน คือการสนับสนุนของผู้ปกครองที่มีผลต่อพัฒนาการและการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน หากนักเรียนรับรู้ถึงการสนับสนุนของผู้ปกครอง ทั้งด้านข้อมูล กำลังใจ การยืนยันความเชื่อ เป็นต้น ซึ่งเป็นการสนับสนุนทางสังคม (social support) ในระดับจุลภาคจากแหล่งที่ใกล้ชิดกับนักเรียนที่สุด ก็จะเอื้อให้นักเรียนมีพัฒนาการและการตัดสินใจทางอาชีพที่มีประสิทธิภาพ และเอื้อให้เกิดการรับรู้ความสามารถของตนในการเลือกเส้นทางอาชีพ ซึ่งเป็นปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เพราะการรับรู้ความสามารถของตนเกิดจากความพร้อมด้วยข้อมูลของตนในด้านความชอบ ความถนัด ค่านิยม ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ และปัจจัยอื่นๆ หากนักเรียนรับรู้ความสามารถของตนต่ำ ก็จะเกิดความท้อแท้ หรือหมดหวัง ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจที่ไม่มีประสิทธิภาพ

การวิจัยที่ผ่านมา เช่นการศึกษาของ Nota (2007) ในนักเรียนชาวอิตาลีพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน เป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างความสัมพันธ์ของการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพกับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียน จะเห็นได้ว่า การเลือกเส้นทางอาชีพ เป็นระยะหนึ่งของลำดับพัฒนาการด้านอาชีพของบุคคล โดยตามทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของ Ginzberg (1984) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จะอยู่ในระยะเปลี่ยนแปลง หรือตามทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของ Super (1957) จะอยู่ในระยะการสำรวจ หรือทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพ Tiedeman และ O'hara (1957) จะอยู่ในระยะเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ ที่

นักเรียนจำเป็นจะต้องพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ทั้งความถนัด ความสนใจ และข้อมูลทางอาชีพที่ตนสนใจ ซึ่งการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นกระบวนการทางปัญญา ซึ่งหากเกิดความไม่สอดคล้อง หรือการติดขัดในกระบวนการ ก็จะเป็นความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพขึ้น ในขณะที่ Sharf (1992) เสนอทฤษฎี ปัญญาสังคมทางอาชีพ (Social Cognitive Career Theory) ที่กล่าวว่า กระบวนการทางความคิดและความเชื่อ ควบคุมและชี้แนวทางแก่การกระทำของบุคคลโดยมี การรับรู้ความสามารถของตนเป็นมโนทัศน์หนึ่ง ที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตน (Self-efficacy) ของ Bandura (1982) ที่ระบุว่า การรับรู้ความสามารถของตนมีผลต่อการกระทำของบุคคล หากบุคคลรับรู้ความสามารถของตนเองได้สูงก็มีความพยายามในการฝ่าฟันปัญหา และอดทนต่อความลำบากมากขึ้น การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ จึงเป็นตัวแปรที่สำคัญในการเลือกอาชีพ

ขณะเดียวกัน Bandura (1986) ได้เสนอทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ที่ระบุว่า พฤติกรรม บุคคล และสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน Krumboltz (1979) เน้นว่า การเลือกอาชีพได้รับอิทธิพลจาก พันธุกรรม สภาพแวดล้อม ประสบการณ์ในอดีตที่ตนได้รับ สอดคล้องกับ Roe (1956) ที่กล่าวว่า ประสบการณ์ในวัยเด็กมีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพ และการเลือกสภาพแวดล้อมในการทำงานก็สะท้อนถึงสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาของทางบ้านที่บุคคลเติบโตมา โดยวิธีการที่พ่อแม่เลี้ยงบุตรและบรรยากาศของครอบครัว เป็นสาเหตุสำคัญในการเลือกอาชีพของบุคคล โดยแบ่งบรรยากาศออกเป็น 3 มิติ มิติละ 2 รูปแบบ คือ มิติความเข้มงวดทางอารมณ์ (ปกป้องบุตรมากเกินไป หรือ เรียกร้องจากบุตรมากเกินไป) มิติการหลีกเลี่ยง(การปฏิเสธ หรือ การทอดทิ้ง) มิติการยอมรับ(แบบปล่อยปละละเลย หรือแบบให้ความรัก) จึงจะเห็นได้ว่า ผู้ปกครองเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคล โดยตามแนวคิดเรื่องการสนับสนุนทางสังคมของ House (1985) ให้ผู้ปกครองเป็นแหล่งของการสนับสนุนทางสังคมกลุ่มปฐมภูมิ คือ เป็นแหล่งสนับสนุนที่มีความใกล้ชิด และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและมโนทัศน์ของบุคคล จะเห็นได้ว่าการเลือกเส้นทางอาชีพของบุคคลเป็นขั้นหนึ่งของการพัฒนาการด้านอาชีพ ซึ่งบุคคลอาจประสบภาวะความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพได้ หากเกิดปัญหาในกระบวนการทางความคิดความเชื่อ ค่านิยม ซึ่งปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อกระบวนการความคิด ความเชื่อ และการกระทำนั้นหากมองด้วยกรอบทฤษฎีปัญญานิยม (Cognitive Theory) การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการเลือกเส้นทางอาชีพ ในขณะที่การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ เป็นตัวแปรที่น่าสนใจหากมองผ่านกรอบทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม

ผู้วิจัยในฐานะนิสิตสาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษาจึงต้องการศึกษาความสัมพันธ์นี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ และความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน เพื่อใช้ในการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่กำลังประสบภาวะลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพจากการเลือกเส้นทางอาชีพ หรือเลือกคณะที่จะศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย ว่าปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนไทย เกิดจากปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน หรือทั้งสองปัจจัย เพื่อวางแผนการช่วยเหลือว่าจะต้องปรึกษากับทางผู้ปกครอง หรือวางแผนโปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถตนเองของวัยรุ่น เพื่อการช่วยเหลือวัยรุ่นอย่างเหมาะสมที่สุด โดยใช้แบบการวิจัย การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยมีตัวแปรส่งผ่าน ใช้สถิติ Multiple regression และทำการพิสูจน์โมเดลเชิงสาเหตุด้วยสถิติ Structural Equation Modeling ด้วยโปรแกรม LISREL

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ (แบบสนับสนุน แบบก้าวท้าว และแบบขาดการมีส่วนร่วม) และความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน

สมมติฐานของการวิจัย

การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน ในความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ(แบบสนับสนุน แบบก้าวท้าว และแบบขาดการมีส่วนร่วม) กับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ และความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร คัดเลือกจากนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งเอกชน และรัฐบาล ที่ศึกษาอยู่ระหว่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งเพศชายและหญิง รวมกลุ่มตัวอย่าง 1,140 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่

1. การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ (parental career support) มี 3 รูปแบบ คือ แบบสนับสนุน (support style) แบบก้าวก่าย (interfere style) และ แบบขาดการมีส่วนร่วม (lack of engagement style)

2. การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ (career decision-making self-efficacy) มี 5 องค์ประกอบ คือ การประเมินตนเองอย่างเที่ยงตรง (accurate self-appraisal) การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ (gathering occupational information) การเลือกเป้าหมาย (goal selection) การวางแผน (making plan) และ การแก้ปัญหา (problem solving)

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ (career indecision) มี 3 องค์ประกอบ คือ ด้านข้อมูล (information) ด้านการให้คุณค่า (valuation) ด้านผลลัพธ์ (outcome)

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ (parental career support) หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนว่าตนได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองในการเลือกเส้นทางอาชีพในลักษณะใด โดยพิจารณาจากการได้รับความสนับสนุนด้านจิตใจ ด้านการคิดการตัดสินใจ ด้านวัตถุประสงค์และทรัพยากรที่จำเป็นต่อการเลือกเส้นทางอาชีพ โดยแบ่งการสนับสนุนออกเป็น 3 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 แบบสนับสนุน (support style) หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้ถึงการสนับสนุนในกระบวนการพัฒนาทางอาชีพจากผู้ปกครอง มีการพูดคุยไต่ถาม ให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อสำรวจความสามารถและความสนใจด้านอาชีพร่วมกัน ให้กำลังใจ และให้อิสระในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ

รูปแบบที่ 2 แบบก้าวก่าย (interfere style) หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้ความกดดันในกระบวนการพัฒนาทางอาชีพ โดยรับรู้ว่าคุณพ่อคุณแม่ นำความคิด ความต้องการของผู้ปกครองมา กำหนดแนวทางของตน และปิดกั้นการสำรวจพิจารณาความชอบและความต้องการของตน

รูปแบบที่ 3 แบบขาดการมีส่วนร่วม (lack of engagement style) หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้ถึงการขาดการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาอาชีพจากผู้ปกครอง โดยขาดการให้ความสนใจ เพราะไม่เห็นความสำคัญ หรือมีสิ่งสำคัญอื่นที่ผู้ปกครองสนใจมากกว่า

ในการวิจัยครั้งนี้ การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ ทั้ง 3 แบบ หมายถึงค่าคะแนนที่ได้ จากมาตรวัดการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ (parental career-related behaviors: PCB, Dietrich et al., 2006)

การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ (career decision-making self-efficacy) หมายถึง การประเมินความสามารถของตนเองในการที่จะตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ หรือแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่างๆตามที่ตนเองมั่นใจในการที่จะเลือกเส้นทางอาชีพที่เหมาะสมกับตน ผ่านกระบวนการแก้ปัญหาทางด้านความคิดความรู้สึกและการกระทำเพื่อที่จะนำไปสู่การตัดสินใจในการเลือกทางออกของปัญหานั้นโดยเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของ ปัญหา การกำหนดทางเลือกต่างๆตามลำดับความสำคัญเพื่อประเมินดูว่าทางเลือกใดสามารถ ตอบสนองความต้องการของผู้เลือกได้มากที่สุด โดยใช้เหตุผลที่สอดคล้องกับความเป็นจริงมาตัดสินใจ เลือกอาชีพและสามารถลงมือปฏิบัติตามทางเลือกนั้นๆได้อย่างถูกต้อง โดยมีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การประเมินตนเองอย่างเที่ยงตรง (accurate self-appraisal) คือ บุคคลสามารถ ประเมินความสามารถ ความถนัด ความชอบ ค่านิยม ความสนใจ และเป้าหมายของตนเองได้อย่าง เที่ยงตรง
2. การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ (gathering occupational information) คือ บุคคล มีการสำรวจค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ เกี่ยวกับ หน้าที่ ลักษณะงาน สถานที่ทำงาน รายได้ แนวทางการศึกษาหรือการเข้าทำงาน เป็นต้น
3. การเลือกเป้าหมาย (goal selection) คือ บุคคลสามารถเลือกอาชีพได้ตามความชอบ ความสนใจ รวมถึงปัจจัยต่างๆ และสามารถไล่ลำดับความชอบต่อตัวเลือกทางอาชีพต่างๆได้ หากมี หลายตัวเลือก
4. การวางแผน(making plans) คือ บุคคลมีการวางแผนล่วงหน้า เพื่อไปสู่อาชีพที่ตนสนใจ แสวงหาว่าตนจะต้องมีคุณสมบัติอะไร ต้องการความรู้หรือประสบการณ์ด้านไหน ที่จะเอื้อให้บุคคล ประสบความสำเร็จในเส้นทางอาชีพที่ตนสนใจ
5. การแก้ปัญหา (problem solving) คือ บุคคลมีความสามารถที่จะเผชิญกับปัญหาและมี ความเชื่อมั่นที่จะตัดสินใจจัดการกับปัญหาในเส้นทางอาชีพของตนได้

ในการวิจัยครั้งนี้ การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จาก มาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ ซึ่ง ผู้วิจัยพัฒนามาจากมาตรวัด Career Decision-Making Self-Efficacy Scale (CDMSSES) ของ Taylor และ Betz (1983)

ความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ (career indecision) หมายถึง ภาวะที่นักเรียนไม่สามารถตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพใดอาชีพหนึ่งได้ตามความเหมาะสมสำหรับตนเอง หรือนักเรียนผู้นั้นอยู่ในช่วงที่กำลังตัดสินใจเลือกหรือไม่เลือกอาชีพนั้น ช่วงที่กำลังตัดสินใจเลือกกินเวลานาน พบความยากในการตัดสินใจ ไม่รู้ว่าตัดสินใจอย่างไร มีความไม่มั่นคงระหว่างกระบวนการตัดสินใจ พยายามเลื่อนหรือหลีกเลี่ยงการตัดสินใจ โยนการตัดสินใจให้ผู้อื่น มีความกังวลหรือกลัวจะผิดหวังเมื่อตัดสินใจไปแล้ว หรือไม่คิดถึงการเลือกเส้นทางอาชีพเลย มีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ

1. ด้านข้อมูล (information) หมายถึง บุคคลมีข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพอย่างเพียงพอ ทั้งการรับรู้การมีอยู่ของตัวเลือกทางอาชีพ ลักษณะความแตกต่างของอาชีพต่างๆ สามารถเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆของอาชีพและเลือกให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่บุคคลต้องการ
2. ด้านการให้คุณค่า (valuation) บุคคลตระหนักและมีความชัดเจนในค่านิยม รู้ว่าตนเองต้องการอะไรจากการประกอบอาชีพ และมีความสอดคล้องระหว่างค่านิยมของตนและอาชีพที่สนใจ และสามารถประเมินได้ว่าตัวเลือกทางอาชีพใดที่ตนให้ความสนใจเป็นลำดับแรกและลำดับต่อมา
3. ด้านผลลัพธ์ (outcome) บุคคลสามารถคาดคะเนถึงผล ความเป็นไปได้ หรือข้อจำกัดที่ตนจะได้รับ จากการเลือกตัวเลือกทางอาชีพแต่ละตัวเลือก และสามารถคาดคะเนความเป็นไปได้ในการเลือกหรือความสำเร็จหลังการเลือกเส้นทางอาชีพนั้น

โดยหากนักเรียนมีข้อมูลไม่เพียงพอ ขาดความชัดเจนหรือมีความขัดแย้งในค่านิยม หรือไม่สามารถคาดคะเนถึงผลลัพธ์ในการตัดสินใจได้ นักเรียนก็จะประสบกับภาวะลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ

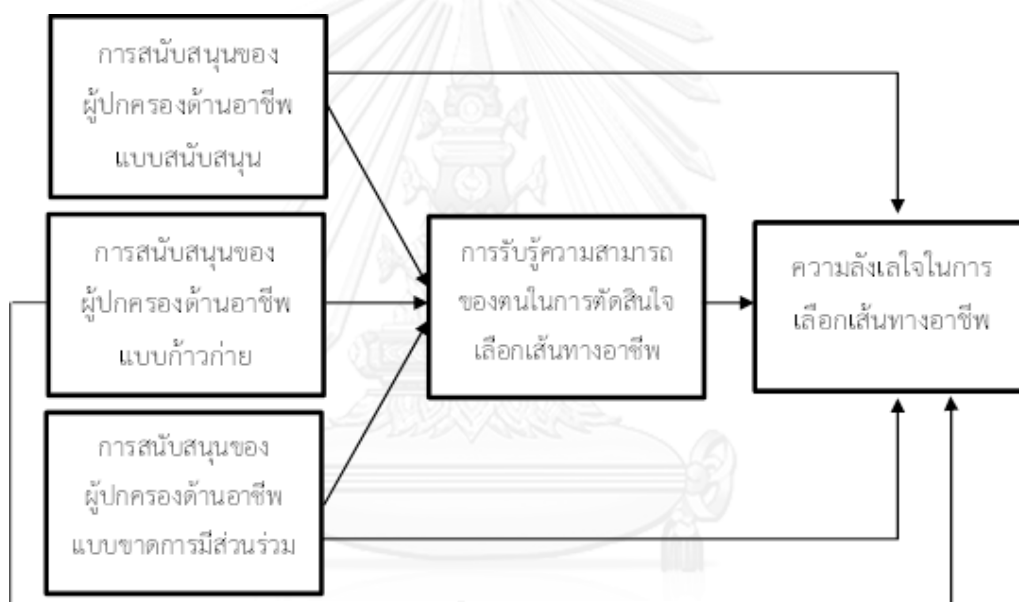
ในการวิจัยครั้งนี้ ความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ หมายถึงค่าคะแนนที่ได้จากมาตรวัดความลังเลใจในการประกอบอาชีพ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนามาจากมาตรวัดความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ (Career Indecision Scale: CIS) ของ Germenijis และ De Boeck (2003)

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ และการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพอาชีพ ผู้วิจัยได้สรุปเป็นความสัมพันธ์เชิงสาเหตุได้ดังภาพที่ 1

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบว่าการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ มีสหสัมพันธ์ต่อความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือไม่
2. เพื่อให้ทราบว่าการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ เป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่าง การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ และความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือไม่
3. เพื่อสร้างเข้าใจปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดภาวะความลังเลใจในการเลือกประกอบอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
4. เพื่อเป็นแนวทางให้แก่กักแนะแนว หรือนักจิตวิทยาการศึกษา ในการช่วยเหลือนักเรียนที่อยู่ในภาวะลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ

ภาพที่ 1. ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนจากผู้ปกครองด้านอาชีพ ความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ และการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ และการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจและทบทวนแนวคิดทฤษฎี ในหัวข้อต่อไปนี้

1. ความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ (career indecision)

1.1 นิยามและขอบเขต

นักจิตวิทยาการปรึกษาด้านอาชีพส่วนใหญ่ ได้ให้ความหมายของความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ สรุปประเด็นสำคัญได้ว่า ความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ คือ การที่บุคคลไม่สามารถเลือกอาชีพได้หรือมีความไม่แน่ใจเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของตนเองในสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจเลือกอาชีพ (Crites, 1969) ,ไม่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้ (Guay, Senecal, Gauthier, & Fernet, 2003; Sepieh, 1987) ตัดสินใจได้ช้า และไม่สามารถตัดสินใจเลือกได้ (Swanson & D' Achiardi, 2005) อยู่ในกระบวนการตัดสินใจและลำบากใจในการตัดสินใจ(Gati, Krausz, & Osipow, 1996) อยู่ในระหว่างการตัดสินใจหรือไม่ตัดสินใจเลือกอาชีพ (Holland & Holland, 1977; Talib & Aun, 2009)

กล่าวโดยสรุป ความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพหมายถึง ภาวะที่นักเรียนไม่สามารถตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพใดอาชีพหนึ่งได้ตามความเหมาะสมสำหรับตนเอง หรือนักเรียนผู้นั้นอยู่ในช่วงที่กำลังตัดสินใจเลือกหรือไม่เลือกอาชีพนั้น โดยนักเรียนผู้นั้นมีอิสระในการตัดสินใจ

1.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดที่มีความเกี่ยวข้องกับการเกิดความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ ผ่านกรอบแนวคิดของทฤษฎีที่มีฐานแนวคิดต่างกัน 2 กลุ่ม คือ ทฤษฎีแนวพัฒนาการด้านอาชีพ และ ทฤษฎีแนวการเรียนรู้ทางพฤติกรรม/สังคม

กลุ่มที่ 1 ทฤษฎีแนวพัฒนาการด้านอาชีพ (Theory of Vocational Development)

ได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของ Ginzberg (1951), ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของ Super (1954), ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของ Tiedeman และ O'hara (1963), ทฤษฎีวุฒิภาวะทางอาชีพของ Crites (1981) และทฤษฎีงานพัฒนาการด้านอาชีพของ Havighurst (1972)

1) ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของ Ginzberg (Ginzberg's Theory of Vocational Dvelopment)

Ginzberg (1984) ได้พัฒนาทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพขึ้นเป็นทฤษฎีแรกโดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในระดับอายุต่างๆกัน โดยทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษาเกี่ยวกับการเลือกอาชีพและสรุปหลักของกระบวนการเลือกอาชีพ

- 1.1) เป็นกระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่อง เป็นเวลานานกว่า 10 ปี
- 1.2) เป็นขั้นตอนที่ไม่ย้อนกลับ คือ เมื่อพัฒนาแล้วจะไม่ย้อนกลับไปมีลักษณะเช่นขั้นต้นอีก
- 1.3) เป็นกระบวนการที่ผสมผสานความต้องการของบุคคลที่จะเลือกอาชีพให้สนองความต้องการ ความสนใจ และเหมาะสมกับความสามารถของตนให้มากที่สุด พร้อมทั้งตระหนักถึงโอกาสที่จะได้ประกอบอาชีพนั้นๆจริง และข้อจำกัดต่าง เช่น ตำแหน่งงานมีน้อย ไม่มีทุนเรียนเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ สถาบันการศึกษาที่จะฝึกอาชีพรับนักศึกษาได้จำนวนจำกัด
- 1.4) เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนที่เชื่อมโยงในแต่ละวัย ไม่ใช่เป็นการตัดสินใจเพียงครั้งเดียว แต่เป็นการตัดสินใจที่เป็นกระบวนการต่อเนื่องในช่วงเวลาหลายปี
- 1.5) พัฒนาการด้านอาชีพได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบ 4 ประการ คือ องค์ประกอบด้านสภาพความเป็นจริงด้านการศึกษา ด้านอารมณ์ และค่านิยมของบุคคล

การเลือกอาชีพ ตามแนวคิดนี้ แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การเลือกอาชีพตามความเพ้อฝัน (period of fantasy choice) ระยะนี้เป็นระยะที่เด็กมีอายุประมาณ 6 ถึง 10 เด็กมีความคิดฝันเองว่าโตขึ้นจะประกอบอาชีพใด โดยได้รับอิทธิพลจากภาพยนตร์ โทรทัศน์ หนังสือที่อ่าน เป็นต้นว่า คิดเพ้อฝันจะเป็นแพทย์ พยาบาล นายอำเภอ ตำรวจ ทหาร พนักงานดับเพลิง โดยยังไม่ได้คำนึงถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นไปได้ และความสามารถของตน

ระยะที่ 2 การพิจารณาเลือกอาชีพโดยยังไม่ได้ตกลงใจแน่นอน (period of tentative choice) ระยะนี้เป็นระยะที่เด็กมีอายุประมาณ 11-15 ปี เด็กจะพิจารณาเลือกอาชีพจากลักษณะของตนเอง บางทีจากลักษณะของอาชีพ เช่น บางทีพิจารณาจากความสามารถ ความถนัด ค่านิยม ความสนใจของตน โดยไม่ได้พิจารณาองค์ประกอบหรือสภาพการณ์อื่นๆให้ทั่วถึง เช่น มีความถนัดวาดภาพ จึงคิดจะเลือกอาชีพจิตรกร โดยไม่ได้คำนึงถึงความต้องการของตลาดแรงงานเกี่ยวกับอาชีพนี้ หรือมี

ค่านิยมว่าจะช่วยเหลือผู้อื่นนั้นจึงคิดอยากเป็นพยาบาล โดยมีได้พิจารณาสุขภาพของตนเอง หรือ อาจพิจารณาแต่เฉพาะคุณสมบัติของอาชีพ เช่น อยากเป็นแพทย์เพราะเป็นอาชีพที่มีเกียรติ รายได้ดี แต่ไม่ได้พิจารณาความสามารถ ความถนัดของตน

ระยะที่ 3 การพิจารณาเลือกอาชีพตามสภาพความเป็นจริง (period of realistic choice) ระยะนี้เป็นระยะที่บุคคลมีอายุประมาณ 17 ถึง 20 ปี เป็นระยะที่บุคคลมีการพิจารณาตนเองและ อาชีพประกอบกัน เพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ และจะพิจารณาตามสภาพความเป็นจริง ไม่ใช่ การเพ้อฝัน ระยะนี้ยังแบ่งย่อยออกเป็น 3 ระยะ คือ

- 1) ระยะสำรวจอาชีพ (exploration) เป็นระยะที่บุคคลจะสำรวจอาชีพว่าอาชีพใดจะ เหมาะกับตน เช่น ลองเลือกเรียนวิชาต่างๆ หรือหาประสบการณ์ในการทำงาน
- 2) ระยะที่มีการตกผลึกทางความคิดในการเลือกอาชีพ (crystallization) ระยะนี้เป็น ขั้นที่บุคคลพร้อมที่จะเลือกอาชีพ เนื่องจากได้ผนึกความคิดในเรื่องนี้ไว้พอสมควร
- 3) ระยะตัดสินใจเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจง (specification) จะเป็นการตัดสินใจเลือก อาชีพที่เฉพาะเจาะจง ไม่ใช่ตกลงใจกว้างๆว่าจะประกอบอาชีพด้านใดเท่านั้น เช่น ไม่ใช่ระบุแต่เพียงว่าจะประกอบอาชีพสาขาวิทยาศาสตร์ แต่ระบุว่าเลือกอาชีพ เทคนิคการแพทย์

Ginzberg เสนอว่า พัฒนาการด้านอาชีพตั้งแต่ระยะเพ้อฝัน จนถึงระยะพิจารณาตามสภาพ จริงใช้เวลานานเป็นสิบถึงสิบห้าปี และพัฒนาการด้านอาชีพตามทฤษฎีนี้ ใช้อธิบายได้กับพัฒนาการ ของบุคคลทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นเพศใดหรือบุคคลที่สถานะเศรษฐกิจสังคมระดับใด เพียงแต่มี รายละเอียดที่อาจแตกต่างกัน เช่น ในเรื่องระดับอายุในพัฒนาการขั้นต่างๆโดยได้ให้แกคิดว่า นักแนะ แนวควรตระหนักว่าการเลือกอาชีพมีกระบวนการเป็นขั้นตอน ดังนั้นจึงไม่ควรกระตุ้นให้เด็กเลือก อาชีพเร็วเกินไป และควรช่วยให้เด็กเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองที่สุดโดยพิจารณาสิ่งต่างๆอย่างถี่ ถ้วน

2) ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของซูเปอร์ (Super's Theory of Vocational Development)

Super (1990) ได้พัฒนาทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพโดยมีหลักการดังนี้

2.1) พัฒนาการด้านอาชีพเป็นกระบวนการต่อเนื่องและเปลี่ยนแปลงได้เนื่องจากความสนใจ ในอาชีพ ความสามารถของบุคคล สภาพการณ์ในการดำรงชีวิตและทำงาน ความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อ ตนเองหรืออัตมโนทัศน์ มีการเปลี่ยนแปลงไปตามเวลาและสถานการณ์ ดังนั้น การเลือกและการ ปรับตัวในอาชีพจึงเป็นกระบวนการต่อเนื่อง

2.2) คุณสมบัติของแต่ละบุคคลย่อมเหมาะสมกับอาชีพได้หลายอาชีพ เช่น ผู้ที่ชอบช่วยเหลือผู้อื่น อาจจะประกอบอาชีพพยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ หรือแพทย์ เป็นต้น

2.3) บุคคลมีความแตกต่างกันในด้านความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และบุคลิกภาพ

2.4) ลักษณะของแบบแผนทางอาชีพ (career pattern) เช่นระดับของอาชีพ (อาชีพระดับวิชาชีพ อาชีพระดับทักษะหรือกึ่งทักษะ) ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ (เปลี่ยนงานบ่อยหรือไม่) ขึ้นอยู่กับสถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความสามารถ บุคลิกลักษณะ และโอกาสที่แต่ละบุคคลได้รับ ตลอดจนการปรับตัวในอาชีพ

2.5) การส่งเสริมให้มีพัฒนาการด้านอาชีพที่ดีนั้น สามารถทำได้โดยส่งเสริมให้บุคคลได้พัฒนาความสามารถอย่างเต็มที่ และทำให้ทราบถึงข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับลักษณะของตนเองและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้บุคคลมีความเข้าใจในตนเองอย่างถ่องแท้

2.6) กระบวนการพัฒนาการด้านอาชีพมีความเกี่ยวข้องกับการพิจารณาตนเอง โดยเป็นการที่บุคคลมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และได้ประเมินการกระทำของตนเองว่ามีสิ่งใดเด่นหรือด้อย

2.7) การที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานและในชีวิตขึ้นอยู่กับการทำงานตรงกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ และค่านิยมของตนเอง

2.8) การพิจารณาตนเองได้เกิดขึ้นในช่วงก่อนวัยรุ่น และชัดเจนขึ้นในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพิจารณาอาชีพของแต่ละบุคคล

2.9) องค์กรประกอบเกี่ยวกับความเป็นจริง ทั้งลักษณะต่างๆของตนเองและสังคมย่อมมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพมากขึ้นเมื่อมีอายุมากขึ้น

2.10) การเลือกอาชีพและระดับของอาชีพมีความสัมพันธ์กับสติปัญญา สถานะเศรษฐกิจ สังคมของครอบครัว ความต้องการ ค่านิยม ความสนใจ ทักษะเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ระดับการศึกษาของบุคคล และความต้องการของตลาดแรงงาน

2.11) การประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพเป็นการเพิ่มความรู้สึกรักใคร่ที่มีต่อตนเองในทางที่ดี

2.12) การประกอบอาชีพเป็นการกำหนดวิถีชีวิตของบุคคล

Super ได้นำหลักพัฒนาการของทฤษฎีความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ (Maslow's hierarchy of needs) Maslow (1954) มาร่วมอธิบายกระบวนการพัฒนาการด้านอาชีพของบุคคลโดยที่งานพัฒนาการ เป็นงานตามขั้นพัฒนาการของชีวิตของบุคคล หมายถึง พัฒนาการด้านต่างๆของบุคคลซึ่งเกิดขึ้นแต่ละช่วงในชีวิตของบุคคล ถ้าพัฒนาการดำเนินไปอย่างราบรื่น จะทำให้บุคคลนั้นเกิดความสุข ความมั่นใจ และกำลังใจที่จะปรับตัวในขั้นต่อไป แต่ถ้าพัฒนาการขั้นนั้นเกิดอุปสรรคทำให้ไม่สามารถดำเนินไปได้ด้วยดีจะทำให้บุคคลนั้นเป็นทุกข์ แล้วเกิดปัญหา แล้วพัฒนาการขั้นต่อไปจะดำเนินไปได้ด้วยความลำบาก พัฒนาการเหล่านี้เป็นสิ่งที่แต่ละบุคคลจะต้องกระทำให้สำเร็จในแต่ละ

ช่วงของชีวิต พัฒนาการบางอย่างจะเกี่ยวกับด้านร่างกาย เช่น การพัฒนาทักษะด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย พัฒนาการเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต เช่น การเตรียมตัวในการเลือกและประกอบอาชีพสุจริต เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม

ประเด็นที่สำคัญ Super ได้อธิบายงานพัฒนาการด้านอาชีพ (vocational developmental tasks) ของบุคคลในวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ ดังนี้

ก) งานพัฒนาการด้านอาชีพของวัยรุ่น เป็นงานตามขั้นพัฒนาการด้านอาชีพในช่วงวัยรุ่น ได้แก่ การพัฒนาความสามารถและปัญญา การพัฒนาการสร้างนิสัยในการทำงานที่ดี มีความรับผิดชอบในการทำงาน รู้จักการร่วมมือ การเลือกหลักสูตร เลือกวิชาเรียน เลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับความถนัด ความสามารถ ความสนใจ ตลอดจนการเลือกอาชีพ และการพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง การพึ่งตนเอง

ข) งานพัฒนาการด้านอาชีพของวัยรุ่น ได้แก่ การเลือกศึกษาต่อและประกอบอาชีพ การเลือกหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา (ถ้าบุคคลนั้นศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา) การเลือกอาชีพที่เหมาะสม การพัฒนาทักษะในการทำงานหรือการประกอบอาชีพ ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1

แสดงงานพัฒนาการด้านอาชีพตามทฤษฎีของ Super

วัย	ช่วงอายุ (ปี)	งานตามขั้นพัฒนาการด้านอาชีพ
วัยรุ่นตอนต้น	14 - 18	การก่อตัวของความสนใจในอาชีพ (crystallizing a vocational preference)
วัยรุ่นตอนกลาง	18 - 21	การพัฒนาความสนใจในอาชีพที่เฉพาะเจาะจง (specifying a vocational preference)
วัยรุ่นตอนปลาย	21 - 25	การเลือกเส้นทางอาชีพตามที่สนใจ (implementing a vocational preference)
วัยผู้ใหญ่ตอนต้น	25 - 30	การประกอบอาชีพอย่างถาวร (stabilizing a vocational preference)
วัยผู้ใหญ่ตอนกลาง	30 - 50	การสร้างความก้าวหน้าและควมมีเกียรติในอาชีพที่ตนประกอบ (consolidation status & advancing in vocational preference)

สำหรับกระบวนการพัฒนาการในการเลือกอาชีพของ Super มีขั้นพัฒนาการ ดังนี้

ขั้นแรก ขั้นของการเติบโตและพัฒนา (growth stage) เป็นช่วงเวลาของการพัฒนาความรู้สึกรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง การพัฒนาความสามารถ และความสนใจซึ่งพัฒนาการดังกล่าว เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความคิดในเรื่องอาชีพ อยู่นี้ในช่วง 14 ปีแรกของชีวิต ซึ่งแบ่งย่อยเป็น 3 ระยะ คือ

- 1) ระยะที่ยังไม่มีความสนใจในเรื่องอาชีพ (prevocational substage) มีอายุอยู่ในช่วง 3 ปีแรกของชีวิต
- 2) ระยะที่คิดถึงเรื่องอาชีพ แต่เป็นลักษณะความเพ้อฝัน (fantasy substage) อยู่นี้มีอายุระหว่าง 4-10 ปี
- 3) ระยะที่พิจารณาความสามารถในการประกอบอาชีพต่างๆ (capacity substage) อยู่นี้มีอายุระหว่าง 13-14 ปี

ขั้นที่สอง ขั้นการสำรวจ (exploration stage) เป็นช่วงเวลาของการสำรวจตนเอง สำรวจอาชีพ เริ่มมีประสบการณ์จากการทำงาน และการทำกิจกรรมต่างๆ เป็นช่วงที่บุคคลตระหนักว่าอาชีพเป็นสิ่งสำคัญในชีวิต ช่วงนี้มีอายุระหว่าง 15-24 ปี ซึ่งแบ่งย่อยได้เป็น 3 ระยะ คือ

- 1) ระยะที่เริ่มพิจารณาเลือกอาชีพ โดยยังไม่ได้มีการตัดสินใจที่แน่นอน (tentative substage) ซึ่งพิจารณาจากความต้องการ ความสนใจ ค่านิยม ความสามารถ และโอกาสในการได้งานทำ อยู่นี้มีอายุระหว่าง 15-17 ปี
- 2) ระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของพัฒนาการด้านอาชีพ (transition substage) อยู่นี้บุคคลจะพิจารณาเลือกอาชีพจากสภาพความเป็นจริงมากขึ้น เช่น พิจารณาจากลักษณะของตนเอง ลักษณะของงาน ตลอดจนโอกาสที่จะได้งานทำ ช่วงนี้เป็นช่วงที่บุคคลจะได้มีประสบการณ์ในการฝึกอาชีพ หรืออยู่ในระหว่างการศึกษาศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ อยู่นี้มีอายุระหว่าง 18-21 ปี
- 3) ระยะทดลองปฏิบัติงาน (trial substage) เป็นการประเมินความถนัด ความสามารถ และความเหมาะสมด้านต่างๆ

ขั้นที่สาม ขั้นการประกอบอาชีพที่ถาวร (establishment stage) โดยในช่วงต้นของระยะนี้อาจมีการทดลองงานหรือเปลี่ยนงานได้ ถ้างานนั้นไม่เหมาะสมหรือไม่เป็นที่พอใจ ส่วนใหญ่ถ้าเป็นงานระดับวิชาชีพอาจไม่มีการทดลองงานหรือเปลี่ยนงาน ช่วงนี้มีอายุระหว่าง 25-44 ปี ซึ่งแบ่งย่อยได้เป็น 3 ระยะ คือ

- 1) ระยะการลงมือประกอบอาชีพที่ได้เลือกแล้ว แต่อาจมีการเปลี่ยนงานถ้างานนั้นไม่เหมาะสมหรือไม่เป็นที่พอใจ (trial substage) โดยสำหรับบางคนอาจไม่มีขั้นตอนนี้ กล่าวคือ มีการประกอบอาชีพที่ถาวร ไม่มีการเปลี่ยนงาน อยู่นี้มีอายุระหว่าง 25-30 ปี
- 2) ระยะที่บุคคลลงมือประกอบอาชีพอย่างถาวร (stabilization substage) อยู่นี้มีอายุระหว่าง 31-44 ปี
- 3) ระยะที่มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ (maintenance substage) ในระยะนี้จะมีการดำเนินการประกอบอาชีพที่เลือกแล้ว และสร้างความก้าวหน้าและความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ช่วงนี้มีอายุระหว่าง 45-65 ปี

ขั้นที่สี่ ขั้นประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพถดถอย (decline stage) เป็นระยะที่ประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพจะลดลงเนื่องจากความชรา ช่วงนี้มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป โดยแบ่งได้เป็น 2 ระยะ คือ

- 1) ระยะที่เริ่มลดประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ (deceleration) ระยะนี้อายุระหว่าง 65-70 ปี
- 2) ระยะที่เลิกประกอบอาชีพโดยสิ้นเชิง (retirement) ระยะนี้เป็นการใช้ชีวิตในบ้านปลายด้วยการพักผ่อน โดยไม่ประกอบอาชีพใดๆทั้งสิ้น โดยมีอายุตั้งแต่ 71 ปีขึ้นไป

3) ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของ Tiedeman และ O'Hara (Tiedeman and O'Hara's Theory of Career Development)

ทฤษฎีของ Tiedeman และ O'Hara (1963) มองเรื่องของพัฒนาการด้านอาชีพว่าเป็นกระบวนการที่บุคคลใช้การทำงานเป็นวิธีการแสดงออกทางบุคลิกภาพ และเป็นการปรับตัวทางสังคม การแสดงออกทางบุคลิกภาพนี้ หมายถึง การที่บุคคลแต่ละคนได้แสดงออกซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของตน ทำให้ตนเองแตกต่างไปจากผู้อื่น ส่วนการปรับตัวทางสังคมเป็นการที่บุคคลพยายามปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่นเพื่อที่จะได้เป็นที่ยอมรับในสังคม

Tiedeman และ O'Hara ได้เน้นถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและอาชีพที่เห็นได้ชัดเจนจากการที่บุคคลต้องผ่านกระบวนการตัดสินใจ และได้เน้นเรื่องของการตัดสินใจว่าเป็นหัวใจของพัฒนาการด้านอาชีพ การตัดสินใจไม่ว่าจะเป็นในด้านของการเรียน การทำงาน หรือกิจกรรมประจำวัน ล้วนมีส่วนเสริมสร้างที่จะทำให้เป็นแบบแผนของพัฒนาการด้านอาชีพของบุคคลนั้น โดยแบ่งขั้นตอนการตัดสินใจออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่หนึ่ง ระยะคาดการณ์ล่วงหน้า (period of anticipation) แบ่งเป็น 4 ชั้น คือ

- 1) ชั้นการสำรวจ (exploration) เกิดเมื่อบุคคลพิจารณามองเห็นทางเลือกหลายทาง จึงเริ่มสำรวจทางเลือกเหล่านั้น
- 2) ชั้นเห็นทางเลือกอย่างเด่นชัด (crystallization) บุคคลเริ่มมองเห็นว่าทางเลือกใดที่เป็นไปได้ และตัดทางเลือกที่เป็นไปไม่ได้ทิ้งไป
- 3) ชั้นการเลือกอาชีพ (choice) เลือกอาชีพที่ชอบมากกว่าอาชีพอื่น และจัดอันดับอาชีพที่ต้องการ
- 4) ชั้นการหาข้อมูลรายละเอียดของอาชีพที่สนใจและเจาะจงไว้ (specification) เมื่อเลือกอาชีพที่สนใจแล้ว ก็จะไปหาข้อมูลรายละเอียดของอาชีพนั้นๆ เช่น ลักษณะของงาน การฝึกอบรม การหาแหล่งงาน เป็นต้น

ระยะที่สอง ระยะการดำเนินการตามแผนและการปรับตัว มี 3 ชั้น คือ

- 1) ขั้นอุปมาน (induction stage) บุคคลก้าวเข้าสู่งานอาชีพที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ และอาจต้องปรับตัวโดยปฏิบัติตามที่กลุ่มอาชีพปฏิบัติกัน
- 2) ขั้นหัวเลี้ยวหัวต่อ (transition) เป็นขั้นที่บุคคลพยายามปรับหรือผสมผสานเป้าหมายของกลุ่มเข้ากับเป้าหมายของตนเอง อาจเป็นการประนีประนอมหรือคล้อยตาม เพื่อกลายเป็นสมาชิกของกลุ่มไปในที่สุด
- 3) ขั้นการคงไว้ซึ่งความมั่นคง (maintenance) เป็นขั้นที่บุคคลหาความสมดุลมั่นคงในงาน เกิดความพึงพอใจว่างานนั้นเหมาะกับตน

ในกรณีที่บุคคลไม่สามารถผสมผสานเป้าหมายของกลุ่มเข้ากับเป้าหมายส่วนตัว หรืออาจไม่พอใจกับการเลือกอาชีพของตน ตนอาจแสวงหาอาชีพใหม่ และเริ่มกระบวนการคิดตัดสินใจใหม่อีกครั้ง แต่การตัดสินใจครั้งที่สองก็อาจนำข้อมูลที่ได้เคยวิเคราะห์แล้วในครั้งแรกมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้เช่นกัน

Tiedeman และ O'Hara เชื่อว่ากระบวนการพัฒนาในแต่ละขั้นเป็นสิ่งที่ย้อนกลับใหม่ เช่น บุคคลซึ่งอยู่ในขั้นเจาะจงตัวเลือก (specification) อาจย้อนกลับไปอยู่ในขั้นการเลือกใหม่ (choice) ก็ได้ เท่าๆกับที่จะไปอยู่ในขั้นอุปมาน (induction stage) ได้เช่นกัน ทั้งนี้เพราะตนเชื่อว่าในเรื่องของการตัดสินใจนั้น คนเราสามารถเปลี่ยนแปลงได้เสมอ สิ่งเดิมที่เคยตัดสินใจไปแล้วอาจนำมาพิจารณาใหม่ ถ้ามีตัวแปรใหม่เกิดขึ้น แต่โดยทั่วไปแล้วบุคคลมักจะดำเนินตามขั้นตอนตั้งแต่เริ่มตัดสินใจไม่ถูกไปจนถึงกระทั่งตัดสินใจได้ และดำเนินการตามแผนที่วางไว้ในที่สุด

จากทฤษฎีของ Tiedeman และ O'Hara ทำให้มองเห็นว่าพัฒนาการด้านอาชีพนั้นเป็นกระบวนการตัดสินใจสลับซับซ้อน ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงเวลายาวนานตลอดชีวิต และการตัดสินใจแต่ละครั้งจะส่งผลกระทบต่อไปถึงการตัดสินใจด้านอื่นตามมาด้วยเสมอ ในบางครั้งการตัดสินใจอาจไม่ได้เกิดตามขั้นตอนที่ละเรื่อง ซึ่งในชีวิตจริง บ่อยครั้งพบว่ามียุทธศาสตร์ที่จำเป็นต้องเลือกต้องตัดสินใจในเวลาเดียวกัน ซึ่งอาจทำให้ยากสำหรับบุคคลหลายคนที่จะต้องเลือกตัดสินใจในตัวเลือกที่ดีที่สุดสำหรับตนเอง เพราะการเลือกแต่ละครั้ง ผลที่ตามมาจะมีอิทธิพลต่ออนาคตของตนเองเสมอ

4) ทฤษฎีวุฒิภาวะทางอาชีพของ Crites

ทฤษฎีวุฒิภาวะทางอาชีพของ Crites (1981) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพดังนี้

4.1) ความคงที่ในอาชีพที่เลือก (consistency of career choice) หมายถึงการที่บุคคลมีความมั่นคงในอาชีพที่เลือกทั้งในเรื่องของสาขาอาชีพ ระดับการศึกษา

4.2) การเลือกอาชีพที่เป็นไปได้จริง (realism of career choice) หมายถึงการที่บุคคลเลือกอาชีพได้โดยการตระหนักรู้ในตน สภาพแวดล้อมและโอกาสที่บุคคลนั้นจะเข้าสู่อาชีพได้จริงโดยมีความสอดคล้องกันระหว่างความสามารถ ความสนใจและบุคลิกภาพ

4.3) ทักษะคิดต่ออาชีพที่เลือก (career choice attitudes) หมายถึงการที่บุคคลมีแนวโน้มในการตอบสนองต่อองค์ประกอบต่อไปนี้

4.3.1) การมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกอาชีพ (involvement in the career choice)

4.3.2) การมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน (orientation toward work)

4.3.3) การมีอิสระในการตัดสินใจ (independence in decision making)

4.3.4) ความพอใจในอาชีพที่เลือก (preference for career choice)

4.3.5) การมีความเข้าใจที่ถูกต้องในกระบวนการเลือกอาชีพ (conception of the choice process)

4.4) ความสามารถในการเลือกอาชีพ (career choice competencies) หมายถึงการที่บุคคลเลือกอาชีพโดยตระหนักต่อองค์ประกอบดังนี้

4.4.1) การประเมินตนเอง (self-appraisal) คือ การที่บุคคลประเมินตนเองว่ามีความสามารถความสนใจและความถนัดของตนเพียงใด

4.4.2) ข้อมูลทางอาชีพ (occupational information) คือ การที่บุคคลได้รับข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพโลกของงานและลักษณะของอาชีพ

4.4.3) การเลือกเป้าหมาย (goal setting) คือ การที่บุคคลสามารถเลือกเป้าหมายที่มีความเหมาะสมกับตนเอง

4.4.4) การวางแผน (planning) คือ การที่บุคคลตระหนักต่ออนาคตทางอาชีพในภายภาคหน้าของตนและสามารถวางแผนเข้าสู่อาชีพที่เลือกแล้ว

4.4.5) การแก้ปัญหา (problem solving) คือ การที่บุคคลทราบว่าควรจะทำอย่างไรเมื่อประสบปัญหาต่างๆในลำดับขั้นตอนต่างๆของการเลือกอาชีพ

5) ทฤษฎีงานพัฒนาการด้านอาชีพ ของ Havighurst

Havighurst (1964 อ้างถึงใน Gibon & Mitchell, 2006) ได้นำเสนอทฤษฎีที่ว่าด้วยงานพัฒนาการที่เป็นลักษณะสำคัญของแต่ละวัย โดยงานพัฒนาการ หมายถึง ความรู้ เจตคติ ทักษะ และการปฏิบัติตามบทบาทต่างๆตามที่สังคมคาดหวัง สำหรับงานพัฒนาการหรือลักษณะที่วัยรุ่นพึงมีตามแนวคิดของ Havighurst มีหลายประการ รวมถึงการพัฒนาความรับผิดชอบและพฤติกรรมพึงประสงค์ตามความคาดหวังของสังคม และการเตรียมตัวสำหรับการประกอบอาชีพ (acquiring identity as a worker in occupational structure) กล่าวคือ วัยรุ่นควรตัดสินใจเลือกได้ว่าตนควรประกอบอาชีพอะไรและมีการเตรียมพร้อมสำหรับการเข้าสู่อาชีพนั้นๆ ในกรณีนี้ การประสบ

ความสำเร็จในการศึกษาจึงมีบทบาทอย่างมากในการสร้างความพร้อมที่จะทำให้อายุยืนเตรียมตัวเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต

กลุ่มที่ 2 ทฤษฎีแนวการเรียนรู้ทางพฤติกรรม/สังคม (Behavioral/Social learning Theory) ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางการศึกษาเชิงจิตวิทยาด้านอาชีพ ของ Krumboltz, Mitchell, และ Gelatt (1957) และ ทฤษฎีการตัดสินใจเลือกอาชีพของ Gelatt (1962)

1) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางการศึกษาเชิงจิตวิทยาด้านอาชีพ (Learning Theory of Career Counseling) ของ Krumboltz, Mitchell, และ Gelatt

Krumboltz, Mitchell, และ Gelatt (1957) อธิบายกระบวนการเลือกอาชีพ โดยเน้นถึงความสำคัญของเหตุการณ์ในชีวิตมนุษย์ที่มีผลกระทบต่อทางเลือกอาชีพ ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่ากระบวนการเลือกอาชีพประกอบด้วยตัวแปร 4 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 พันธุกรรมและความสามารถพิเศษ หมายถึง คุณลักษณะทางพันธุกรรมที่ได้รับจากบิดามารดา เช่น สติปัญญาความฉลาด เป็นต้น พันธุกรรมจะเป็นตัวกำหนดโอกาสในการเรียนรู้ แม้ว่า Krumboltz ไม่ได้ให้รายละเอียดในเรื่องของพันธุกรรมว่ามีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้อย่างไร แต่เป็นที่เข้าใจว่าพันธุกรรมมีอิทธิพลต่อกระบวนการเลือกอาชีพของบุคคล

ด้านที่ 2 เจื่อนไขทางสิ่งแวดล้อม และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับชีวิตจัดเป็นเรื่องที่คุณคนไม่สามารถทำอะไรได้ และมีอิทธิพลกับชีวิตและการเลือกอาชีพอย่างแน่นอน เช่น นักเรียนที่อยากเข้าเรียนแพทย์แต่ขาดการสนับสนุนทางการเงิน หรือขาดโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งการเกิดอุบัติเหตุบางประการในชีวิต อาจทำให้ไม่มีใครสนับสนุนส่งเสริม ทำให้ต้องออกมาทำงานเลี้ยงตนเองและไม่สามารถเรียนต่อได้ เป็นต้น จะเห็นได้ว่ามีเหตุการณ์มากมายที่เกิดขึ้นกับชีวิตของบุคคล โดยเป็นเหตุการณ์ที่ไม่สามารถควบคุมได้ แต่ผลของเหตุการณ์นั้นมีอิทธิพลต่อแผนการเข้าสู่อาชีพ และถ้าเป็นในระดับชาติก็เช่นกัน เหตุการณ์สิ่งแวดล้อมทางการเมืองอาจส่งผลได้ไม่น้อยไปกว่าเรื่องส่วนตัว เช่น เด็กยากจนในชนบทที่ขาดการสนับสนุนทางการเงิน อาจได้รับอานิสงส์ของนโยบายรัฐบาลที่ทำให้ตนสามารถขอกู้ยืมเงินทุนการศึกษา ทำให้ตนเรียนในระดับสูงได้ ซึ่งในอดีตไม่มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษา เป็นต้น

ด้านที่ 3 ประสบการณ์การเรียนรู้ มีทั้งการเรียนรู้ทางตรง และทางอ้อม หรือการเรียนรู้โดยผ่านการวางเงื่อนไข (instrumental learning experiences) เป็นการเรียนรู้ที่บุคคลอาจจะเรียนโดยการสังเกตปฏิกริยาจากผู้อื่นหรือเป็นการสังเกตจากผลที่เกิดขึ้น ได้รับการเสริมแรงทั้งทางบวกและทางลบ โดยผู้ที่สังเกตอาจไม่ได้ผ่านประสบการณ์ตรง แต่ก็จัดเป็นการเรียนรู้ และมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพได้ เช่น เราเห็นเพื่อน ที่เรียนวิชาทางวิทยาศาสตร์ ที่ต้องเคร่งเครียดกับการเรียนมาก เรา

อาจสรุปได้ว่า วิชาทางวิทยาศาสตร์ยาก และคงไม่อยากจะเรียนหรือเข้าสู่อาชีพที่ต้องใช้การคำนวณ หรือต้องจบทางสายวิทยาศาสตร์

การเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการเชื่อมโยง (associative learning experiences) เป็น ปฏิกริยาตอบโต้ทั้งทางบวกหรือทางลบต่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่บุคคลเคยรู้สึกเป็นกลางๆ ในช่วงแรก โดยอาจเป็นความรู้สึกที่มีต่อบุคคลหรืออาชีพใดอาชีพหนึ่งที่ได้เห็นจากการเชื่อมโยงนั้น เช่น หากเราอ่านหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับเรื่องการเมืองเป็นประจำ และหนังสือพิมพ์ให้ข้อมูลข่าวสารที่ทำให้ รู้สึกว่านักการเมืองมักเข้ามาเพื่อหาผลประโยชน์ทางธุรกิจให้แก่ตนเองมากกว่าทำงานเสียสละเพื่อ ชาติบ้านเมือง เราอาจมีการเรียนรู้โดยการเชื่อมโยงว่า นักการเมืองเป็นผู้ไม่สุจริต และเมื่อเห็น อ่าน หรือรับรู้จากสื่อต่างๆบ่อยขึ้น ในที่สุดเราก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่ออาชีพนักการเมือง ทั้งที่เราเองไม่เคย รู้จักนักการเมืองเป็นการส่วนตัว แต่สามารถมีความรู้สึกเกี่ยวกับอาชีพนี้ได้โดยผ่านการเรียนรู้แบบการ เชื่อมโยง

ด้านที่ 4 ความสามารถหรือทักษะที่จะใช้ในการประกอบอาชีพ ทักษะจำเป็นที่ใช้ในการ ทำงาน หมายถึง การที่มีทักษะบางประการที่พัฒนาให้เกิดแก่ตนเอง เช่น ทักษะการแก้ปัญหา อุปนิสัยในการทำงานที่ดี ความพร้อมทางด้านจิตใจ การตอบสนองทางอารมณ์และเหตุผล ทักษะที่ กล่าวมานี้เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องใช้ในการทำงาน รวมทั้งยังช่วยแก้ปัญหาที่อาจเกิดจากการทำงาน

Krumboltz และคณะ (1957) เน้นว่าประสบการณ์การเรียนรู้ของบุคคลในทุกช่วงของ พัฒนาการจะมีอิทธิพลนำไปสู่การเลือกของอาชีพ และการเลือกอาชีพเป็นกระบวนการที่เกิดต่อเนื่อง ไปตลอดชีวิต

2) ทฤษฎีการตัดสินใจเลือกอาชีพของ Gelatt

Gelatt (1962) ได้กล่าวถึงการตัดสินใจเลือกอาชีพที่ดี และมี คุณภาพนั้นจะต้องได้รับข้อมูล ที่ถูกต้องชัดเจนและสมบูรณ์ทำให้มีการตัดสินใจที่ดี รวมทั้งระบบค่านิยมในแต่ละสถานการณ์ นอกจากนี้มองว่ากระบวนการตัดสินใจมี ลักษณะเป็นวัฏจักรตามธรรมชาติ แบ่งออกเป็นกระบวนการ ดังนี้

2.1) กำหนดเป้าหมายในการเลือกโดยกำหนดทางเลือกตามความต้องการเลือกอาชีพอาจจะ มีทางเลือกหลายๆทางได้

2.2) การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทางเลือกต่างๆเหล่านั้นเช่นทางเลือกการศึกษาได้แก่ คุณสมบัติของผู้สมัครหลักสูตรทางการเรียนและค่าใช้จ่ายเป็นต้นข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับตลาดแรงงานคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพสวัสดิการที่ได้รับรายได้และการฝึกอบรม เพื่อเข้าสู่อาชีพเป็นต้นนอกจากนี้ บุคคลต้องรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตนเองให้มากที่สุด เป็นต้นว่า ความสนใจความถนัดค่านิยมความสามารถทักษะและทัศนคติ

2.3) การนำข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพหรือการศึกษาที่ได้รวบรวมไว้แล้วนั้นมาเปรียบเทียบกับข้อมูลเกี่ยวกับตนเองเพื่อสำรวจถึงความเป็นไปได้และผลที่เกิดขึ้นหลังจากตัดสินใจเลือกแล้ว

2.4) ศึกษาให้ชัดเจนถึงค่านิยมของตนแล้วนำมาประกอบการพิจารณาตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสมกับตนเอง

2.5) ประเมินทางเลือกทั้งหมดแล้วตัดสินใจแบบเด็ดขาดหรือค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อความมั่นใจและถ้าหากเป็นการตัดสินใจแบบค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมบุคคลก็จะกลับเข้าขั้นที่ 2 ใหม่ ดำเนินการจนครบทุกขั้นจนสามารถตัดสินใจได้

Gelatt กล่าวถึงกระบวนการเลือกอาชีพและได้เน้น 3 ระบบหลักได้แก่ระบบการคาดการณ์ล่วงหน้า (predictive system) ระบบค่านิยม (value system) และระบบการตัดสินใจ (decision system)

ระบบที่ 1 การคาดการณ์ล่วงหน้า (predictive system) หมายถึง การที่บุคคลประเมินทางเลือกที่ตนเองจะกระทำ (alternative action) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นได้ (possible outcomes) และโอกาสที่ผลลัพธ์จะเกิดการกระทำ (probabilities of outcomes of actions)

ระบบที่ 2 ค่านิยม (value system) หมายถึง ความพึงพอใจที่บุคคลมีต่อผลที่คิดว่าจะเกิดในแต่ละตัวเลือกซึ่งอาจจะหมายถึงการชั่งน้ำหนักความพึงพอใจในตัวเลือกแต่ละตัว

ระบบที่ 3 การตัดสินใจ (decision system) หมายถึง การประเมินลำดับความสำคัญและนำระบบการคาดการณ์ล่วงหน้าและระบบค่านิยมมาผสมผสานกันเพื่อนำไปสู่การลงมือกระทำคือการปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจไปแล้ว

จากการศึกษาแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับความลังเลใจในการเลือกประกอบอาชีพ จะเห็นได้ว่า แนวคิดทางพัฒนาการด้านอาชีพให้ความสำคัญกับขั้นพัฒนาการ วุฒิภาวะ ความพร้อม และการตัดสินใจบนความเป็นจริงของบุคคล ในขณะที่แนวคิดทางการเรียนรู้ทางสังคม จะแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของ การสืบทอด, ความสามารถ, สิ่งแวดล้อม, ประสบการณ์การเรียนรู้ และทักษะที่จะไปให้ถึงเป้าหมาย จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า พัฒนาการด้านอาชีพ เป็นกระบวนการที่นำไปสู่การตัดสินใจ ซึ่งมีลำดับขั้นตามเส้นทางไปสู่วุฒิภาวะทางอาชีพ โดยแต่ละขั้น มีงานที่บุคคลจะต้องก้าวผ่านตามขั้นพัฒนาการนั้นๆ โดยสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่อาจจะเอื้อ หรือเป็นข้อจำกัดต่อเส้นทางอาชีพของบุคคล หากบุคคลไม่สามารถทำงานตามขั้นพัฒนาการด้านอาชีพในลำดับขั้นใดได้ ก็จะมีผลต่อความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ

1.3 การวัดและประเมินความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ

ความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ ประเมินได้จากแบบวัดความลังเลใจในการประกอบอาชีพ (Career Indecision Scale: CIS) (Germenijis & De Boeck, 2003) Germenijis และ

DeBoeck พัฒนาแบบวัดดังกล่าวจาก ทฤษฎีการตัดสินใจ (Decision Theory) และจากแบบวัด Indecisiveness มาตราต้นฉบับประกอบด้วย ข้อกระทบ 17 ข้อ เป็นมาตรประมาณค่า 7 ระดับ (0 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และ 6 คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง) ค่าคะแนนคิดจากการรวมคะแนนข้อย่อยเข้าด้วยกัน โดยค่าคะแนนที่มากหมายถึงการมีความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพสูง และค่าคะแนนที่น้อยหมายถึง การมีความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพที่ต่ำ โดยประเมินความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพผ่านองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่

(1) ด้านข้อมูล (information) หมายถึง บุคคลมีข้อมูลเพียงพอเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ และเกี่ยวกับตนเอง

(2) ด้านการให้คุณค่า (valuation) หมายถึง บุคคลต้องมีความชัดเจนในค่านิยมและคุณค่าเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ รวมทั้งไม่มีความขัดแย้งของคุณค่าเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ที่ตนเองยึดถือ รวมทั้งมีความสอดคล้องกันของคุณค่าที่ตนเองและคนรอบข้างยึดถือ

(3) ผลลัพธ์ (outcome) หมายถึง การตัดสินใจได้และการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่กระบวนการเลือกเส้นทางอาชีพ

โดยหากนักเรียนมีข้อมูลไม่เพียงพอ ขัดแย้งหรือขาดความชัดเจนในค่านิยม หรือไม่สามารถคาดคะเนถึงผลลัพธ์ในการตัดสินใจได้ นักเรียนก็จะประสบกับภาวะลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ

2. การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ (parental career support)

2.1. นิยามและขอบเขต

Neblett และ Cornitna (2006) ระบุว่า การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพหมายถึง การรับรู้ของนักเรียนว่าตนเองได้รับการสนับสนุนทางสังคม (social support) จากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ได้แก่ การสนับสนุนในเรื่อง การให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเลือกเส้นทางอาชีพ การสนับสนุนด้านวัตถุและทรัพยากรอื่นๆ ที่จำเป็นในการเลือกเส้นทางอาชีพ และที่สำคัญคือ การสนับสนุนด้านจิตใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ

งานพัฒนาการที่สำคัญประการหนึ่งของวัยรุ่นคือการพัฒนาความสามารถในการตัดสินใจ เรื่องต่างๆได้ด้วยตนเอง (Mortimer & Larson, 2002) ดังนั้นบิดามารดาจึงมีบทบาทสำคัญในการช่วยให้วัยรุ่นประสบความสำเร็จในเรื่องนี้ด้วยการเป็นผู้ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการตัดสินใจ โดยสนับสนุนและชี้แนะแนวทางต่างๆ (Youniss & Routh, 2002) เนื่องจากวัยรุ่นยังไม่มีความรู้ความสามารถที่สมบูรณ์พอในการตัดสินใจทุกเรื่องด้วยตนเอง เพราะฉะนั้นผู้ใหญ่ที่มีความรู้และประสบการณ์จึงมีบทบาทในการควบคุม ตัดสินใจ และแนะนำ หรือเป็นผู้ดูแลและชี้แนะในการใช้ชีวิตให้กับวัยรุ่น

Santrock (2007) กล่าวว่า แม้วัยรุ่นจะเป็นวัยที่มีความเป็นอิสระจากการดูแลของบิดามารดา แต่วัยรุ่นก็ยังคงมีความผูกพันกับบิดามารดาอยู่ โดยบิดามารดาที่มีความสำคัญกับสภาวะจิตใจ

ของวัยรุ่น ขณะที่วัยรุ่นกำลังพึ่งพาตนเองและเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น ในอดีตมีมุมมองว่าวัยรุ่นเป็นวัยแห่งการเป็นตัวของตัวเอง ห่างเหินจากบิดามารดา และอิทธิพลของเพื่อนจะมีความสำคัญมาก แต่ปัจจุบัน พบว่า แม้วัยรุ่นจะเป็นวัยแห่งการเป็นตัวของตัวเอง แต่ความผูกพันกับบิดามารดายังเป็นปัจจัยที่มีบทบาทสำคัญ โดยบิดามารดาจะเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือและเป็นบุคคลที่วัยรุ่นมีความผูกพันด้วย และพัฒนาการของวัยรุ่นจะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อบิดามารดามีการสื่อสารที่ดีให้วัยรุ่นรับรู้ถึงความคาดหวังในเรื่องพฤติกรรมที่พึงประสงค์และการประสบความสำเร็จ งานวิจัยพบว่า บิดามารดาที่มีความคาดหวังสูงในเรื่องความสำเร็จของบุตรวัยรุ่น จะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการศึกษาที่สม่ำเสมอของบุตร (Taylor & Lopez, 2005)

2.2. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ (parental career support)

แนวคิดหลักที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ นอกเหนือจากที่ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการด้านอาชีพได้กล่าวถึงการสนับสนุนของผู้ปกครอง เช่น ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของ Super(1990) ที่ว่า สิ่งแวดล้อมสามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านอาชีพและ ทฤษฎีของ Krumboltz(1957) กล่าวว่าเงื่อนไขทางสิ่งแวดล้อม เช่น การสนับสนุนของผู้ปกครอง เป็นองค์ประกอบหนึ่งในกระบวนการเลือกอาชีพ เป็นต้น ยังมีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนของผู้ปกครองอีก 3 แนวคิด ได้แก่

1) ทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคม (Social Support Theory)

House (1985) กล่าวถึงการสนับสนุนทางสังคม (social support) ว่าหมายถึงสิ่งที่ผู้รับได้รับการสนับสนุนทางสังคมในด้านความช่วยเหลือทางด้านข้อมูลข่าวสารวัตถุประสงค์หรือการสนับสนุนทางด้านจิตใจจากผู้ให้การสนับสนุนซึ่งอาจเป็นบุคคลหรือกลุ่มคน และเป็นผลให้ผู้รับได้ปฏิบัติหรือแสดงออกทางพฤติกรรมในทางที่ผู้รับต้องการ เช่น เกี่ยวกับการมีสุขภาพดี การสนับสนุนทางสังคมอาจมาจากบุคคลในครอบครัว เช่น พ่อแม่ พี่น้อง เพื่อนบ้าน ผู้นำชุมชน เพื่อนร่วมงาน เพื่อนนักเรียน ครู หรือเจ้าหน้าที่

Caplan (1976) ได้ให้คำจำกัดความของการสนับสนุนทางสังคมว่าหมายถึงสิ่งที่บุคคลได้รับโดยตรงจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคล อาจเป็นทางข่าวสาร การเงิน แรงงาน หรือ การสนับสนุนทางอารมณ์ ซึ่งอาจเป็นแรงผลักดันให้ผู้รับไปสู่เป้าหมายที่ผู้ให้ต้องการ

Pilisuk (1982) กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมหมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลไม่เฉพาะแต่ความช่วยเหลือทางด้านวัตถุประสงค์ความมั่นคงหรือทางอารมณ์เท่านั้นแต่ยังรวมถึงการที่บุคคลรู้สึกว่าตนเองได้รับการยอมรับ เป็นส่วนหนึ่งของผู้อื่นด้วย

แหล่งของการสนับสนุนทางสังคม โดยปกติกลุ่มสังคมจัดแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 2 ประเภท คือ (1) กลุ่มปฐมภูมิเป็นกลุ่มที่มีความสนิทสนมและมีสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิกที่เป็นส่วนตัวสูง กลุ่มนี้ได้แก่ครอบครัวญาติพี่น้องและเพื่อนบ้าน (2) ส่วนกลุ่มทุติยภูมิเป็นกลุ่มสังคมที่มีความสัมพันธ์ตามแผนและกฎเกณฑ์ที่วางไว้มีอิทธิพลเป็นตัวกำหนดบรรทัดฐานของบุคคลในสังคม กลุ่มนี้ได้แก่เพื่อนร่วมงานกลุ่มวิชาชีพและกลุ่มสังคมอื่นๆ ซึ่งในระบบการสนับสนุนทางสังคมถือว่าเป็น การเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ในแง่ของการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ อาจสรุปได้ว่าแหล่งของการสนับสนุนทางสังคมนั้นมีทั้งแหล่งปฐมภูมิและแหล่งทุติยภูมิการสนับสนุนจากแหล่งปฐมภูมิได้แก่ครอบครัวญาติพี่น้องซึ่งมีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ และวุฒิภาวะทางอาชีพของบุคคลเป็นอย่างดี โดยเฉพาะการสนับสนุนทางอารมณ์และการให้ข้อมูลป้อนกลับจากผู้ปกครอง ส่วนการสนับสนุนทางสังคมจากแหล่งทุติยภูมิถือว่าเป็นผู้ให้บริการอื่นๆ ได้แก่ โรงเรียน คุณครู อาจารย์ผู้อยู่ในวิชาชีพทางการศึกษาอื่นๆ และบุคลากรอื่นๆ เช่น พระผู้นำชุมชนอาสาสมัครซึ่งมีความสำคัญในการสนับสนุนข้อมูลข่าวสารและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกเส้นทางอาชีพ

ด้านองค์ประกอบของการสนับสนุนทางสังคม (Pilisuk, 1982) หลักการที่สำคัญของการสนับสนุนทางสังคมประกอบด้วย

- 2.1) ต้องมีการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ให้และผู้รับการสนับสนุน
- 2.2) ลักษณะของการติดต่อสัมพันธ์นั้นจะต้องประกอบด้วย ข้อมูลข่าวสารที่ทำให้ผู้รับเชื่อว่ามีใจความเอาใจใส่และมีความรักความหวังดี เป็นแหล่งสนับสนุนทางสังคมอย่างจริงจัง มีลักษณะทำให้ผู้รับรู้สึกว่าคุณค่าและเป็นที่ยอมรับจากสังคม และลักษณะที่ทำให้ผู้รับเชื่อว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและมีประโยชน์แก่สังคม
- 2.3) ปัจจัยที่ได้รับจากการสนับสนุนทางสังคม อาจอยู่ในรูปของข้อมูลข่าวสารวัสดุสิ่งของ หรือการสนับสนุนด้านจิตใจที่จะช่วยให้ผู้รับได้บรรลุจุดหมายที่ต้องการ

ประเภทของการสนับสนุนทางสังคม (House, 1985) ได้แบ่งประเภทของพฤติกรรมในการให้การสนับสนุนทางสังคม เป็น 4 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 การสนับสนุนทางอารมณ์ (emotional support) เช่นการให้การยอมรับนับถือ ความห่วงใย กำลังใจ การเห็นคุณค่า เป็นต้น

ประเภทที่ 2 การสนับสนุนด้านการประเมินผล (appraisal support) เช่นการให้ข้อมูลป้อนกลับ (feed back) การเห็นพ้องหรือให้การรับรอง (affirmation) ผลการปฏิบัติหรือการบอกให้ทราบผลถึงผลดีที่ผู้รับได้ปฏิบัติพฤติกรรมนั้น

ประเภทที่ 3 การให้การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร (information support) เช่นการให้ข้อเสนอแนะ การตักเตือนการให้คำแนะนำ และการให้ข่าวสารแบบต่างๆ

ประเภทที่ 4 การให้การสนับสนุนทางด้านเครื่องมือในการดำเนินงาน (instrumental support) เช่น แรงงาน เงิน ความเป็นต้น

ระดับของการสนับสนุนทางสังคม (Gottlieb, 1985) แบ่งระดับการสนับสนุนทางสังคมออกเป็น 3 ระดับคือ

ระดับที่ 1 มหภาค (macro level) เป็นการพิจารณาถึงการเข้าร่วมหรือการมีส่วนร่วมในสังคมอาจวัดได้จากความสัมพันธ์กับสถาบันในสังคมการเข้าร่วมกับกลุ่มต่างๆด้วยความสมัครใจและการดำเนินวิถีชีวิตอย่างไม่เป็นทางการในสังคมเช่นการเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมต่างๆในสังคมชุมชนที่ตนอาศัยอยู่อาทิกลุ่มแม่บ้านเลี้ยงบุตรด้วยนมแม่กลุ่มหนุ่มสาวพัฒนาหมู่บ้านกลุ่มด้านภัยเอดส์กลุ่มเลี้ยงสัตว์ปีกกลุ่มจักสานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เป็นต้น

ระดับที่ 2 กลุ่มเครือข่าย (mezzo level) เป็นการมองที่โครงสร้าง และหน้าที่ของเครือข่ายสังคมด้วยการพิจารณาจากกลุ่มบุคคลที่มีสัมพันธ์ภาพอย่างสม่ำเสมอเช่นกลุ่มเพื่อนกลุ่มบุคคลใกล้ชิดในสังคมเสมือนญาติชนิดของการสนับสนุนในระดับนี้ได้แก่การให้คำแนะนำการช่วยเหลือด้านวัสดุสิ่งของความเป็นมิตรการสนับสนุนทางอารมณ์และการยกย่อง

ระดับที่ 3 จุลภาค (micro level) เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ของบุคคลที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันมากที่สุดทั้งนี้มีความเชื่อกันว่าคุณภาพของความสัมพันธ์มีความสัมพันธ์มากในเชิงปริมาณคือขนาดจำนวนและความถี่ของความสัมพันธ์หรือโครงสร้างของเครือข่ายแต่ในการสนับสนุนในระดับนี้ เป็นความสัมพันธ์ในกลุ่มขนาดเล็ก ได้แก่สามีภรรยาและสมาชิกในครอบครัวซึ่งมีความใกล้ชิดทางอารมณ์มีลักษณะของการสนับสนุนทางจิตใจ แสดงความรักและห่วงใย (affective support)

2) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory)

Bandura (1986) กล่าวว่า ในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการนั้นจำเป็นต้องศึกษาองค์ประกอบต่างๆทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรม บุคคล และสิ่งแวดล้อม ซึ่งล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลต่อกันและกัน

ทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึงความสำคัญของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ ความคาดหวัง ความเชื่อ อารมณ์ และความสามารถทางปัญญาของบุคคลจะพัฒนาและเปลี่ยนแปลงได้โดยอิทธิพลทางสังคมที่ให้ข้อมูลและกระตุ้นการสนองตอบทางอารมณ์โดยผ่านตัวแบบ การสอน และการชักจูงทางสังคม ขณะเดียวกันบุคคลจะกระตุ้นการตอบสนองที่แตกต่างจากสภาพแวดล้อมทางสังคม รวมถึงจากลักษณะทางกายภาพของบุคคล (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2550)

3) ทฤษฎีสิ่งแวดล้อมทางสังคม (Ecological Theory)

ขณะที่ทฤษฎีสิ่งแวดล้อมทางสังคมของ Bronfenbrenner (1986) ซึ่งให้ความสำคัญกับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่อพัฒนาการมนุษย์ ได้จัดให้บิดามารดาอยู่ในสิ่งแวดล้อมระบบจุลภาค (microsystem) ซึ่งเป็นระบบสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดตัวเด็กที่สุดและมีปฏิสัมพันธ์กันโดยตรง ส่วนที่เหลืออีก 4 ระบบ แบ่งออกเป็น ระบบเกี่ยวเนื่อง (meosystem) ระบบภายนอก(exosystem) ระบบมหภาค (macrosystem) และระบบยุคสมัยและกาลเวลา (chronosystem) จะเห็นได้ว่าแนวคิดของ Bronfenbrenner นี้เป็นการมองพฤติกรรมและพัฒนาการของวัยรุ่นในแง่มุมของการได้รับอิทธิพลจากปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางสังคมทั้งระบบ ตั้งแต่จากหน่วยย่อยที่สุดคือครอบครัวไปจนถึงหน่วยใหญ่คือสังคมประเทศ รวมถึงการพิจารณามิติของเวลาและยุคสมัยร่วมด้วย ทฤษฎีนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองซึ่งส่งผลต่อวัยรุ่นอย่างใกล้ชิด

จะเห็นได้ว่า ผู้ปกครองเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อพัฒนาการด้านอาชีพของวัยรุ่น โดยมีบทบาทในการช่วยให้วัยรุ่นประสบความสำเร็จ เป็นผู้ช่วยในการตัดสินใจ สนับสนุนและชี้แนะแนวทางต่างๆ ให้วัยรุ่น เป็นการสนับสนุนทั้งด้านทรัพยากรและจิตใจ

2.3 การวัดและประเมินการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ

การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ ประเมินได้จากแบบวัดการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ (Parental Career-related Behaviors : PCB, Dietrich et al., 2006) พัฒนาขึ้นเพื่อประเมินการสนับสนุนของผู้ปกครองในรูปแบบการสนับสนุน (support) รูปแบบก้าวก่าย (interference) และ รูปแบบขาดการมีส่วนร่วม (lack of engagement) ในกระบวนการเลือกอาชีพ เพื่อให้กระบวนการเลือกอาชีพเป็นไปอย่างราบรื่นมีเป้าหมาย

แบบวัดต้นฉบับประกอบด้วย ข้อกระทง 15 ข้อ เป็นมาตราประมาณค่า 4 ระดับ (1 คือ ไม่ตรงกับตัวฉันเลย และ 4 คือ ตรงกับตัวฉันมากที่สุด) ค่าคะแนนคิดจากการรวมคะแนนข้อย่อยเข้าด้วยกัน โดยค่าคะแนนที่มากหมายถึงการมีการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพสูง และค่าคะแนนที่น้อยหมายถึง การมีการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพที่ต่ำ

3. การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ (career decision-making self-efficacy)

Bandura (1986) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยนำการเรียนรู้จากประสบการณ์เดิมมาคาดคะเนเหตุการณ์อีกเหตุการณ์หนึ่งที่น่าจะเกิดขึ้นตามมา ทำให้เกิดความมั่นใจในการที่จะตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำก็ได้ และบุคคลยังพิจารณาได้ว่าตนเองสามารถทำอะไรได้จากทักษะที่มี และเมื่อบุคคลประเมินว่าตนเองมีความสามารถสูง มีความรู้เกี่ยวกับงานที่ต้องเผชิญ ซึ่งไม่ยากเกินความสามารถของตน บุคคลนั้นจะมีความพยายามที่จะปฏิบัติงานนั้นอย่างต่อเนื่อง บุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนสูง จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่นำไปสู่การเพิ่มความสามารถ ในขณะที่ถ้าบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนต่ำ ก็จะทำให้บุคคลนั้นหลีกเลี่ยงสถานการณ์ต่างๆ และจะแสดงพฤติกรรมที่ขัดขวางการพัฒนาศักยภาพของตน ขาดความพยายาม ความมุ่งมั่นในการทำงาน และจะมีความสงสัยในความสามารถของตน ในขณะที่ผู้ที่ประเมินความสามารถของตนสูงเกินไป ก็มักจะไม่ประสบความสำเร็จในการทำงาน มักประสบความสำเร็จลำบาก ขาดความน่าเชื่อถือ เกิดความเครียด และประสบความสำเร็จไม่ได้สักที ดังนั้น การจะประสบความสำเร็จในการทำงาน บุคคลจะต้องเปลี่ยนแปลงที่ พฤติกรรม การเลือก ข้อมูลแวดล้อม และทัศนคติของบุคคล ทำให้มีการประเมินความสามารถที่ถูกต้อง คือ ควรประเมินให้สูงกว่าความสามารถที่บุคคลนั้นมีเล็กน้อย เพื่อให้บุคคลสามารถเลือกทำงานที่ท้าทาย มีโอกาสประสบความสำเร็จสูง และมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง

3.1 นิยามและขอบเขต

มีนักวิจัยให้ความหมายของการรับรู้ความสามารถของตนไว้หลายท่าน

Bandura (1986) ให้ความหมายของการรับรู้ความสามารถของตน หมายถึง การตัดสินใจความสามารถของบุคคลในการกระทำพฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจง เป็นตัวแปรทางจิตวิทยาที่สำคัญ แสดงถึงการเลือกของบุคคลว่าจะใช้ความพยายามหรือไม่ มีปริมาณและความยาวนานของความพยายามเท่าใดที่ตนใช้ในงานที่ยาก และปริมาณของความเครียดหรือความวิตกกังวลที่จะในการเผชิญกับพฤติกรรมที่ต้องการในสภาพแวดล้อมขณะนั้น การรับรู้ความสามารถของตนที่สูง ไม่เพียงแต่มีผลต่อการกระทำที่ส่งผลดีเท่านั้น แต่ยังช่วยให้บุคคลไม่ย่อท้อต่อความล้มเหลว นอกจากนี้การรับรู้ความสามารถของตนยังมีผลต่อแบบของความคิดและปฏิกิริยาทางอารมณ์ของบุคคลในการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

Lent, Brown, และ Hackett (2000) ได้ให้ความหมายว่า การรับรู้ความสามารถของตนเป็นความคิดที่เป็นระบบในการรับรู้การเกิดพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งคือความเชื่ออย่างหนึ่งที่สามารถส่งผลต่อพฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง ในพัฒนาการด้านอาชีพนั้นการรับรู้ความสามารถของตนในการพัฒนาอาชีพที่สูงขึ้นในวัยหนุ่มสาว จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายอาชีพและพฤติกรรมต่อมาของวัยรุ่น ซึ่งคือการเพิ่มแรงจูงใจพื้นฐาน

มีงานวิจัยจำนวนมากที่นิยามการรับรู้ความสามารถของตน ตามแนวคิดของ Bandura (1986) เช่นงานวิจัยของดวงกมล หงส์รัตน์ (2544) พรทิพย์ วิศาลสุวรรณกร (2546) และนงลักษณ์ ปิงประวัตติ (2547) ที่ให้คำนิยามของการรับรู้ความสามารถของตนว่า เป็นความคิดหรือความเชื่อที่บุคคลมีต่อความสามารถของตนในการปฏิบัติงานต่างๆ ในสภาพการทำงานที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเป็นตัวกำหนดการตัดสินใจที่จะทำพฤติกรรม หรือรู้ว่าตนมีความสามารถพอที่จะจัดการและกระทำพฤติกรรมบางอย่างให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้มากนักน้อยเพียงใด ใช้ระยะเวลา ความอดทน ความพยายาม ในระดับใด

Parson (1909) ได้ให้ทัศนะว่าการตัดสินใจด้านอาชีพมี กระบวนการที่สำคัญ 3 ชั้นคือ 1) การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง (knowledge of the self) 2) ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพ (knowledge of the job) และ 3) การพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง และความต้องการของอาชีพ เพื่อตัดสินใจเลือกอาชีพ (method of matching the two)

Dawis (1984) ได้เสนอ ทฤษฎีการปรับตัวทางอาชีพ (Work Adjustment Theory) ว่า ความพึงพอใจในงานเป็นกุญแจสำคัญต่อการปรับตัวทางอาชีพ โดยบุคคลจะตัดสินใจเลือกอาชีพจากการวิเคราะห์ถึงคุณค่าและความสามารถของตนตามคุณลักษณะของงานและเปรียบเทียบความพึงพอใจในงานว่างานนั้นจะตอบสนองความต้องการของตนได้หรือไม่

Peterson et al. (2003) ได้อธิบายความหมายของการตัดสินใจเลือกอาชีพว่าเป็น กระบวนการแก้ปัญหาทางด้านความคิดความรู้สึกและการกระทำเพื่อที่จะนำไปสู่การตัดสินใจว่าจะทำ หรือจะเลือกแสดงพฤติกรรมอย่างไรในการที่จะตัดสินใจในการเลือกทางออกของปัญหานั้นการที่จะแก้ปัญหาได้นั้นจำเป็นจะต้องมี 2 องค์ประกอบคือ ต้องมีการวางแผนหรือยุทธวิธี ในการแก้ปัญหา และต้องมีการปรับทัศนคติ ที่จะกล้าตัดสินใจหรือมีความมุ่งมั่นอย่างแท้จริงในการทำตามแผนที่วางไว้จนกระทั่งประสบความสำเร็จ อย่างไรก็ตามการแก้ปัญหาเป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินใจแก้ปัญหา

อรนุช ชูรัสังข์ (2542) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจตามทฤษฎีของ Gelatt ว่าเป็น กระบวนการเลือกในตัวเลือกต่างๆโดยพิจารณาทางเลือกที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะของบุคคล ส่วนการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้นหมายถึงการที่บุคคลได้แสดงถึงความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพที่ตรงกับความต้องการ ความถนัดและความสนใจของตน ดังนั้นเมื่อกล่าวถึงกระบวนการตัดสินใจจะมีแนวคิดมาจาก เรื่องของการแก้ปัญหาที่ใช้วิธีการวิเคราะห์ตามหลักทางวิทยาศาสตร์แบ่งออกเป็น 4 ส่วนคือ 1) การตั้งวัตถุประสงค์ที่ผู้ตัดสินใจต้องการเห็นเกิดขึ้น 2) หาทางเลือกหรือแนวทางต่างๆที่ผู้เลือกสามารถเลือกได้ 3) ผลที่จะตามมาจากการเลือกแนวทางต่างๆ 4) ประเมินดูว่าทางเลือกใดสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เลือกได้มากที่สุด

จากความหมายของการตัดสินใจเลือกอาชีพดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพหมายถึงกระบวนการแก้ปัญหาทางด้านความคิดความรู้สึกและการกระทำเพื่อที่จะนำไปสู่การตัดสินใจในการเลือกทางออกของปัญหานั้น โดยเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของปัญหา การกำหนดทางเลือกต่างๆตามลำดับความสำคัญ เพื่อประเมินดูว่าทางเลือกใดสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เลือกได้มากที่สุด โดยใช้เหตุผลที่สอดคล้องกับความเป็นจริงมาตัดสินใจเลือกอาชีพ และสามารถลงมือปฏิบัติตามทางเลือกนั้นๆได้อย่างถูกต้อง โดยบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่ำ จะจำกัดความสามารถและความพยายามของตน ทำให้เกิดความล้มเหลวในการตัดสินใจ และมีการตัดสินใจที่ขาดประสิทธิภาพ

3.2 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนในการเลือกเส้นทางอาชีพ

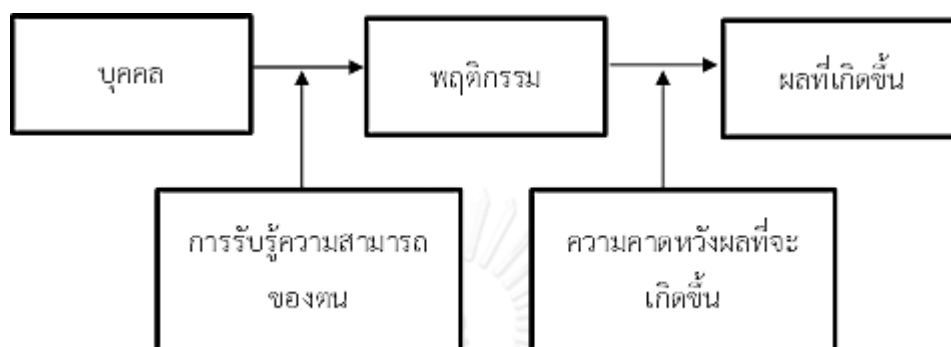
ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตน (Self-efficacy Theory)

การรับรู้ความสามารถของตนในการเลือกเส้นทางอาชีพนี้อาศัยแนวคิด ของ Bandura (1986) เรื่อง การรับรู้ความสามารถของตน (self-efficacy) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ในระยะแรก Bandura เสนอแนวคิดของความคาดหวังความสามารถของตน (efficacy expectation) โดยให้ความหมายว่า เป็นความคาดหวังที่เกี่ยวข้องกับความสามารถของตนในลักษณะที่เฉพาะเจาะจง และความคาดหวังนี้เป็นตัวกำหนดการแสดงออกของพฤติกรรม (Bandura, 1977 อ้างถึงใน อนันต์ ดุลยพิรติส, 2547) แต่ต่อมา Bandura (1986) ได้ใช้คำว่า การรับรู้ความสามารถของตน (perceived self-efficacy) โดยให้ความจำกัดความว่าเป็นการที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนที่จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยที่ Bandura นั้นไม่ได้กล่าวถึงคำว่าคาดหวังอีกเลย

Bandura มีความเชื่อว่า การรับรู้ความสามารถของตนนั้น มีผลต่อการกระทำของบุคคล บุคคล 2 คนอาจมีความสามารถไม่ต่างกัน แต่อาจแสดงออกในคุณภาพที่แตกต่างกันได้ ถ้าพบว่าคน 2 คนนี้มีการรับรู้ความสามารถของตนแตกต่างกัน ในคนคนเดียวก็เช่นกันถ้ารับรู้ความสามารถของตนในแต่ละสภาพการณ์แตกต่างกันก็อาจจะแสดงพฤติกรรมออกมาได้แตกต่างกันเช่นกัน Bandura เห็นว่าความสามารถของคนเรานั้นไม่ตายตัว หากแต่ยืดหยุ่นตามสภาพการณ์ดังนั้นสิ่งที่กำหนดประสิทธิภาพของการแสดงออกจึงขึ้นอยู่กับ การรับรู้ความสามารถของตนในสภาวะการณั้ นั้นนั่นเองนั่นคือถ้าเรามีความเชื่อว่าเรามีความสามารถ เราก็จะแสดงออกถึงความสามารถนั้นออกมาคนที่เชื่อว่าตนเองมีความสามารถจะมีความอดทน อุทิศหา ไม่ท้อถอยง่ายและจะประสบความสำเร็จในที่สุด (Evans, 1989) มักมีคำถามว่าการรับรู้ความสามารถของตนนั้นเกี่ยวข้องกับหรือแตกต่างอย่างไรกับความคาดหวัง ผลที่จะเกิดขึ้น (Outcome Expectation) เพื่อให้เข้าใจและชัดเจน (Bandura, 1986)

ได้เสนอภาพแสดงความแตกต่างระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถของตนและความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น

ภาพที่ 2. ความแตกต่าง ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนและความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น (Bandura, 1977 อ้างถึงใน อนันต์ ดุลยพีรติส, 2547)

การรับรู้ความสามารถของตนเป็นการตัดสินความสามารถของตนว่าจะสามารถทำงานได้ในระดับใดในขณะที่ความคาดหวังเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้นนั้นเป็นการตัดสินว่าผลกรรมใดจะเกิดขึ้นจากการกระทำพฤติกรรมดังกล่าวอย่างเช่นที่นักกีฬามีความเชื่อว่าตนกระโดดได้สูงถึง 6 ฟุตความเชื่อดังกล่าวเป็นการตัดสินความสามารถของตน การได้รับการยอมรับจากสังคมการได้รับรางวัล การพึงพอใจในตนเองที่กระโดดได้สูงถึง 6 ฟุตเป็นความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้นแต่ต้องระวังความเข้าใจผิดเกี่ยวกับความหมายของคำว่าผลที่เกิดขึ้นผลที่เกิดขึ้นในที่นี้จะหมายถึงผลกรรมของการกระทำพฤติกรรมเท่านั้นไม่ได้หมายถึงผลที่แสดงถึงการกระทำพฤติกรรมเพราะว่าผลที่แสดงถึงการกระทำพฤติกรรมนั้นจะพิจารณาว่าพฤติกรรมนั้นสามารถทำได้ตามการตัดสินความสามารถของตนหรือไม่ นั่นคือจะกระโดดได้สูงถึง 6 ฟุตหรือไม่ ซึ่งการจะกระโดดได้สูงถึง 6 ฟุตหรือไม่นั้นมิใช่เป็นการคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้นซึ่งมุ่งที่ผลกรรมที่จะได้จากการกระทำพฤติกรรมดังกล่าวการรับรู้ความสามารถของตนและความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้นนั้นมีความสัมพันธ์กันมากโดยที่ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองนี้มีผลต่อการตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งจะเห็นได้จากภาพที่ 3

		ความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น	
		สูง	ต่ำ
การรับรู้ ความสามารถ ของตนเอง	สูง	มีแนวโน้มที่จะ ทำแน่นอน	มีแนวโน้มที่จะ ไม่ทำ
	ต่ำ	มีแนวโน้มที่จะ ไม่ทำ	มีแนวโน้มที่จะ ไม่ทำแน่นอน

ภาพที่ 3. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตน และความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น (Bandura, 1978 อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2550)

ในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนนั้น Bandura เสนอว่ามีอยู่ด้วยกัน 4 วิธี คือ (Evans, 1989)

วิธีที่ 1 ประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ (mastery experiences) ซึ่ง Bandura เชื่อว่าเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตน เนื่องจากว่าเป็นประสบการณ์โดยตรงความสำเร็จทำให้เพิ่มความสามารถของตน บุคคลจะเชื่อว่าตนสามารถที่จะทำได้ดังนั้น ในการที่จะพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนนั้นจำเป็นที่จะต้องฝึกให้บุคคลมีทักษะเพียงพอที่จะประสบความสำเร็จได้พร้อม ๆ กับการทำให้ตนรับรู้ว่าคุณมีความสามารถจะกระทำเช่นนั้นจะทำให้ตนใช้ทักษะที่ได้รับการฝึกได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดบุคคลที่รับรู้ว่าคุณมีความสามารถนั้น จะไม่ยอมแพ้อะไรง่าย ๆ แต่จะพยายามทำงานต่างๆ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการ

วิธีที่ 2 การใช้ตัวแบบ (modeling) การที่ได้สังเกตตัวแบบแสดงพฤติกรรมที่มีความซับซ้อนและได้รับผลกรรมที่พึงพอใจก็จะทำให้ผู้ที่สังเกตมีความรู้สึกว่าตนก็จะสามารถที่จะประสบความสำเร็จได้ถ้าตนพยายามจริงและไม่ย่อท้อลักษณะของการใช้ตัวแบบที่ส่งผลต่อความรู้สึกว่าตนมีความสามารถที่จะทำได้นั้นได้แก่ การแก้ปัญหาของบุคคลที่มีความกลัวต่อสิ่งต่าง ๆ โดยที่ให้คุณตัวแบบที่มีลักษณะคล้ายกับตนเองก็สามารถทำให้ลดความกลัวต่าง ๆ เหล่านั้นได้ (Kazdin, 1974)

วิธีที่ 3 การใช้คำพูดชักจูง (verbal persuasion) เป็นการบอกว่าคุณคนนั้นมีความสามารถที่จะประสบความสำเร็จได้วิธีการดังกล่าวนี้ค่อนข้างง่ายและใช้กันทั่วไปซึ่ง Bandura ได้กล่าวว่าการใช้คำพูดชักจูงนั้นไม่ค่อยจะได้ผลนักในการที่จะทำให้คนเราสามารถที่จะพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตน (Evans, 1989) ซึ่งถ้าจะให้ได้ผล ควรจะใช้ร่วมกับการทำให้บุคคลมีประสบการณ์ของความสำเร็จซึ่งอาจจะต้องค่อย ๆ สร้างความสามารถให้กับบุคคลอย่างค่อยเป็นค่อย

ไปและให้เกิดความสำเร็จตามลำดับขั้นตอนพร้อมทั้งการใช้คำพูดชักจูงร่วมกันก็ย่อมที่จะได้ผลดีในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตน

วิธีที่ 4 การกระตุ้นทางอารมณ์ (emotional arousal) การกระตุ้นทางอารมณ์มีผลต่อการรับรู้ความสามารถของตน ในสภาพที่ถูกขมขู่บุคคลจะเกิดความวิตกกังวลและความเครียด โดยบางส่วนจะขึ้นอยู่กับการกระตุ้นทางสรีระการกระตุ้นที่รุนแรงทำให้การกระทำไม่ค่อยได้ผลดีบุคคลจะคาดหวังความสำเร็จเมื่อตอนไม่ได้อยู่ในสภาพการณ์ที่กระตุ้นด้วยสิ่งที่ไม่พึงพอใจความกลัวก็จะกระตุ้นให้เกิดความกลัวมากขึ้น บุคคลก็จะเกิดประสบการณ์ของความล้มเหลวอันจะทำให้การรับรู้เกี่ยวกับความสามารถของตนต่ำลง

พฤติกรรมของการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ

Bandura (1986) ศึกษาเรื่องการรับรู้ความสามารถของตนอย่างต่อเนื่อง และเชื่อว่า การรับรู้ความสามารถของตนมีผลต่อการกระทำของบุคคล บุคคล 2 บุคคลอาจมีความสามารถไม่ต่างกัน แต่อาจแสดงออกในคุณภาพที่แตกต่างกันได้ หากมีการรับรู้ความสามารถของตนแตกต่างกัน หรือในคนๆ เดียวกันหากรับรู้ความสามารถของตนในสภาพการณ์ต่างๆ แตกต่างกัน ก็อาจจะแสดงพฤติกรรมออกมาแตกต่างกันได้ ซึ่งสามารถ แยกออกเป็นพฤติกรรมด้านต่างๆ ดังนี้

ด้านที่ 1 พฤติกรรมการเลือก (choice behavior) คือ ถ้าบุคคลประเมินความสามารถของตนถูกต้อง จะส่งผลต่อการเลือกกระทำพฤติกรรม ทำให้การกระทำนั้นมีโอกาสประสบความสำเร็จสูง และในการประเมินความสามารถของตนเองที่ดี จะต้องประเมินสูงกว่าที่บุคคลนั้นสามารถที่จะทำได้ เล็กน้อย จึงจะทำให้บุคคลกระทำพฤติกรรมที่ยากพอเหมาะและท้าทายความสามารถ ซึ่งผลของการที่บุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนในการเลือกเส้นทางอาชีพสูง จะสามารถแสดงพฤติกรรมที่นำไปสู่การเพิ่มศักยภาพของตนเอง แต่ถ้าบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนต่ำ จะหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่ไม่พึงปรารถนา หรือแสดงพฤติกรรมที่ขัดขวางการพัฒนาศักยภาพของตน

ด้านที่ 2 การใช้ความพยายามและความยืนหยัดในการทำงาน (effort expenditure and persistence) กล่าวคือ เมื่อเผชิญกับอุปสรรคต่างๆ บุคคลซึ่งมีการรับรู้ความสามารถของตนสูง จะมีความกระตือรือร้นและใช้ความพยายาม ความมุ่งมั่นในการทำงาน มากกว่าคนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่ำ และบุคคลนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะทำงานได้ประสบความสำเร็จสูง

ด้านที่ 3 แบบแผนความคิดและการตอบสนองทางอารมณ์ (thought patterns and emotion reaction) คือ บุคคลซึ่งรู้ว่าตนมีความสามารถสูงจะมีความพยายามและเอาใจใส่ในการกระทำพฤติกรรมต่างๆ มาก และเมื่อพบกับอุปสรรคต่างๆ บุคคลก็จะกระตุ้นตนเองให้ใช้ความพยายามมากขึ้น ส่วนบุคคลที่รู้ว่าตนเองมีความสามารถต่ำมีแนวโน้มที่จะมีปฏิกิริยาทางอารมณ์ต่อตนเองทางลบ เช่น ไม่มีความสุข มีความหวาดหวั่น มีความเครียดสูง และจะกระทำพฤติกรรมต่างๆ อย่างไม่เต็มความสามารถ อันจะส่งผลให้บุคคลประสบกับความล้มเหลว ในการกระทำพฤติกรรมมากยิ่งขึ้น

ด้านที่ 4 การกำกับพฤติกรรม เป็นเรื่องที่กำลังผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำพฤติกรรมมากกว่าเป็นสิ่งทำนายพฤติกรรม (humans as producers rather than simply foretellers of

behavior) นั่นคือ บุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนสูง มักจะเป็นคนที่พยายามกระทำพฤติกรรมและจะยอมรับผลต่างๆที่เกิดขึ้น และจะเลือกการกระทำที่มีลักษณะท้าทายและใช้ความพยายามอย่างมาก เพื่อให้การกระทำนั้นบรรลุเป้าหมาย แม้ว่าในบางครั้งการกระทำนี้จะประสบความสำเร็จล้มเหลวบ้างก็ตาม ตนก็จะไม่ท้อถอยและไม่อ้างว่าเป็นเรื่องโชคชะตา แต่จะให้เหตุผลของความล้มเหลวในการกระทำ เป็นไปตามความเชื่อหรือคำทำนาย และมักจะหลีกเลี่ยงการกระทำที่มีความยาก ขาดความพยายาม มีความทะเยอทะยานต่ำ และมีความเครียดสูง เป็นต้น

อุปสรรคของการรับรู้ความสามารถของตนในการเลือกเส้นทางอาชีพ

Bandura (1986) สรุปไว้ว่าถึงแม้ว่าบุคคลจะมีการรับรู้ความสามารถของตนสูง แต่ก็อาจจะไม่มีพฤติกรรมที่ท้าทาย และไม่ใช้ความพยายามกระทำการให้บรรลุเป้าหมายได้ ถ้ามีสิ่งเหล่านี้ คือ

- 1) ขาดสิ่งจูงใจ หรือถูกบังคับให้กระทำ
- 2) การตัดสินใจของการกระทำที่ผิดพลาดไป ทำให้บุคคลรู้สึกที่ไม่คุ้มค่าที่ตนจะกระทำพฤติกรรมนั้น
- 3) ความไม่สอดคล้องในการประเมินความสามารถของตน เพราะประสบการณ์ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ถ้าหากบุคคลไม่ได้ประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอจะทำให้บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนผิดพลาดไป มีผลทำให้บุคคลไม่กระทำพฤติกรรมที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย
- 4) การประเมินอัตมโนทัศน์ (self-concept) หรือการปฏิบัติที่ผิดพลาด เช่น บุคคลที่ประเมินว่าตนเองมีความสามารถต่ำในการกระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง ตนก็จะไม่กระทำพฤติกรรมนั้น
- 5) เป้าหมายของการกระทำมีลักษณะคลุมเครือ ไม่ชัดเจน และเป้าหมายนั้นไม่สามารถปฏิบัติได้
- 6) บุคคลที่ประเมินความสามารถของตนไม่ถูกต้อง อาจเป็นผลมาจากบุคคลไม่รู้ดีพอว่า ตนสามารถจะทำได้เพียงใด ขาดข้อมูลในการควบคุมความพยายามของตน หรืออาจมีปัจจัยภายนอกที่ทำให้บุคคลรับรู้ตนเองผิดพลาด

3.3 การวัดและประเมินการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ

การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ประเมินได้จากมาตรการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ (The Career Decision-Making Self-Efficacy Scale : CDMSES; Taylor & Betz, 1983) พัฒนาขึ้นเพื่อให้บุคคลประเมินการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้าน การประเมินตนได้อย่างถูกต้อง (accurate self-appraisal) ด้านการรวบรวมข้อมูลทางอาชีพ (gathering occupational information) ด้าน

การเลือกเป้าหมาย (goal selection) ด้านการวางแผน (making plans) และด้านการแก้ปัญหา (problem solving)

มาตรต้นฉบับประกอบด้วย ข้อกระทง 25 ข้อ เป็นแบบวัดประมาณค่า 5 ระดับ (1 คือ ไม่มีความมั่นใจเลย และ 5 คือ มีความมั่นใจอย่างยิ่ง) ค่าคะแนนคิดจากการรวมคะแนนข้อย่อยเข้าด้วยกัน โดยค่าคะแนนที่มากหมายถึง มีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพในระดับสูง และค่าคะแนนที่น้อยหมายถึง การมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพที่ต่ำ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ และการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ มีดังนี้

Fuqua และคณะ (1988) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะและลักษณะนิสัยวิตกกังวล (state and trait anxiety) และองค์ประกอบที่แตกต่างกันของความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ (career decision) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 349 คน เป็นนักศึกษาชายจำนวน 170 คน นักศึกษาหญิง จำนวน 179 คน โดยนักศึกษาเหล่านี้ได้เข้าศึกษาในวิชาจิตวิทยา ที่ Mild-Western University เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบวัดสภาวะและลักษณะนิสัยวิตกกังวล (State - Trait Anxiety Inventory: STAI) ของ Spielberger และแบบวัดความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ โดยเลือกใช้แบบวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Career Decision Scale: CDS) และในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม LISREL 8.30 ในการวิเคราะห์อิทธิพลของการสนับสนุนของครอบครัวที่มีต่อความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนในการค้นหาอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน ผลการวิจัยพบว่า สภาวะและลักษณะนิสัยวิตกกังวลมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบที่ 1 คือ ความต้องการข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและอาชีพ องค์ประกอบที่ 2 ความต้องการข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่ต่างกัน แต่ให้ความสำคัญกับอาชีพใดอาชีพหนึ่ง ที่มีความสัมพันธ์กับความสนใจ ความต้องการ และความสามารถของตน และองค์ประกอบที่ 4 อุปสรรคต่างๆในการเลือกอาชีพ สำหรับองค์ประกอบที่ 3 การมีทางเลือกหลายทาง ไม่มีความสัมพันธ์กับสภาวะและลักษณะนิสัยวิตกกังวล

Friedel, Cortina, Turner, และ Midgley (2007) ได้พบว่าลักษณะเป้าหมายของบิดามารดาตามการรับรู้ของนักเรียนสามารถทำนายลักษณะเป้าหมายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ และเป้าหมายของนักเรียนเป็นตัวแปรส่งผ่าน (mediator) ระหว่างเป้าหมายของบิดามารดาและความเชื่อของนักเรียนเกี่ยวกับความสามารถของตนและวิธีการในการรับมือกับความล้มเหลวในการ

เรียนหรือสถานการณ์ที่มีความเครียดสูง ในขณะที่ Gutman (2006) พบว่าสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3-4 เชื้อสายแอฟริกันอเมริกันได้รับอิทธิพลจากบิดามารดาที่มีลักษณะเป้าหมายแบบมุ่งเรียนรู้มากกว่าจากบิดามารดาที่มีลักษณะเป้าหมายแบบมุ่งความสามารถ ทั้งนี้ใช้การวัดลักษณะเป้าหมายของบิดามารดาจากการสัมภาษณ์บิดามารดาโดยตรง มิใช่การรับรู้ของนักเรียน

ปีเดียวกัน Gonida และคณะ (2009) พบว่าลักษณะเป้าหมายของบิดามารดาตามการรับรู้ของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นและตอนปลายสามารถทำนายลักษณะเป้าหมายส่วนตนของนักเรียนได้ โดยเป้าหมายของบิดามารดาแบบมุ่งเรียนรู้เป็นตัวแปรทำนายเป้าหมายแบบมุ่งเรียนรู้ของนักเรียน และเป้าหมายของบิดามารดาแบบมุ่งแสดงความสามารถเป็นตัวแปรทำนายเป้าหมายแบบมุ่งแสดงความสามารถของนักเรียน และพบว่าเป้าหมายของบิดามารดาแบบมุ่งเรียนรู้เท่านั้นที่สามารถทำนายพฤติกรรมและความรู้สึกมีส่วนร่วมในการเรียนของนักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาในเวลาต่อมาของ Gonida และคณะ (2009) ที่พบว่า ลักษณะของผู้ปกครองสามารถทำนายถึงลักษณะของนักเรียนได้ กล่าวคือ ลักษณะเป้าหมายของบิดามารดาแบบมุ่งเรียนรู้ตามการรับรู้ของนักเรียนสามารถทำนายลักษณะเป้าหมายแบบมุ่งเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายได้ ในขณะที่ลักษณะเป้าหมายของบิดาแบบมุ่งแสดงความสามารถทำนายลักษณะเป้าหมายแบบมุ่งความสามารถของนักเรียนได้เช่นเดียวกับที่ลักษณะเป้าหมายของบิดามารดาแบบมุ่งหลีกเลี่ยงการต่อความสามารถ สามารถทำนายลักษณะเป้าหมายแบบมุ่งหลีกเลี่ยงการต่อความสามารถของนักเรียน และยังพบว่าลักษณะเป้าหมายของบิดามารดาแบบมุ่งเรียนรู้สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนของนักเรียนโดยมีลักษณะเป้าหมายแบบมุ่งเรียนรู้ของนักเรียนเป็นตัวแปรส่งผ่าน

Gaffner และ Hazler (2002) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความลังเลใจ (indecisiveness) และความลังเลใจในการประกอบอาชีพ (career indecision) ซึ่งมีทั้งหมด 4 ปัจจัย ได้แก่ ประเภทบุคลิกลักษณะของบุคคล (personality type) การขาดการเตรียมพร้อมด้านอาชีพ (lack of readiness) ความไม่เพียงพอของข้อมูล (inadequacy of information) และความยากลำบากในการตัดสินใจ (difficulty in decision making) วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อศึกษาระดับความลังเลใจที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในด้านอาชีพ (career readiness) และการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ ความยากลำบากในการตัดสินใจ (difficulty in decision) และประเภทบุคลิกของบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 1 หรือ 2 จำนวน 211 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดประเภทของลักษณะนิสัยของบุคคล (Myers-Briggs Type Indicator: MBTI) จำนวน 95 ข้อ โดยให้เลือกตอบจำนวน 2 ตัวเลือก แบบวัดปัจจัยที่เกี่ยวกับการเลือกเส้นทางอาชีพ (Career Factor Inventory: CFI) เพื่อใช้วัดระดับความลังเลใจ จำนวน 21 ข้อ โดยเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และแบบวัดความยากลำบากในการตัดสินใจ

เลือกเส้นทางอาชีพ (Career Decision Difficulties Questionnaire: CDDQ) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีหาค่าสหสัมพันธ์ (correlation) และการวิเคราะห์การถดถอย (regression) ผลการวิจัย พบว่าระดับความลังเลใจมีความสัมพันธ์และระดับการเตรียมความพร้อมในด้านอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ระดับความลังเลใจไม่มีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพแบบต่างๆของบุคคลถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ และการขาดการเตรียมความพร้อมในด้านอาชีพทำหน้าที่เป็นตัวพยากรณ์ได้ดีกว่าปัจจัยด้านอื่นๆ

Kelly และ Lee (2002) ได้วิเคราะห์และจัดกลุ่มองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาในการตัดสินใจเลือกอาชีพ (career decision problem) จากแบบวัดความลังเลใจในการเลือกอาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรีจำนวน 434 คน โดยนักศึกษาเหล่านี้เป็นนักศึกษาที่ยังไม่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้ เป็นนักศึกษาชายจำนวน 205 คน นักศึกษาหญิงจำนวน 229 คน มีอายุเฉลี่ย 18.07 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ แบบวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Career Decision Scale: CDS) เป็นแบบวัดความลังเลใจในการเลือกอาชีพฉบับที่ 1 ซึ่งพัฒนาโดย Osipow และคณะ (1987) โดยแบบวัดนี้ไม่ได้สร้างมาจากทฤษฎีใด คณะผู้วิจัยสร้างมาจากประสบการณ์ในการให้การศึกษาเชิงจิตวิทยาด้านอาชีพ ในการระบุแหล่งที่ทำให้เกิดความลังเลใจในการเลือกอาชีพ แบบวัดองค์ประกอบที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ (Career Factor Inventory: CFI) เป็นแบบวัดความลังเลใจในการเลือกอาชีพฉบับที่ 2 ซึ่งพัฒนาโดย Chatrand และ Robbins (1997 อ้างถึงใน Kelly & Lee, 2002) แบบวัดฉบับนี้พัฒนามาจากความเชื่อที่ว่า สาเหตุของปัญหาการตัดสินใจมี 2 สาเหตุ คือ การขาดข้อมูล (lack of information) และการมีอุปสรรคทางด้านอารมณ์ที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจ และแบบสอบถามเกี่ยวกับความยากลำบากในการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Career Decision-Making Difficulties Questionnaire: CDDQ) เป็นแบบวัดความลังเลใจในการเลือกอาชีพฉบับที่ 3 ซึ่งพัฒนาโดย Gati, Krausz, & Osipow (1996) แบบวัดนี้พัฒนามาจากทฤษฎีการตัดสินใจ พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการทดสอบการจำแนกองค์ประกอบของความยากลำบากในการตัดสินใจเลือกอาชีพ การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) และการวิเคราะห์เพื่อจัดการกลุ่มข้อมูล (cluster analysis) สำหรับแบบวัดทั้ง 3 ฉบับนี้วัดองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความลังเลใจในการเลือกอาชีพ ดังตารางที่ 2

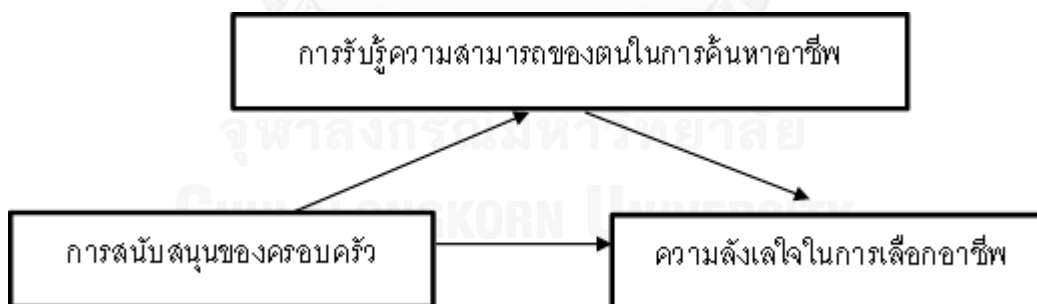
ผลการศึกษาสรุปได้ว่า องค์ประกอบของแบบวัดความลังเลใจในการเลือกอาชีพทั้ง 3 ฉบับที่เกิดจากการหมุนแกนแล้วพบว่าอยู่ในประเภทเดียวกันมี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ การขาดข้อมูล (lack of information) ความต้องการด้านข้อมูล (need for information) ลักษณะนิสัยลังเลใจ (trait indecision) การมีความคิดเห็นขัดแย้งกับผู้อื่น (disagreement with others) ความสับสนในเอกลักษณ์ (identity diffusion) ความวิตกกังวลในการเลือกอาชีพ (choice anxiety) ความขัดแย้ง

ในการเลือกอาชีพเชิงบวก (positive choice conflict) และการตัดสินใจที่ยังไม่แน่นอน (tentative decision) สำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) ของแบบวัดความลังเลใจในการเลือกอาชีพทั้ง 3 ฉบับ พบว่า ปัจจัยที่มีค่าความเที่ยงสูง ได้แก่ การขาดข้อมูล ความต้องการด้านข้อมูล ลักษณะนิสัยลังเลใจ การมีความคิดเห็นขัดแย้งกับผู้อื่น ความสับสนในเอกลักษณ์ และความวิตกกังวล ในการเลือกอาชีพ จากการวิเคราะห์เพื่อจัดกลุ่มข้อมูล (cluster analysis) พบว่าปัจจัย 6 ปัจจัยนี้ แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ การขาดข้อมูล (information deficit) หรือความสับสนในเอกลักษณ์ (Identity diffusion) อุปสรรคที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจ (decision process inhibitors) และ อุปสรรคที่มีต่อการเลือกอาชีพ (choice inhibitors)

Nota และคณะ (2007) ได้ทำการศึกษาอิทธิพลของการสนับสนุนของครอบครัว (family support) ที่มีผลต่อความลังเลใจในการเลือกอาชีพ (career indecision) โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนในการค้นหาอาชีพ (career search self-efficacy) เป็นตัวแปรส่งผ่าน โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัย 2 แบบ ดังแผนภาพที่ 4 และแผนภาพที่ 5

ภาพที่ 4. ความสัมพันธ์ทางตรงระหว่างการสนับสนุนของครอบครัวและความลังเลใจในการเลือกอาชีพ แบบที่ 1 (Nota และคณะ, 2007)

ภาพที่ 5. ความสัมพันธ์ทางตรงระหว่างการสนับสนุนของครอบครัวและความลังเลใจในการเลือกอาชีพโดยมีการรับรู้ความสามารถของตนในการค้นหาอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน แบบที่ 2 (Nota และคณะ, 2007)

ตารางที่ 2

องค์ประกอบที่ใช้วัดความลังเลใจในการเลือกอาชีพ (Lent, 2002)

แบบวัดความลังเลใจในการเลือกอาชีพขององค์ประกอบที่ใช้วัดความลังเลใจในการเลือกอาชีพ	
1. แบบวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Career Decision Scale)	- ความแน่ใจในการเลือกอาชีพ (certainty) - ความลังเลใจในการเลือกอาชีพ (indecision)
2. แบบวัดองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ (Career Factor Inventory)	- ความวิตกกังวลในการเลือกอาชีพ (career choice anxiety) - ความลังเลใจโดยทั่วไป (general Indecisiveness) - ความต้องการข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ (need for career information) - ความต้องการข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง (need for self-knowledge)
3. แบบสอบถามเกี่ยวกับความยากลำบากในการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Career Decision-Making Difficulties)	- การขาดแรงจูงใจ (lack of motivation) - ความลังเลใจ (indecisiveness) - กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพไม่สมเหตุผล (dysfunctional beliefs) - การขาดความรู้เกี่ยวกับกระบวนการขั้นตอนต่างๆ (lack of knowledge about process) - การขาดข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง (lack of information about self) - การขาดข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ (lack of information about occupations) - การขาดข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลเพิ่มเติม (lack of Information about obtaining additional information) - ข้อมูลไม่เที่ยงตรง (unreliable information) - ความขัดแย้งภายใน (internal conflicts) - ความขัดแย้งภายนอก (external conflicts)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายชาวอิตาลี จำนวน 253 คน โดยเป็นนักเรียนชาย 145 คน และนักเรียนหญิง 108 คนอายุเฉลี่ยเท่ากับ 16.62 ปี ($SD=1.45$) จำแนกได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 นักเรียนที่มาจากโรงเรียนเทคนิค มีการเตรียมความพร้อมสำหรับอาชีพเกี่ยวกับเครื่องจักรกล กลุ่มที่ 2 นักเรียนที่มาจากโรงเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเข้ามหาวิทยาลัยทางด้านมนุษยศาสตร์ และกลุ่มที่ 3 นักเรียนที่มาจากโรงเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับเข้ามหาวิทยาลัยทางด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ครั้งนี้ ได้แก่ 1) แบบวัดการสนับสนุนของครอบครัว 2)แบบวัดตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการค้นหาอาชีพ 3)แบบวัดความลังเลใจในการเลือกอาชีพ และ 4)แบบวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Career Decision Scale; CDS) ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้โปรแกรม LISREL 8.30 ในการวิเคราะห์อิทธิพลของการสนับสนุนของครอบครัว ที่มีต่อความลังเลใจในการเลือกอาชีพ โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนในการค้นหาอาชีพ เป็นตัวแปรส่งผ่าน ผลการวิจัย พบว่า สำหรับกลุ่มนักเรียนชายที่มาจากโรงเรียนเพื่อเตรียมเข้ามหาวิทยาลัย มีการรับรู้ความสามารถของตนในการค้นหาอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่านที่อยู่ระหว่างการสนับสนุนของครอบครัวและความลังเลใจในการเลือกอาชีพ ในทางตรงกันข้าม กลุ่มนักเรียนหญิงที่มาจากโรงเรียนเพื่อเตรียมเข้ามหาวิทยาลัย การสนับสนุนของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์ทางตรงกับความลังเลใจในการเลือกอาชีพ อย่างไรก็ตาม พบว่าการสนับสนุนของครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางตรงกับการรับรู้ความสามารถของตนในการค้นหาอาชีพ และการรับรู้ความสามารถของตนในการค้นหาอาชีพมีความสัมพันธ์ทางตรงกับความลังเลใจในการเลือกอาชีพ

Ducote (1984) ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยพบว่าปัญหาที่ทำให้เกิดความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ ได้แก่ ความวิตกกังวล ความยากในการรับรู้ความสามารถของตน อิทธิพลจากพ่อแม่และศาสนา นอกจากนี้ Ducote ยังได้เสนอแนวทางในการช่วยเหลือนักศึกษา คือ 1) ช่วยทำให้นักเรียนรับรู้ความสามารถของตนได้ 2) ช่วยแนะนำข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพและทางเลือกของอาชีพ 3) ช่วยเหลือเกี่ยวกับการเตรียมพร้อมทางด้านอาชีพให้นักศึกษา

Talib และ Aun (2009) ได้ศึกษาตัวทำนายความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชาวมาเลเซีย โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยรัฐบาล จำนวน 1,229 คน โดยเป็นการการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1)แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการตนเอง (self-administered) 2)แบบวัดความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ (Career Factor Inventory; CFI) และ 3)สถานการณ์ในการเลือกอาชีพ (My Vocational Situation; MVS) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาเพศหญิงที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง มีข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพไม่เพียงพอ ทำให้เกิดความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ

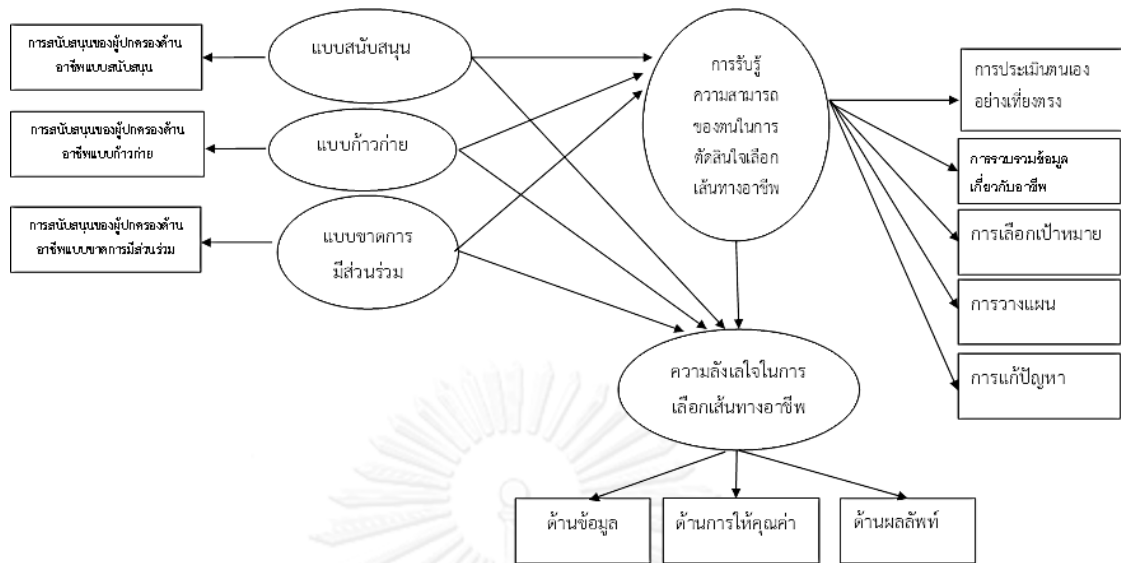
ปรารธนา พลอภิชาติ (2553) ศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนเอง และอิทธิพลภายนอกที่ส่งผลต่อการเลือกอาชีพ(ในการวิจัยดังกล่าวหมายถึง ผู้ปกครอง และเพื่อน) เป็นตัวแปรที่ส่งอิทธิพลต่อความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ โดยการรับรู้ความสามารถของตน เป็นตัวแปรส่งผ่านในโมเดลดังกล่าว

5. สรุปการทบทวนวรรณกรรม

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น ที่พบว่าความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบต่างๆ ผู้วิจัยเชื่อว่าการสนับสนุนทางอาชีพของผู้ปกครอง น่าจะมีความสัมพันธ์ทางลบกับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของวัยรุ่น และการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ ส่งอิทธิพลและสามารถทำนายความลังเลใจในการเลือกประกอบอาชีพได้ รวมไปถึง การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพมีความสัมพันธ์และสามารถทำนายการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพได้ ผู้วิจัยเชื่อว่าการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ น่าจะเป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่าง การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ และความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ ซึ่งนำมาสู่โมเดลตามสมมติฐาน ดังภาพที่ 6

จากภาพที่ 6 แสดงขอบเขตของการศึกษาในครั้งนี้ โดยสามารถอธิบายกรอบแนวคิดโมเดลความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ ได้ดังนี้

- 1) ความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ เป็นตัวแปรตาม (ตัวแปรภายในแฝง) วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ ข้อมูล การให้คุณค่า และผลลัพธ์
- 2) การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ เป็นตัวแปรทำนาย (ตัวแปรภายในแฝง) วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ได้แก่ การประเมินตนเองอย่างแม่นยำ การรวบรวมข้อมูล การแก้ปัญหา การตั้งเป้าหมาย และการวางแผน
- 3) การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุน แบบก้าวก่าย และแบบขาดการมีส่วนร่วม เป็นตัวแปรทำนาย (ตัวแปรภายนอกแฝง) ประกอบด้วยองค์ประกอบที่แยกออกจากกัน 3 องค์ประกอบ โดยในแต่ละองค์ประกอบจะมีตัวแปรสังเกตได้ ดังนี้ แบบสนับสนุน มีตัวแปรสังเกตได้คือแบบสนับสนุน แบบก้าวก่ายมีตัวแปรสังเกตได้คือแบบก้าวก่าย แบบขาดการมีส่วนร่วมมีตัวแปรสังเกตได้คือแบบขาดการมีส่วนร่วม

ภาพที่ 6. โมเดลความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ และความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ (แบบสนับสนุน แบบก้าวก่าย แบบขาดการมีส่วนร่วม) กับความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ โดยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling) ด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL) ดังรายละเอียดขั้นตอนการวิจัยต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในระบบโรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2555 จากการรายงานสถิติของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีจำนวนทั้งสิ้น 163,743 คนโดยเป็นนักเรียนโรงเรียนรัฐบาล 132,275 คน โรงเรียนเอกชน 31,468 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,140 คน (ชาย 294 คน, หญิง 846 คน) คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบรายสะดวก (convenient sampling)

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในขั้นต้น ผู้วิจัยเจาะจงเลือกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ประกอบไปด้วยโรงเรียนเอกชน 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน (จำนวนนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายประมาณ 1,500 คน) และ โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ (จำนวนนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายประมาณ 1,200 คน) โรงเรียนรัฐบาล 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย (จำนวนนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายประมาณ 600 คน) และโรงเรียนศึกษานารี (จำนวนนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายประมาณ 1,600 คน) โดยผู้วิจัยได้จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้อำนวยการของโรงเรียนทั้ง 4 แห่ง จากนั้นผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผ่านความร่วมมือของคุณครูแนะแนวและคุณครูประจำระดับชั้น ทั้ง 4 โรงเรียน โดยมอบให้โรงเรียนศึกษานารี 620 ชุด โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ 250 ชุด โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน 250 ชุด โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย 80 ชุดรวมแจกแบบสอบถามทั้งสิ้น 1,200 ชุด หลังจากรวบรวมแบบวัดกลับมาได้จำนวนทั้งสิ้น 1,152 ชุด ได้ทำการคัดวัดที่มีการตอบคำถามไม่สมบูรณ์ออก เหลือแบบวัดที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น 1,140 ชุด

ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง Hair, Black, Babin, และ Anderson (2010) ระบุว่า ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจะต้องพิจารณาบนพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาโดยได้เสนอว่าขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสามารถคำนวณได้จากจำนวนพารามิเตอร์ โดยมีอัตราส่วนที่เหมาะสมประมาณ 10 ถึง 20 คนต่อ 1 พารามิเตอร์ที่ต้องประมาณค่า และควรจะใช้กลุ่มตัวอย่างให้มีขนาดใหญ่ที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งโมเดลเชิงสาเหตุในการวิจัยนี้มีพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่าทั้งหมด 30 พารามิเตอร์ ดังนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจึงควรให้มากกว่า 600 คน โดยตอนแรกผู้วิจัยตั้งใจจะเก็บข้อมูลโรงเรียนละ 200 คน จำนวน 4 โรงเรียน แต่เนื่องจากโรงเรียนศึกษานารีซึ่งเป็นโรงเรียนแรกที่เข้าไปขออนุญาตทำการเก็บข้อมูลขอให้ทำการเก็บข้อมูลจากนักเรียนทั้งหมดที่เข้าฟังบรรยายในหอประชุม เพื่อความสะดวกในการแจก จึงแจกเพิ่มจากที่จะเก็บจำนวน 250 ชุด เป็น 620 ชุด และผู้วิจัยจึงเพิ่มจำนวนการขอเก็บข้อมูลจากโรงเรียนอื่นเป็น โรงเรียนละ 250 ชุด แต่โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัยสะดวกให้เก็บข้อมูลเพียงสองห้องการศึกษา จึงเก็บข้อมูลเพียง 80 ชุด โดยสรุปผู้วิจัยจึงใช้แจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยทั้งหมดประมาณ 1,200 คนซึ่งภายหลังเก็บข้อมูลแล้วพบว่า มีแบบสอบถามที่ตอบอย่างสมบูรณ์ และสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งสิ้น 1,140 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95 ของแบบสอบถามที่แจกไปทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและขั้นตอนในการพัฒนา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับชั้นโรงเรียน มาตรการวัดความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ มาตรการวัดการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพและมาตรการวัดการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการพัฒนาแต่ละมาตรวัดดังต่อไปนี้

1. มาตรการวัดความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ

มาตรการวัดความลังเลใจในการประกอบอาชีพ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนามาจากมาตรการวัดความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ (Career Indecision Scale: CIS) ของ Germenijs และ De Boeck (2003) สร้างมาจากสมมติฐานแหล่งที่มาของความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ โดยโครงสร้างของข้อกระหนงที่พัฒนาแล้วทั้ง 20 ข้อวัดที่มาของความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ จาก 3 แหล่งที่มา คือ 1) การขาดข้อมูล เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเอง ความเป็นไปได้ในการเลือก ลักษณะของแต่ละตัวเลือก และการไม่สามารถเชื่อมโยงลักษณะของตัวเองเข้ากับเป้าหมายได้ 2) ค่านิยม คือ ไม่มีความชัดเจนในค่านิยมของตนเอง มีความขัดแย้งในค่านิยม หรือการที่ไม่สามารถลำดับความสำคัญของ

ค่านิยมได้ 3) ความไม่แน่ใจในผลลัพธ์ คือ ไม่แน่ใจถึงผลลัพธ์หากเลือกตัวเลือกตัวใดตัวหนึ่ง หรือ ไม่แน่ใจในการเตรียมความพร้อมในการเรียนต่อ

1.1 เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผล

มาตรวัดชุดนี้มีลักษณะการตอบเป็นมาตรฐานค่าแบบลิเคิร์ต 5 ระดับตั้งแต่ 1 ถึง 5 ในข้อกระทงทางบวกจะให้ 1 คะแนน ถ้าตอบ “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง”, 2 คะแนน ถ้าตอบ “ค่อนข้างไม่เห็นด้วย”, 3 คะแนน ถ้าตอบ “เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน”, 4 คะแนน ถ้าตอบ “ค่อนข้างเห็นด้วย” และ 5 คะแนน ถ้าตอบ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ในขณะที่ข้อกระทงทางลบจะให้ 1 คะแนน ถ้าตอบ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง”, 2 คะแนน ถ้าตอบ “ค่อนข้างเห็นด้วย”, 3 คะแนน ถ้าตอบ “เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน”, 4 คะแนน ถ้าตอบ “ค่อนข้างไม่เห็นด้วย” และ 5 คะแนน ถ้าตอบ “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง”

การแปลผลคะแนนในแต่ละด้าน หากมีคะแนนสูงหมายถึง นักเรียนมีความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพมาก และคะแนนต่ำหมายถึง นักเรียนมีความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพน้อย ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้คะแนนในรูปของคะแนนดิบเท่านั้น จึงไม่มีการกำหนดเกณฑ์การแปลผลในเชิงคุณภาพว่าคะแนนที่ได้จัดอยู่ในกลุ่มสูงหรือต่ำ

1.2 การพัฒนาความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ

การพัฒนาความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพมีรายละเอียดขั้นตอนการพัฒนาดังนี้

1) การกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ ดูความหมายและแนวคิดแง่มุมต่างๆ เพื่อสร้างนิยามเชิงปฏิบัติการ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ หมายถึง ภาวะที่นักเรียนไม่สามารถตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพใดอาชีพหนึ่งได้ตามความเหมาะสมสำหรับตนเอง หรือนักเรียนผู้นั้นอยู่ในช่วงที่กำลังตัดสินใจเลือกหรือไม่เลือกอาชีพนั้น ช่วงที่กำลังตัดสินใจเลือกกินเวลานาน พบความยากในการตัดสินใจ ไม่ทราบว่าจะตัดสินใจอย่างไร มีความไม่มั่นคงระหว่างกระบวนการตัดสินใจ พยายามเลื่อนหรือหลีกเลี่ยงการตัดสินใจ โยนการตัดสินใจให้ผู้อื่น มีความกังวลหรือกลัวจะเสียใจเมื่อตัดสินใจไปแล้ว หรือไม่คิดถึงการเลือกเส้นทางอาชีพและมืองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ

1.1) ด้านข้อมูล (information) หมายถึง บุคคลมีข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพอย่างเพียงพอ ทั้งการรับรู้การมีอยู่ของตัวเลือกทางอาชีพ ลักษณะความแตกต่างของอาชีพต่างๆ สามารถเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆของอาชีพและเลือกให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่บุคคลต้องการ

1.2) ด้านการให้คุณค่า (valuation) บุคคลตระหนักและมีความชัดเจนในค่านิยม รู้ว่าตนเองต้องการอะไรจากการประกอบอาชีพ และมีความสอดคล้องระหว่างค่านิยมของ

ตนและอาชีพที่สนใจ และสามารถประเมินได้ว่าตัวเลือกทางอาชีพใดที่ตนให้ความสนใจ เป็นลำดับแรกและลำดับต่อมา

1.3) ด้านผลลัพธ์ (outcome) บุคคลสามารถคาดคะเนถึงผล ความเป็นไปได้ หรือ ข้อจำกัดที่ตนจะได้ จากการเลือกตัวเลือกทางอาชีพแต่ละตัวเลือก และสามารถ คาดคะเนความเป็นไปได้ในการเลือกหรือความสำเร็จหลังการเลือกเส้นทางอาชีพนั้น

2) การแปลข้อกระทงเดิมและสร้างข้อกระทงเพิ่มตามคำจำกัดความแต่ละด้าน ทั้งนี้ผู้วิจัย แปลข้อกระทงจาก มาตรฐานความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ (Career Indecision Scale : Germenijis & De Boek, 2003) จำนวน 20 ข้อ และการสร้างข้อคำถามเพิ่มเติมอีกด้านละ 2 ข้อ เพื่อให้ครอบคลุมความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพที่เหมาะสมกับบริบทของนักเรียนไทย ทำให้ ได้ข้อกระทงทั้งหมด 26 ข้อ

3) ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมทางภาษาของข้อกระทง เมื่อได้ข้อ กระทงจากนิยามเชิงปฏิบัติแล้ว นำข้อกระทงพร้อมคำนิยามเชิงปฏิบัติการให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ ความตรงตามเนื้อหา (content Validity) พิจารณาและประเมินข้อคำถามที่สร้างขึ้นว่ามีความ สอดคล้องกับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพตามนิยามเชิงปฏิบัติการ (operational definition) และทำการปรับปรุงภาษาถ้อยคำของข้อกระทงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

4) การทดลองใช้มาตรวัดและการพิจารณาคัดเลือกข้อกระทง ผู้วิจัยนำข้อคำถามที่ได้ จัดทำ เป็นชุดเครื่องมือ และนำไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 จำนวน 265 คน นำผลจากการสำรวจที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินคุณภาพรายข้อโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ของคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดที่เหลือแต่ละด้าน (Corrected Item-Total Correlation) โดยมีค่า critical r ($r=.19, df=107, p<.05$) ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก และ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของรายข้อ มีข้อกระทงที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 20 ข้อ มีค่า r อยู่ระหว่าง .17 ถึง .60 และผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (Internal consistency) มีค่า แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) พบว่ามีความเที่ยง .87 ซึ่งอยู่ในระดับดี รายละเอียด การวิเคราะห์คุณภาพมาตรวัดดังกล่าวจะกล่าวถึงในภาคผนวก ค

2. มาตรวัดการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ

มาตรวัดการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ เป็นมาตรวัดที่พัฒนาขึ้นเพื่อวัดระดับการรับรู้ การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ ประกอบไปด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการสนับสนุนของผู้ปกครอง ด้านอาชีพจำนวน 18 ข้อ แบ่งออกเป็นรูปแบบการสนับสนุน 3 แบบ คือ แบบสนับสนุน แบบก้าวท้าว และแบบขาดการมีส่วนร่วม มาตรวัดเป็นแบบประเมินตนเอง ให้ผู้ตอบแบบวัดประเมินว่าตนรับรู้การ

สนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพมากนักน้อยเพียงไร มีลักษณะเป็นมาตรฐานค่าแบบลิเคิร์ต 4 ระดับ ตั้งแต่ 1 (ไม่ตรงกับตัวนักเรียนเลย) 2 (ไม่ตรงกับตัวนักเรียนบ้าง) 3 (ตรงกับตัวนักเรียน) และ 4 (ตรงกับตัวนักเรียนมากที่สุด) คะแนนแบบไต่สูง หมายถึงบุคคลรับรู้ว่าคุณเองได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองด้านอาชีพในแบบนี้สูง

ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ (Parental Career-related Behaviors: PCB, Dietrich et al., 2006) ซึ่งประเมินการสนับสนุนของผู้ปกครอง ในด้านการสนับสนุน (support) ด้านอาชีพ การก้าวก่าย (interference) ที่เป็นการบังคับหรือการควบคุม การตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน และการขาดการมีส่วนร่วม (lack of engagement) ในกระบวนการเลือกอาชีพ และสร้างข้อคำถามเพิ่มเติมเพื่อให้ครอบคลุมการรับรู้การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในสังคมไทย

2.1 เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผล

มาตรวัดชุดนี้ประกอบไปด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการรับรู้การสนับสนุนจากผู้ปกครองด้านอาชีพ จำนวน 18 ข้อ ได้แก่ แบบที่ 1 แบบสนับสนุน 6 ข้อ แบบที่ 2 แบบก้าวก่าย 6 ข้อ และแบบที่ 3 แบบขาดการมีส่วนร่วม 6 ข้อ มีลักษณะการตอบเป็นมาตรฐานค่า 4 ระดับ ตั้งแต่ 1 ถึง 4 ไม่มีข้อกลับคะแนน มีช่วงคะแนนตั้งแต่ 18-72 คะแนน การคิดคะแนนสามารถรวมคะแนนข้อกระทงแต่ละด้านเป็นการรับรู้การสนับสนุนแต่ละแบบ แต่ไม่สามารถนำคะแนนแต่ละด้านมารวมกันได้

การแปลผลคะแนนในแต่ละด้าน หากมีคะแนนสูงหมายถึง การรับรู้ว่าคุณผู้ปกครองมีแบบการสนับสนุนแบบนี้มาก และคะแนนต่ำหมายถึง การรับรู้ว่าคุณผู้ปกครองมีแบบการสนับสนุนแบบนี้น้อย ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้คะแนนในรูปของคะแนนดิบ เท่านั้น จึงไม่มีการกำหนดเกณฑ์การแปลผลในเชิงคุณภาพว่าคะแนนที่ได้จัดอยู่ในกลุ่มสูงหรือต่ำ

2.2 การพัฒนาการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ

การพัฒนาการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพมีขั้นตอนการพัฒนาโดยละเอียดดังนี้

1) การกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ ครอบคลุมและแนวคิดแง่มุมต่างๆ เพื่อสร้างนิยามเชิงปฏิบัติการ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนว่าคุณได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองในการเลือกเส้นทางอาชีพในลักษณะใด โดยพิจารณาจาก การได้รับความสนับสนุนด้านจิตใจ ด้านการคิดการตัดสินใจ ด้านวัตถุประสงค์และทรัพยากรที่จำเป็นต่อการเลือกเส้นทางอาชีพ โดยแบ่งการสนับสนุนออกเป็น 3 แบบ คือ

1.1) แบบสนับสนุน (support style) คือนักเรียนรับรู้ถึงการสนับสนุนใน

กระบวนการพัฒนาทางอาชีพจากผู้ปกครอง มีการพูดคุยไต่ถาม ให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อสำรวจความสามารถและความสนใจด้านอาชีพพร้อมกัน ให้กำลังใจ และให้อิสระในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ

1.2) แบบก้าวก้าว (interfere style) คือ นักเรียนรับรู้ความกดดันในกระบวนการพัฒนาทางอาชีพ โดยรับรู้ว่าคุณปกครองนำความคิด ความต้องการของคุณปกครองมากำหนดแนวทางของตน และปิดกั้นการสำรวจพิจารณาความชอบความต้องการของตน

1.3) แบบขาดการมีส่วนร่วม (lack of engagement style) คือ นักเรียนรับรู้ถึงการขาดการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาอาชีพจากผู้ปกครอง โดยขาดการให้ความสนใจ เพราะไม่เห็นความสำคัญ หรือมีสิ่งสำคัญอื่นที่ผู้ปกครองสนใจมากกว่า

2) การแปลข้อกระทงเดิมและสร้างข้อกระทงเพิ่มตามคำจำกัดความแต่ละด้าน ทั้งนี้ผู้วิจัยแปลข้อกระทงจาก แบบวัดการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ (Parental Career-related Behaviors: PCB, Dietrich et al., 2006) จำนวน 15 ข้อ และสร้างข้อคำถามเพิ่มเติมแบบละ 2 ข้อ เพื่อให้ครอบคลุมการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพที่เหมาะสมกับบริบทของนักเรียนไทย ทำให้ได้ข้อกระทงทั้งหมด 21 ข้อ คือ แบบละ 7 ข้อ

3) ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมทางภาษาของข้อกระทง เมื่อได้ข้อกระทงจากนิยามเชิงปฏิบัติการทั้ง 3 แบบแล้ว นำข้อกระทงพร้อมคำนิยามเชิงปฏิบัติการให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) พิจารณาและประเมินข้อคำถามที่สร้างขึ้นว่ามีความสอดคล้องกับการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพของนักเรียนตามแบบทั้ง 3 แบบตามนิยามเชิงปฏิบัติการ (operational definition) และทำการปรับปรุงภาษาถ้อยคำของข้อกระทงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

4) การทดลองใช้มาตรวัดและการพิจารณาคัดเลือกข้อกระทง ผู้วิจัยนำข้อคำถามที่ได้จัดทำเป็นชุดเครื่องมือ และนำไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 จำนวน 265 คน นำผลจากการสำรวจที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินคุณภาพรายข้อโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดแต่ละด้าน (Corrected Item-Total Correlation) โดยมีค่า critical r ($r=.276, df=26, p<.05$) ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีข้อกระทงที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 18 ข้อ มีค่า r อยู่ระหว่าง .34 ถึง .77 และผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (internal consistency) พบว่าแบบวัดแต่ละด้านมีค่าแอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) ดังนี้ แบบสนับสนุนเท่ากับ .68 แบบก้าวก้าวเท่ากับ .86 และแบบขาดการมีส่วนร่วมเท่ากับ .75 ซึ่งอยู่ในระดับดี รายละเอียดการวิเคราะห์คุณภาพมาตรวัดดังกล่าว ค

3. มาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ

มาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ เป็นมาตรวัดที่พัฒนาขึ้นเพื่อวัดระดับการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ ประกอบไปด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ จำนวน 26 ข้อ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ การประเมินตนเองอย่างเที่ยงตรง การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพการเลือกเป้าหมาย การวางแผน และการแก้ปัญหา มาตรวัดเป็นแบบประเมินตนเอง ให้ผู้ประเมินว่าตนรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพมากน้อยเพียงไร มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่าลิเคิร์ต 5 ช่วง ตั้งแต่ 1 (นักเรียนไม่มีความมั่นใจเลย) 2 (นักเรียนมีความมั่นใจเล็กน้อย) 3 (นักเรียนมีความมั่นใจปานกลาง) 4 (นักเรียนมีความมั่นใจมาก) และ 5 (นักเรียนมีความมั่นใจอย่างยิ่ง) คะแนนการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพสูง หมายถึงบุคคลมีแนวโน้มที่จะรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพสูง

โดยผู้วิจัยพัฒนามาจากมาตรวัด Career Decision-Making Self-Efficacy Scale (CDMSES) ของ Taylor และ Betz (1983) ที่ใช้ประเมินการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) accurate self-appraisal 2) gathering occupational information 3) goal selection 4) making plans และ 5) problem solving มีข้อกระทง 25 ข้อ เป็นแบบวัดประมาณค่า 5 ระดับ (1 คือ ไม่มีความมั่นใจเลย และ 5 คือ มีความมั่นใจอย่างยิ่ง) และสร้างข้อคำถามเพิ่มเติมเพื่อให้ครอบคลุมการรับรู้การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในสังคมไทย

3.1 เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผล

มาตรวัดชุดนี้มีลักษณะการตอบเป็นแบบมาตรประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 5 ช่วงตั้งแต่ 1 ถึง 5 จะให้ 1 คะแนน ถ้าตอบ “นักเรียนไม่มีความมั่นใจเลย”, 2 คะแนน ถ้าตอบ “นักเรียนมีความมั่นใจเล็กน้อย”, 3 คะแนน ถ้าตอบ “นักเรียนมีความมั่นใจปานกลาง”, 4 คะแนน ถ้าตอบ “นักเรียนมีความมั่นใจมาก” และ 5 คะแนน ถ้าตอบ “นักเรียนมีความมั่นใจอย่างยิ่ง” ไม่มีข้อกลับคะแนน มีช่วงคะแนนตั้งแต่ 26-130 คะแนน การคิดคะแนนสามารถรวมคะแนนข้อกระทงทั้งหมดเป็นคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

การแปลผลคะแนนในแต่ละด้าน หากมีคะแนนสูงหมายถึง นักเรียนมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพมาก และคะแนนต่ำหมายถึง นักเรียนมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพน้อย ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้คะแนนในรูปของคะแนนดิบเท่านั้น จึงไม่มีการกำหนดเกณฑ์การแปลผลในเชิงคุณภาพว่าคะแนนที่ได้จัดอยู่ในกลุ่มสูงหรือต่ำ

3.2 การพัฒนามาตรการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

การพัฒนามาตรการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพมีขั้นตอนการพัฒนา โดยละเอียดดังนี้

1) การกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพดูความหมายและแนวคิดแง่มุมต่างๆ เพื่อสร้างนิยามเชิงปฏิบัติการ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพหมายถึง การประเมินความสามารถของตนเองในการที่จะตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ หรือแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่างๆตามที่ตนเองมั่นใจในการที่จะเลือกเส้นทางอาชีพที่เหมาะสมกับ ผ่านกระบวนการแก้ปัญหาทางด้านความคิดความรู้สึกและการกระทำเพื่อที่จะนำไปสู่การตัดสินใจในการเลือกทางออกของปัญหานั้นโดยเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของปัญหาการกำหนดทางเลือกต่างๆตามลำดับความสำคัญเพื่อประเมินดูว่าทางเลือกใดสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เลือกได้มากที่สุดโดยใช้เหตุผลที่สอดคล้องกับความเป็นจริงมาตัดสินใจเลือกอาชีพและสามารถลงมือปฏิบัติตามทางเลือกนั้นๆได้อย่างถูกต้อง โดยมีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

- 1.1) การประเมินตนเองอย่างเที่ยงตรง (accurate self-appraisal) คือ บุคคลสามารถประเมินความสามารถ ความถนัด ความชอบ ค่านิยม ความสนใจ และเป้าหมายของตนเองได้อย่างเที่ยงตรง
- 1.2) การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ (gathering occupational information) คือ บุคคลมีการสำรวจค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ เช่น หน้าที่ ลักษณะงาน สถานที่ทำงาน รายได้ แนวทางการศึกษาหรือการเข้าทำงาน เป็นต้น
- 1.3) การเลือกเป้าหมาย (goal selection) คือ บุคคลสามารถเลือกอาชีพได้ตามความชอบ ความสนใจ ปัจจัยต่างๆ และสามารถไล่ลำดับความชอบต่อตัวเลือกทางอาชีพต่างๆได้หากมีหลายตัวเลือก
- 1.4) การวางแผน (making plans) คือ บุคคลมีการวางแผนล่วงหน้า เพื่อไปสู่อาชีพที่ตนสนใจ แสวงหาว่าตนจะต้องมีคุณสมบัติอะไร ต้องการความรู้หรือประสบการณ์ด้านไหน ที่จะเอื้อให้บุคคลประสบความสำเร็จในเส้นทางอาชีพที่ตนสนใจ
- 1.5) การแก้ปัญหา (problem solving) คือ บุคคลมีความสามารถที่จะเผชิญกับปัญหา และมีความเชื่อมั่นที่จะตัดสินใจจัดการกับปัญหาในเส้นทางอาชีพของตนได้

2) การแปลข้อกระทงเดิมและสร้างข้อกระทงเพิ่มตามคำจำกัดความแต่ละด้าน ทั้งนี้ผู้วิจัยแปลข้อกระทงจาก The Career Decision-Making Self-Efficacy Scale (Short form) (CDMSE-SF) ของ Taylor & Betz (1983) จำนวน 25 ข้อ และสร้างข้อคำถามเพิ่มเติมองค์ประกอบละ 2 ข้อ เพื่อให้ครอบคลุมกับบริบทของนักเรียนไทย ทำให้ได้ข้อกระทงทั้งหมด 35 ข้อ คือ องค์ประกอบละละ 7 ข้อ

3) ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมทางภาษาของข้อกระทง เมื่อได้ข้อกระทงจากนิยามเชิงปฏิบัติการทั้ง 3 แบบแล้ว นำข้อกระทงพร้อมคานิยามเชิงปฏิบัติการให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) พิจารณาและประเมินข้อคำถามที่สร้างขึ้นว่ามีความสอดคล้องกับการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ตามองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ตามนิยามเชิงปฏิบัติการ (operational definition) และทำการปรับปรุงภาษาถ้อยคำของข้อกระทงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

4) การทดลองใช้มาตรวัดและการพิจารณาคัดเลือกข้อกระทง ผู้วิจัยนำข้อคำถามที่ได้ จัดทำเป็นชุดเครื่องมือ และนำไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 จำนวน 265 คน นำผลจากการสำรวจที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินคุณภาพรายข้อโดยการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดแต่ละด้าน (Corrected Item-Total Correlation) โดยมีค่า critical r ($r=.15, df=263, p<.05$) ผลการวิเคราะห์ได้รายข้อที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 26 ข้อ มีค่า r อยู่ระหว่าง .23 ถึง .61 และผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (internal consistency) พบว่าแบบวัดมีความเที่ยง (Cronbach's alpha) เท่ากับ .88 ซึ่งอยู่ในระดับดี โดยมีความเที่ยงขององค์ประกอบแต่ละด้านดังนี้ การประเมินตนเองอย่างเที่ยงตรง = .72 การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ = .77 การเลือกเป้าหมาย = .80 การวางแผน = .44 และการแก้ปัญหา = .52 ดังรายละเอียดการวิเคราะห์คุณภาพมาตรวัดดังกล่าว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้มีการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ครั้ง

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งที่ 1 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 จากโรงเรียนศึกษานารี จำนวน 265 ชุด เพื่อทำการวิเคราะห์คุณภาพของมาตรวัดในขั้นต้น

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งที่ 2 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 จากโรงเรียนศึกษานารี และโรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ และไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างจากการเก็บข้อมูลในครั้งที่ 1 จำนวน 500 ชุด เพื่อทำการตรวจสอบความตรง (validity) ของมาตร

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งที่ 3 มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทดสอบสมมติฐานที่กำหนดไว้ในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 และมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 จากโรงเรียนเอกชน 2 โรงเรียนคือ โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ และโรงเรียนรัฐบาล 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนศึกษานารี และโรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย ทั้งสิ้น จำนวน 1,200 ชุด แล้วจึงนำมาคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น 1,140 ชุด มาวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้กำหนดให้ระดับนัยสำคัญ หรือระดับของความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ในการทดสอบสมมติฐานทางสถิติมีค่าเท่ากับ .05 ($p = .05$) ทุกสมมติฐานที่ทำการทดสอบ

แนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลและการใช้ค่าสถิติต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ทราบลักษณะการแจกแจงของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ความถี่ร้อยละและวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการพัฒนาโมเดลประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 15 ตัวแปรเพื่อให้ทราบลักษณะการแจกแจงและการกระจายของตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการศึกษาในโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) สัมประสิทธิ์การกระจาย (coefficient of variation) ความเบ้ (skewness) ความโด่ง (kurtosis)
2. หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ
3. ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรที่สร้างขึ้นโดยเปรียบเทียบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งประกอบไปด้วย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาของกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของตัวแปรในการวิจัย ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัด และผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรสังเกตได้

SP	แทน	แบบสนับสนุน (support)
IN	แทน	แบบก้ำก่าย (interfere)
LE	แทน	แบบขาดการมีส่วนร่วม (lack of engagement)
AS	แทน	การประเมินตนเองอย่างเที่ยงตรง (accurate self-appraisal)
GI	แทน	การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ (gathering occupational information)
GS	แทน	การเลือกเป้าหมาย (goal selection)
MP	แทน	การวางแผน (making plans)
PS	แทน	การแก้ปัญหา (problem solving)
IF	แทน	ด้านข้อมูล (information)
VL	แทน	ด้านการให้คุณค่า (valuation)
OC	แทน	ด้านผลลัพธ์ (outcome)

ตัวแปรแฝง

SP	แทน	แบบสนับสนุน (support)
IN	แทน	แบบก้ำก่าย (interfere)
LE	แทน	แบบขาดการมีส่วนร่วม (lack of engagement)
CDS	แทน	การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ (career decision-making self-efficacy)
CID	แทน	ความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ (career indecision)

สัญลักษณ์ทางสถิติ

M	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
χ^2	แทน	ค่าสถิติไค-สแควร์
R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย
r	แทน	ค่าความสัมพันธ์
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรทำนายของสมการทำนายในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน
SE	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน
df	แทน	ค่าองศาอิสระ
p	แทน	ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ
GFI	แทน	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (goodness of fit index)
AGFI	แทน	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (adjusted goodness of fit index)
SRMR	แทน	ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองส่วนที่เหลือมาตรฐาน (standard root mean square residual)
RMR	แทน	ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองส่วนที่เหลือ (root mean square residual)
RMSEA	แทน	ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองส่วนที่เหลือ (root mean square error approximation)

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาของกลุ่มตัวอย่าง

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้นำเสนอผลการวิเคราะห์การแจกแจงความถี่และร้อยละ เพื่ออธิบายข้อมูลเชิงพรรณนาลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ชั้นปีการศึกษา โรงเรียน ดังแสดงตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามเพศ อายุ และอายุงาน

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	294	25.80
หญิง	846	74.20
ชั้นปีการศึกษา		
มัธยมศึกษาปีที่ 4	487	42.70
มัธยมศึกษาปีที่ 5	89	7.80
มัธยมศึกษาปีที่ 6	564	49.50
โรงเรียน		
รัฐบาล ไตรมิตรวิทยาลัย	69	6.10
ศึกษานารี	618	54.20
เอกชน กรุงเทพมหานคร	225	19.70
เซนต์โยเซฟคอนเวนต์	228	20.00

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายใน กรุงเทพมหานคร จากโรงเรียนรัฐบาล 2 แห่ง คือโรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย กับโรงเรียน ศึกษานารี และโรงเรียนเอกชน 2 แห่ง คือ โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน กับโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ โดยส่ง มาตรฐานวัดไปยังโรงเรียน จำนวน 1,200 ชุด และได้รับมาตรฐานวัดกลับคืนมาจำนวน 1,152 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 96 ก่อนทำการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยทำการพิจารณาและคัดมาตรฐานวัดที่ไม่สมบูรณ์ออก คงเหลือกลุ่มตัวอย่างที่สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นสุดท้ายได้ทั้งสิ้น 1,140 คนคิดเป็นร้อยละ 95 ของจากจำนวนแบบวัดที่แจกทั้งหมดแบ่งเป็นเพศชาย 294 คน คิดเป็นร้อยละ 25.08 เพศหญิง 846 คน คิดเป็นร้อยละ 74.92

กลุ่มตัวอย่างอยู่ระหว่างมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงปีที่ 6 คิดเป็นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 49.5 รองลงมาคือมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยคิดเป็นร้อยละ 42.70 ส่วนช่วงชั้นปีที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ มัธยมศึกษาปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 7.80 ต่อกลุ่ม มาจากโรงเรียนรัฐบาลคิดเป็นร้อยละ 60.40 และมาจากโรงเรียนเอกชนร้อยละ 39.60 รายละเอียดข้อมูลกลุ่มตัวอย่างดังตารางที่ 3

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นนี้ประกอบไปด้วยเนื้อหาทั้งหมด 4 ส่วน ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลขาดหาย การสร้างตัวแปรสังเกตได้ ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของตัวแปรในการวิจัย ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ โดยแต่ละส่วนมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลขาดหาย

เมื่อตรวจสอบข้อมูลขาดหายด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลขาดหาย (missing value analysis) พบว่า การขาดหายของข้อมูลในตัวแปรต่าง ๆ มีเพียงร้อยละ 0.01 เท่านั้น โดย Hair และคณะ (2010) เสนอว่าหากมีข้อมูลขาดหายที่ไม่มากนัก ผู้วิจัยสามารถเลือกที่จะแทนที่ข้อมูลที่ขาดหายด้วยวิธีใดก็ได้ โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการทดแทนข้อมูลขาดหายด้วยค่าเฉลี่ยให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์ก่อนนำไปวิเคราะห์ในขั้นต่อไป เนื่องจากจำนวนข้อมูลขาดหายอยู่ในระดับต่ำมาก และตัวแปรมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง

ส่วนที่ 2 การสร้างตัวแปรสังเกตได้

ผู้วิจัยทำการแปลงข้อมูลที่ได้เป็นตัวแปรสังเกตได้โดยใช้ค่าเฉลี่ยจำนวน 11 ตัวแปร ได้แก่ แบบสนับสนุน (SP) แบบก้าวก้าว (IN) แบบขาดการมีส่วนร่วม (LE) การประเมินตนเองอย่างเที่ยงตรง (AS) การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ (GI) การเลือกเป้าหมาย (GS) การวางแผน (MP) การแก้ปัญหา (PS) ด้านข้อมูล (IF) ด้านการให้คุณค่า (VL) และ ด้านผลลัพธ์ (OC)

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของตัวแปรในการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของตัวแปรในการวิจัยนี้จะรายงานผลของตัวแปรสังเกตได้ใน การวิจัยทั้ง 11 ตัว มีค่าสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความเบ้ (SK) และค่าความโด่ง (KU) ตามตารางที่ 4

ผลการวิเคราะห์พบว่าการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพซึ่งแต่ละด้านมีช่วงอยู่ระหว่าง 1 ถึง 4 โดยแบบการสนับสนุนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ข้อมูลมีลักษณะเบ้ซ้าย รองลงมาคือแบบการก้าวก้าวและอันดับสุดท้ายคือแบบการขาดการมีส่วนร่วม

ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการเลือกเส้นทางอาชีพ ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 1 ถึง 5 ข้อมูลมีลักษณะเบ้ซ้ายเมื่อพิจารณาแยกองค์ประกอบพบว่าแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใกล้เคียงกัน โดยที่องค์ประกอบ การเลือกเป้าหมายมีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ การประเมินตนเองอย่างเที่ยงตรง การวางแผน และการแก้ปัญหาส่วนองค์ประกอบด้านการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ พบว่าทุกองค์ประกอบ คือ การประเมินตนเองอย่างเที่ยงตรง การรวบรวมข้อมูล การเลือกเป้าหมาย การวางแผน และการแก้ปัญหา

มีลักษณะเบ้ซ้าย สำหรับค่าความโด่ง องค์ประกอบด้านการรวบรวมข้อมูลมีค่าความโด่งต่ำกว่าปกติเล็กน้อย

ตารางที่ 4

แสดงค่าเฉลี่ย (*M*) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*SD*) ค่าความเบ้ (*SK*) และค่าความโด่ง (*KU*) ของตัวแปร การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ ความพึงพอใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ และการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ

	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>SK</i>	<i>KU</i>
การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ				
แบบสนับสนุน	3.01	.49	.38	.23
แบบก้ำก่าย	1.90	.76	.69	-.54
แบบขาดการมีส่วนร่วม	1.68	.63	.96	.24
ความพึงพอใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ				
ด้านข้อมูล	2.60	.61	.12	-.02
ด้านการเห็นคุณค่า	2.42	.58	.10	-.18
ด้านผลลัพธ์	2.90	.69	-.04	-.01
การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ				
การประเมินตนเองอย่างเที่ยงตรง	3.75	.64	-.34	.19
การรวบรวมข้อมูลทางอาชีพ	3.34	.70	-.10	-.07
การเลือกเป้าหมาย	3.80	.64	-.34	.08
การวางแผน	3.65	.69	-.38	.17
การแก้ปัญหา	3.56	.58	-.24	.42

ตัวแปรความพึงพอใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ มีค่าอยู่ระหว่าง 1 ถึง 5 ผลการวิเคราะห์พบว่าข้อมูลมีลักษณะเบ้ซ้ายและมีค่าความโด่งต่ำกว่าปกติเล็กน้อย เมื่อพิจารณาแยกองค์ประกอบพบว่า แต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใกล้เคียงกัน โดยด้านผลลัพธ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านข้อมูล และด้านการเห็นคุณค่า เมื่อพิจารณาค่าความเบ้พบว่า องค์ประกอบด้านข้อมูล และด้านการเห็นคุณค่า มีลักษณะเบ้ขวา ส่วนองค์ประกอบด้านผลลัพธ์ ข้อมูลมีลักษณะเบ้ซ้ายสำหรับค่าความโด่ง ทุกองค์ประกอบมีลักษณะต่ำกว่าปกติเล็กน้อย

(West et al., 1995) แนะนำว่าผู้วิจัยควรตรวจสอบความเบ้และความโด่งของตัวแปรสังเกตได้แต่ละตัวถ้ามีค่าความเบ้มากกว่า .20 และมีค่าความโด่งมากกว่า .70 แสดงว่าลักษณะการแจกแจงข้อมูลไม่เป็นแบบปกติ ควรใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ แต่ในกรณีที่ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่มาก (มากกว่า 1,000 คน) ไม่ต้องห่วงเรื่องลักษณะการแจกแจงข้อมูลไม่เป็นแบบปกติ (Amemiya &

Anderson, 1990) เพราะฉะนั้นถึงแม้ว่าการกระจายของข้อมูลจะมีความเบ้และความโด่งของตัวแปร แสดงถึงการกระจายของข้อมูลไม่เป็นโค้งปกติ แต่เนื่องจากข้อมูลชุดนี้มีขนาดใหญ่เพียงพอ จึงมั่นใจได้ว่าข้อมูลน่าจะมีค่าเฉลี่ยเพียงพอ ต่อการนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโมเดลสมการโครงสร้าง (Hair et al., 2010) รายละเอียดค่าสถิติพื้นฐานจำแนกตามตัวแปรในการวิจัยแสดงดังตารางที่ 5

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม ประกอบด้วย การหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงของตัวเอง ตัวแปรต้น และตัวแปรตาม และการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม

ผลการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงของตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม พบว่าตัวแปรต้นเกือบทุกตัว สัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ ($r = .40$) แต่มีความสัมพันธ์ทางลบกับ ความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ ($r = -.34$) ส่วนการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบขาดการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ ($r = .31$) แต่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ ($r = -.08$) ในขณะที่ การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้าวท้าว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ ($r = .18$) ที่ระดับนัยสำคัญสถิติ .05 แต่ไม่มีความสัมพันธ์ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติกับการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า ความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพจะแปรผันตาม การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพในแบบก้าวท้าว และแบบขาดการมีส่วนร่วม และแปรผกผันกับ แบบสนับสนุน และการรับรู้ความสามารถของตนในการเลือกเส้นทางอาชีพ การแสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5
เมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงที่ใช้การวิจัย ($N = 1,140$)

	SP	IN	LE	CID	CDS
การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุน (SP)	(.65)				
การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้าวท้าว (IN)	-.06*	(.90)			
การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบขาดการมีส่วนร่วม (LE)	-.34**	.48**	(.85)		
ความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ (CID)	-.27**	.18**	.31**	(.88)	
การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ (CDS)	.40**	-.03	-.08**	-.64**	(.93)

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่าสัมประสิทธิ์คอรีนบกแอลฟา

ตารางที่ 6

การแจกแจงความถี่และสถิติบรรยายตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล ($N = 1,140$)

ตัวแปร	PSP				CDS				CID			
	SP	IN	LE	AS	GI	GS	MP	PS	IF	VL	OC	
คะแนนเต็ม	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	
คะแนนเฉลี่ย	3.01	1.91	1.68	3.75	3.34	3.80	3.65	3.56	2.60	2.42	2.90	
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.49	0.78	0.63	0.64	0.70	0.64	0.69	0.58	0.61	0.58	0.69	
ความเบ้	-.38	.69	.96	-.34	-.10	-.34	-.38	-.23	.12	.10	-.04	
ความโด่ง	.23	-.54	.24	.19	-.07	.08	.17	.42	-.02	-.18	-.01	
สัมประสิทธิ์การกระจาย	0.24	0.60	0.40	0.41	0.49	0.41	0.48	0.34	0.38	0.34	0.47	

หมายเหตุ 1. ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของความเบ้ = 0.07; ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของความโด่ง = 0.15

2. SP คือ แบบสนับสนุน IN คือแบบก้าวก้าว LE คือแบบขาดการมีส่วนร่วม AS คือการประเมินตนเองอย่างเที่ยงตรง GI คือการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ GS คือการเลือกเป้าหมาย MP คือการวางแผน PS คือ การแก้ปัญหา IF คือด้านข้อมูล VL คือด้านการให้คุณค่าและ OC คือ ด้านผลลัพธ์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง โดยตัวแปรแฝงแต่ละตัว มีตัวแปรสังเกตได้ ดังนี้ 1) การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ แต่ละแบบมีตัวแปรสังเกตได้ 1 ตัวแปร คือ แบบสนับสนุน แบบก้าวก้าว และแบบขาดการมีส่วนร่วม 2) การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ มีตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัว คือ การประเมินตนเองอย่างเที่ยงตรง การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ การเลือกเป้าหมาย การวางแผน และการแก้ปัญหา 3) ความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ มีตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวคือ ด้านข้อมูล ด้านการเห็นคุณค่า และด้านผลลัพธ์

ผลการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุน กับตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 5 ตัวของการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทั้ง 5 คู่ ทุกคู่มีทิศทางบวก ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 มีค่าสหสัมพันธ์ตั้งแต่ .28 ถึง .37 ในขณะเดียวกัน พบว่าแบบสนับสนุนดังกล่าว มีความสัมพันธ์ทางลบกับตัวแปรสังเกตได้ ของความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทั้ง 3 ตัว มีค่าสหสัมพันธ์ตั้งแต่ -.22 ถึง -.26 แสดงว่าการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุนจะแปรผกผันกับการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพทุกองค์ประกอบ และแปรผกผันกับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพทุกองค์ประกอบ

ผลการวิเคราะห์การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้าวก้าว กับตัวแปรสังเกตได้ของการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพทั้ง 5 ตัว มีเพียงองค์ประกอบด้าน

การเลือกเป้าหมาย ที่มีความสัมพันธ์ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ -.09 ส่วนองค์ประกอบอื่น ๆ นั้นไม่มีความสัมพันธ์ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่แบบก้าวถอย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรสังเกตได้ ของความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทั้ง 3 ตัว มีค่าสหสัมพันธ์ตั้งแต่ .12 ถึง .19 แสดงว่าการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้าวถอยจะแปรผันกับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพทุกองค์ประกอบ แต่แปรผกผันกับการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ เพียงองค์ประกอบเดียว คือการเลือกเป้าหมาย

ผลการวิเคราะห์การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบขาดการมีส่วนร่วม กับตัวแปรสังเกตได้ของการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพทั้ง 5 ตัว มีเพียง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การประเมินตนเองอย่างเที่ยงตรง การเลือกเป้าหมาย และการวางแผน ที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับแบบขาดการมีส่วนร่วมถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .01 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ตั้งแต่ -.12 ถึง -.15 ในขณะที่แบบขาดการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรสังเกตได้ของความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทั้ง 3 ตัว คือ ด้านข้อมูลด้านการให้คุณค่า และด้านผลลัพธ์ มีค่าสหสัมพันธ์ตั้งแต่ .23 ถึง .31 แสดงว่าการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบขาดการมีส่วนร่วมจะแปรผันกับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพทุกองค์ประกอบ แต่แปรผกผันกับการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ เพียง 3 องค์ประกอบ คือการประเมินตนเองอย่างเที่ยงตรง การเลือกเป้าหมาย และการวางแผน

ผลการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวของการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ กับตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวของความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ ทั้งหมด 15 คู่ ทุกคู่มีความสัมพันธ์ทางลบ ถึงนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 มีค่าสหสัมพันธ์ตั้งแต่ -.30 ถึง -.63 แสดงว่าการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ แปรผกผันกับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ รายละเอียดดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7

เมตริกสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวิจัย

ตัวแปร	PCS				CDS				CID			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
PCS	1. SP	(.65)										
	2. IN	-.06*	(.90)									
	3. LE	-.34**	.48**	(.85)								
CDS	4. AS	.37**	-.04	-.15**	(.76)							
	5. GI	.34**	.05	.03	.59**	(.71)						
	6. GS	.35**	-.09**	-.12**	.79**	.61**	(.81)					
	7. MP	.36**	-.05	-.13**	.73**	.67**	.76**	(.77)				
CID	8. PS	.28**	-.002	.04	.63**	.53**	.69**	.66**	(.61)			
	9. IF	-.23**	.18**	.31**	-.45**	-.36**	-.47**	-.47**	-.30**	(.69)		
	10. VL	-.26**	.15**	.27**	-.63**	-.41**	-.63**	-.56**	-.41**	.62**	(.75)	
	11. OC	-.22**	.12**	.23**	-.51**	-.45**	-.50**	-.53**	-.38**	.68**	.65**	(.78)

หมายเหตุ 1. ตัวเลขในวงเล็บคือค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแต่ละองค์ประกอบ

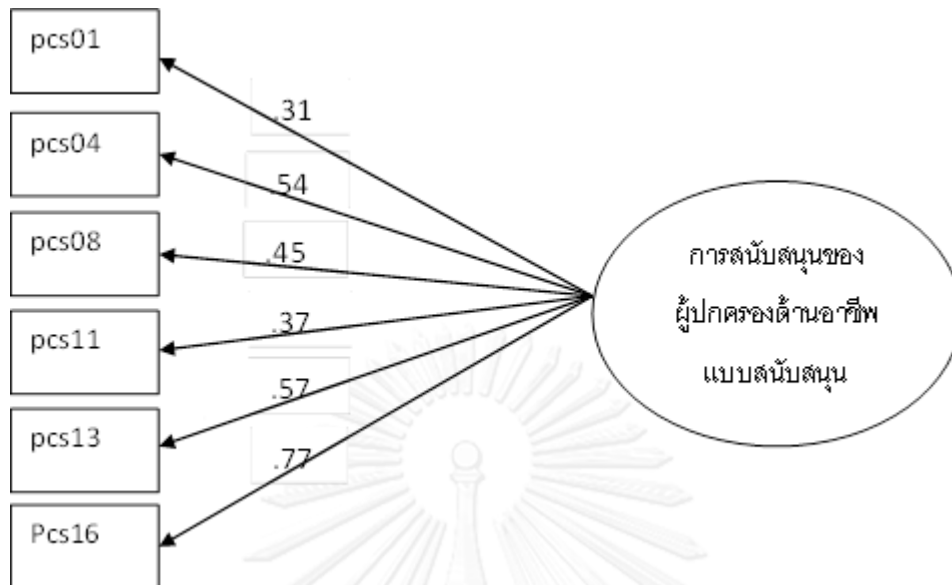
2. SP คือ แบบสนับสนุน IN คือแบบก้าวถอย LE คือแบบขาดการมีส่วนร่วม AS คือการประเมินตนเองอย่างเที่ยงตรง GI คือการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ GS คือการเลือกเป้าหมาย MP คือการวางแผน PS คือ การแก้ปัญหา IF คือด้านข้อมูล VL คือด้านการให้คุณค่าและ OC คือ ด้านผลลัพธ์

** $p < .01$, หนึ่งหาง. *** $p < .001$, หนึ่งหาง.

3. ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัด

ผลการวิเคราะห์ความตรงของโมเดลการวัดของตัวแปรแฝงทั้ง 5 ตัวแปร พบว่า โมเดลการวัดของตัวแปรแฝงทุกตัว สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยที่ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีค่าเป็นบวก โมเดลการวัดตัวแปรแฝงแต่ละตัว มีรายละเอียดดังนี้

1) โมเดลการวัดการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุน มีตัวแปรสังเกตได้เพียง 1 ตัวแปร ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์โมเดลการวัดโดยแยกองค์ประกอบตามข้อกระทงของมาตรวัด ซึ่งมีทั้งหมด 6 ข้อ ผลการวิเคราะห์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน ข้อที่ 1 ถึง 6 มีค่าอยู่ระหว่าง .30 ถึง .46 โดยที่ $\chi^2 = 6.718$ ($df = 7$, $p = .459$) ดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .998, ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .994 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือ (RMR) เท่ากับ .009 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือมาตรฐาน (RMSEA) เท่ากับ .000 รายละเอียดค่าน้ำหนักองค์ประกอบดังตารางที่ 8

$\chi^2 = 6.718$ ($df = 7, p = .459$), $GFI = .998$, $AGFI = .994$, $RMR = .009$, $RMSEA = .000$

ภาพที่ 7. โมเดลการวัดการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุน

ตารางที่ 8

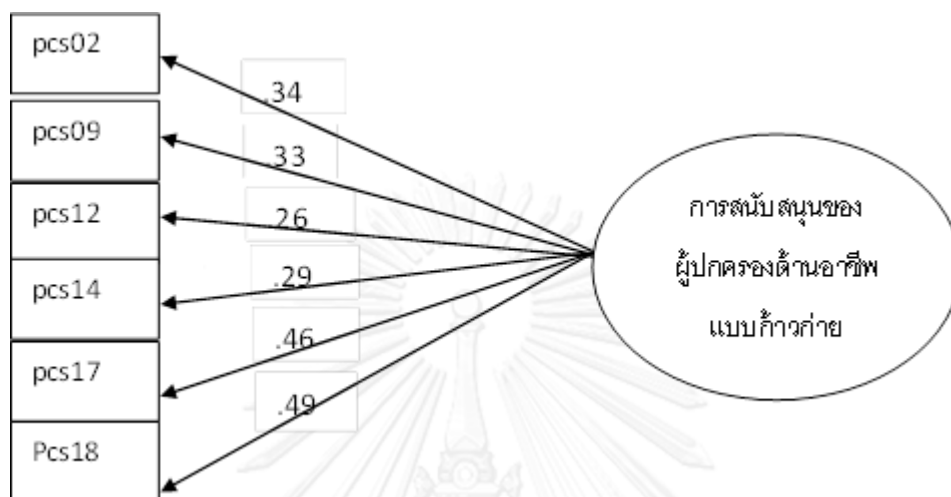
ค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวัดการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุน (SP)

ตัวแปรสังเกตได้	<i>b</i>	<i>SE</i>	<i>t</i>	R^2	<i>SS</i>	<i>SC</i>
pcs01	.31	0.02	15.10**	0.42	0.47	0.65
pcs04	.54	0.03	20.47**	0.22	0.39	0.47
pcs08	.45	0.02	18.57**	0.29	0.42	0.53
pcs11	.37	0.02	20.79**	0.29	0.39	0.54
pcs13	.58	0.03	20.79**	0.17	0.34	0.41
pcs16	.77	0.04	22.34**	0.11	0.31	0.33

หมายเหตุ : *b* = น้ำหนักองค์ประกอบ, *SS* = Standardize solution, *SC* = Completely standardize solution, *t* และ *SE* เนื่องจากเป็นพารามิเตอร์บังคับที่กำหนดให้เป็นค่าอ้างอิงในการวิเคราะห์ข้อมูล, ** $p < .001$, * $p < .05$.

2) โมเดลการวัดการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้าวท้าว มีตัวแปรสังเกตได้เพียง 1 ตัวแปร ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์โมเดลการวัดโดยแยกองค์ประกอบตามข้อกระทงของมาตรวัด ซึ่งมีทั้งหมด 6 ข้อ ผลการวิเคราะห์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน ข้อที่ 1 ถึง 6 มีค่าอยู่ระหว่าง .26 ถึง .49 โดยที่ Chi-square = 4.623 ($df = 6, p = .59$) ดัชนีวัดความกลมกลืน (*GFI*) เท่ากับ .999,

ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .995 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือ (RMR) เท่ากับ .005 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือมาตรฐาน (RMSEA) เท่ากับ .000 รายละเอียดค่าน้ำหนักองค์ประกอบดังตารางที่ 9

$$\chi^2 = 4.623 (df = 6, p = .593), GFI = .999, AGFI = .995, RMR = .005, RMSEA = .000$$

ภาพที่ 8. โมเดลการวัดการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้าวถ่าง

ตารางที่ 9

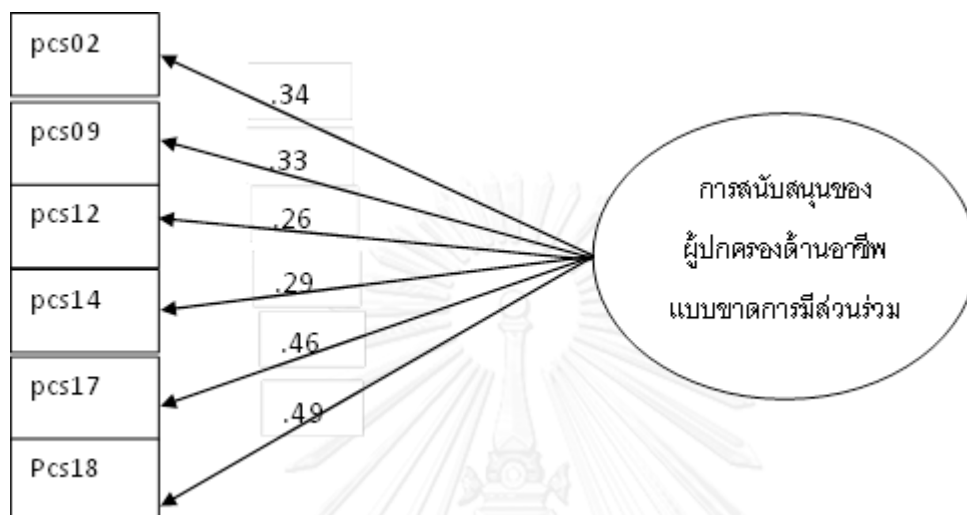
ค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวัดการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้าวถ่าง(IN)

ตัวแปรสังเกตได้	<i>b</i>	<i>SE</i>	<i>t</i>	<i>R</i> ²	<i>SS</i>	<i>SC</i>
pcs02	.34	0.02	19.43**	0.47	0.55	0.69
pcs09	.33	0.02	17.50**	0.51	0.59	0.72
pcs12	.26	0.02	15.90**	0.59	0.62	0.77
pcs14	.29	0.02	15.91**	0.62	0.68	0.79
pcs17	.46	0.02	21.26**	0.35	0.50	0.59
pcs18	.49	0.02	21.07**	0.33	0.49	0.57

หมายเหตุ : *b* = น้ำหนักองค์ประกอบ, *SS* = Standardize solution, *SC* = Completely standardize solution, *t* และ *SE* เนื่องจากเป็นพารามิเตอร์บังคับที่กำหนดให้เป็นค่าอ้างอิงในการวิเคราะห์ข้อมูล, ***p* < .001, **p* < .05

3) โมเดลการวัดการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบขาดการมีส่วนร่วม มีตัวแปรสังเกตได้เพียง 1 ตัวแปร ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์โมเดลการวัดโดยแยกองค์ประกอบตามข้อกระทงของมาตรวัด ซึ่งมีทั้งหมด 6 ข้อ ผลการวิเคราะห์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน ข้อที่ 1 ถึง 6 มีค่าอยู่ระหว่าง .26 ถึง .49 โดยที่ Chi-square = 4.623 (*df* = 6, *p* = .593) ดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI)

เท่ากับ .999, ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .995 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือ (RMR) เท่ากับ .005 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือมาตรฐาน (RMSEA) เท่ากับ .000 รายละเอียดค่าน้ำหนักองค์ประกอบดังตารางที่ 10

$$\chi^2 = 4.623 (df = 6, p = .593), GFI = .999, AGFI = .995, RMR = .005, RMSEA = .000$$

ภาพที่ 9. โมเดลการวัดการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบขาดการมีส่วนร่วม ตารางที่ 10

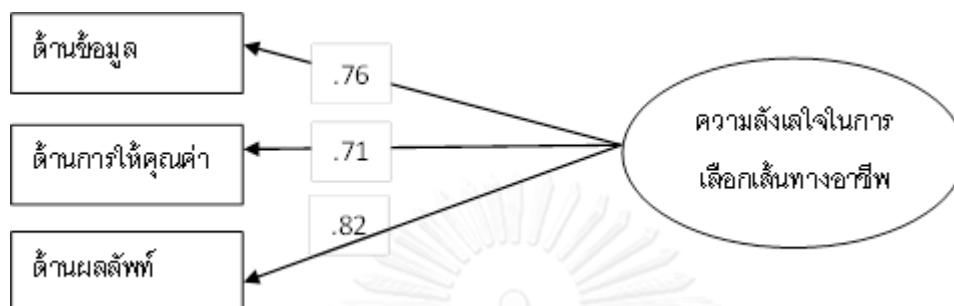
ค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวัดการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบขาดการมีส่วนร่วม (LE)

ตัวแปรสังเกตได้	<i>b</i>	<i>SE</i>	<i>t</i>	R^2	<i>SS</i>	<i>SC</i>
pcs02	.34	0.02	19.43**	0.47	0.55	0.69
pcs09	.33	0.02	17.50**	0.51	0.59	0.72
pcs12	.26	0.02	15.90**	0.59	0.62	0.77
pcs14	.29	0.02	15.91**	0.62	0.68	0.79
pcs17	.46	0.02	21.26**	0.35	0.50	0.59
pcs18	.49	0.02	21.07**	0.33	0.48	0.57

หมายเหตุ : *b* = น้ำหนักองค์ประกอบ, *SS* = Standardize solution, *SC* = Completely standardize solution, *t* และ *SE* เนื่องจากเป็นพารามิเตอร์บังคับที่กำหนดให้เป็นค่าอ้างอิงในการวิเคราะห์ข้อมูล, ***p* < .001

4) โมเดลการวัดของความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ ประกอบไปด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว ซึ่งค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของ ด้านข้อมูล ด้านการให้คุณค่า และด้านผลลัพธ์ เท่ากับ .76, .71 และ .82 ตามลำดับ โดยที่ Chi-square = 0.002 (*df* = 1, *p* = .963) ดัชนีวัดความ

กลมกลืน (GFI) = 1.00, ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) = 1.00, ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือมาตรฐาน (RMSEA) = .000 รายละเอียดค่าน้ำหนักองค์ประกอบดังตารางที่ 11

$$\chi^2 = 0.002 (df = 1, p = .963), GFI = 1.000, AGFI = 1.000, RMR = .005, RMSEA = .000$$

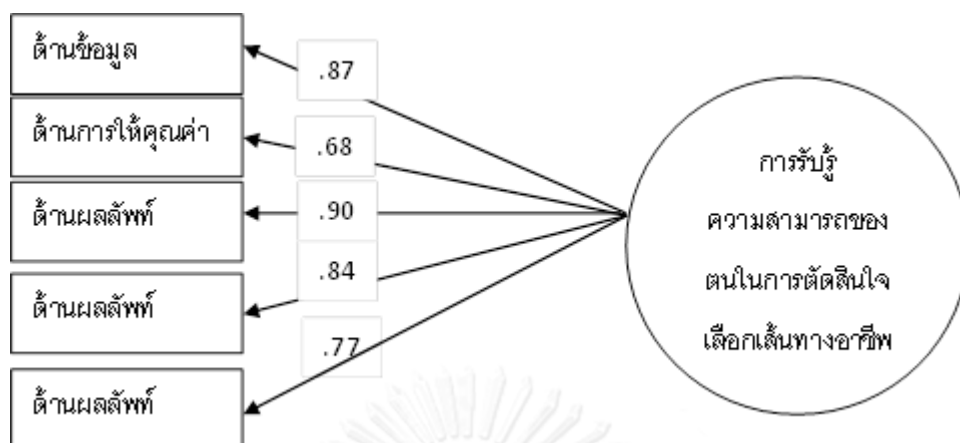
ภาพที่ 10. โมเดลการวัดความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ

ตารางที่ 11

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ

ตัวแปรสังเกตได้	<i>b</i>	<i>SE</i>	<i>t</i>	<i>R</i> ²	<i>SS</i>	<i>SC</i>
ด้านข้อมูล	.76	0.01	12.20**	0.29	0.56	0.68
ด้านการให้คุณค่า	.71	0.02	10.36**	0.26	0.48	0.52
ด้านผลลัพธ์	.82	0.01	15.29**	0.32	0.62	0.69

5) โมเดลการวัดการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพประกอบไปด้วยตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัว ซึ่งค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของ การประเมินตนเองอย่างเที่ยงตรง การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ การเลือกเป้าหมาย การวางแผน และการแก้ปัญหา เท่ากับ .87, .68, .90, .84 และ .77 ตามลำดับ โดยที่ Chi-square = 3.182 (*df* = 3, *p* = .364) ดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) = .999, ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) = .994, ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือมาตรฐาน (RMSEA) = .007 รายละเอียดค่าน้ำหนักองค์ประกอบดังตารางที่ 12

$$\chi^2 = 3.182 (df = 3, p = .364), GFI = .999, AGFI = .994, RMR = .002, RMSEA = .007$$

ภาพที่ 11. โมเดลการวัดการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ

ตารางที่ 12

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบโมเดลการวัดการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ (CDS)

ตัวแปรสังเกตได้	b	SE	t	R ²	SS	SC
การประเมินตนเองอย่างเที่ยงตรง	.10	.01	15.49**	.76	.56	.87
การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ	.26	.01	21.83**	.47	.48	.68
การเลือกเป้าหมาย	.08	.01	14.13**	.81	.58	.90
การวางแผน	.14	.01	18.77**	.70	.58	.84
การแก้ปัญหา	.14	.01	19.35**	.60	.45	.77

หมายเหตุ : b = น้ำหนักองค์ประกอบ, SS = Standardize solution, SC = Completely standardize solution, t และ SE เนื่องจากเป็นพารามิเตอร์บังคับที่กำหนดให้เป็นค่าอ้างอิงในการวิเคราะห์ข้อมูล, **p < .001

4. ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลวิเคราะห์อิทธิพลและทดสอบสมมติฐาน

ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ หลังจากปรับโมเดลประมาณ 9 ครั้งเพื่อผ่อนคลายข้อตกลงเบื้องต้น โดยมีค่า Chi-square เท่ากับ 25.52 (df= 22, p=.273) ดัชนีความกลมกลืน (GFI) = .996 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) = .988 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือมาตรฐาน (RMSEA) = .012 ซึ่งข้อมูลจากการวิเคราะห์ที่ได้ผ่านข้อตกลงเบื้องต้นของการ

ประมาณค่าโมเดลสมการโครงสร้างที่ว่า แนวทางของเมทริกซ์ความแปรปรวน ความแปรปรวนร่วมไม่มีค่าติดลบ และค่าอิทธิพลในแบบมาตรฐานมีค่าไม่เกิน 1.00

ต่อมาเป็นการวิเคราะห์ผลการประมาณค่าขนาดอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมระหว่างตัวแปรแฝงในโมเดลความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรในโมเดล ได้แก่ การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ แบบสนับสนุน แบบก้าวกาย และแบบขาดการมีส่วนร่วม และการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ ที่มีต่อความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพพบว่า ตัวแปรในโมเดลทั้งหมดร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพได้ร้อยละ 99.60 โดยที่การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพสูงสุด โดยที่เป็นอิทธิพลทางตรงเท่ากับ $-.90$ ($SC = -.90, SE = .10$) รองลงมาเป็นการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบขาดการมีส่วนร่วม มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงผ่านการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเท่ากับ $.002$ ($SE = .17$) และอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ $-.75$ ($SC = -.45, SE = .27$) ต่อมาคือการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุน ที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพต่อความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพเท่ากับ -1.26 ($SE = .30$), -2.27 ($SC = -.23, SE = .58$) ตามลำดับ ส่วนการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้าวกาย ไม่มีอิทธิพลทางตรง กับความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ $.16$ ($SE = .07$) แต่มีอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ $.27$ ($SC = .21, SE = .11$)

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรต้น ได้แก่ การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพทั้ง 3 แบบ พบว่า ตัวแปรต้นในโมเดลสามารถร่วมกันอธิบาย การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพได้โดยที่ การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุน มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพสูงสุด โดยที่เป็นอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 2.53 ($SC = .92, SE = .43$) รองลงมาเป็นการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบขาดการมีส่วนร่วม มีอิทธิพลทางตรงเท่ากับ $.83$ ($SC = .51, SE = .23$) และการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้าวกาย มีอิทธิพลทางตรง ต่อการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเท่ากับ $-.30$ ($SC = -.24, SE = .20$) โดยที่ค่าอิทธิพลของตัวแปรทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$ รายละเอียดผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมและอิทธิพลรวมดังแสดงในตารางที่ 13 และเพื่อความเข้าใจอย่างเห็นภาพความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 5 ตัว ผู้วิจัยได้แสดงภาพโมเดลความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพดังภาพที่ 12

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุน และแบบขาดการมีส่วนร่วม มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม ต่อความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้าวถอย มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน

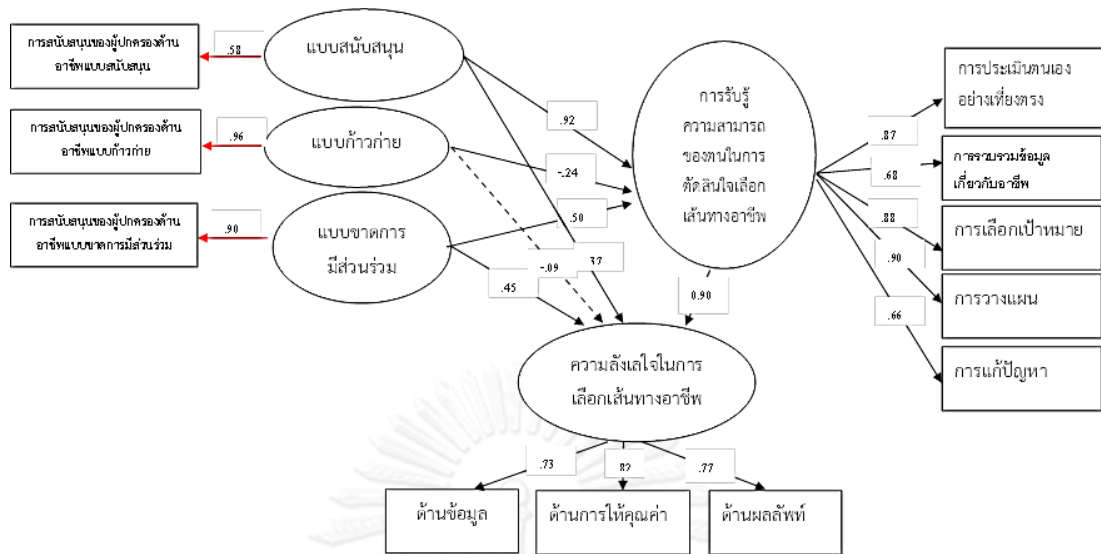
ตารางที่ 13

ผลการประมาณค่าขนาดอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมระหว่างตัวแปรแฝงของโมเดลความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ ($N = 1,140$)

ตัวแปร	ผล	ตัวแปรสาเหตุ												R ²
		สถิติ	SP			IN			LE			CDS		
		DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	
CDS	<i>b</i>	2.531	-	2.531	-.303	-	-.303	.829	-	.829	-	-	-	
	<i>SE</i>	.430	-	.430	.204	-	.204	.233	-	.233	-	-	-	
	<i>t</i>	5.890	-	5.890	-9.11	-	-9.11	3.562	-	3.562	-	-	-	
	<i>SC</i>	.916	-	.916	-.237	-	-.237	.505	-	.505	-	-	-	
CID	<i>b</i>	-1.255	-2.274	1.019	.163	.272	-1.109	.002	-.745	.707	-.898	-	-.898	
	<i>SE</i>	.298	.576	.463	.078	.110	.084	.166	.265	.204	.102	-	.102	
	<i>t</i>	5.890	-3.948	2.200	2.091	2.473	-1.301	.012	-2.814	3.662	-8.788	-	-8.788	
	<i>SC</i>	-	-.823	-.454	-	.213	.128	-	-.453	.001	-.898	-	-.898	

Chi-square =, df =22, p=.273, GFI=.996, RMR=.005, RMSEA=.012

หมายเหตุ *DE*=อิทธิพลทางตรง, *IE*=อิทธิพลทางอ้อม, *TE*= อิทธิพลรวม, *b*=ค่าสัมประสิทธิ์, *SE*=ค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐาน, *t*= ค่าสถิติที, *SC*=ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน (Beta), *R*²= ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์

ภาพที่ 12. โมเดลการวัดความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ และความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน

หมายเหตุ ลูกศรสีแดงหมายถึง พารามิเตอร์ที่กำหนด

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การสนับสนุนของผู้ปกครอง ด้านอาชีพ (แบบสนับสนุน แบบก้าวท้าว และแบบขาดการมีส่วนร่วม) และความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงปีที่ 6 จาก 4 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ลงทะเบียนในปีการศึกษา 2555 จำนวน 1,140 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายร้อยละ 20 เพศหญิงร้อยละ 80 โดยมีสมมติฐานการวิจัยดังนี้

การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน ในความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ(แบบสนับสนุน แบบก้าวท้าว และแบบขาดการมีส่วนร่วม) กับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. มาตรการวัดความลังเลใจในการประกอบอาชีพ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนามาจากมาตรการวัดความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ (Career Indecision Scale: CIS) ของ Germenijns และ De Boeck (2003) ในการศึกษาครั้งนี้ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .87

2. มาตรการวัดการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ (Parental Career-related Behaviors: PCB, Dietrich et al., 2006) ในการศึกษาครั้งนี้ มีค่าความเที่ยงแบบสนับสนุนเท่ากับ .68 แบบก้าวท้าวเท่ากับ .86 และแบบขาดการมีส่วนร่วมเท่ากับ .75

3. มาตรการวัดการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ ผู้วิจัยพัฒนามาจากมาตรการวัด Career Decision-Making Self-Efficacy Scale (CDMSES) ของ Taylor และ Betz(1983) ในการศึกษาครั้งนี้ มีความเที่ยงเท่ากับ .88

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการผ่านคุณครูแนะแนว และคุณครูประจำชั้นแต่ละโรงเรียน โดยส่งจดหมายขอความอนุเคราะห์ทำการเก็บข้อมูลไปยังผู้อำนวยการโรงเรียน หรือคุณครูแนะแนวแต่ละโรงเรียน เพื่อขอเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียน และได้นำมาตรวัดไปส่งให้กับคุณครูแนะแนวและคุณครูประจำชั้น เพื่อทำการแจกจ่ายให้นักเรียน และเมื่อคุณครูแจ้งว่าเก็บมาตรวัดคืนมาได้ครบแล้ว ผู้วิจัยจึงเข้าไปรับ และนำมาตรตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของการ

กรอกข้อมูล เพื่อคัดแยกชุดข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ออก ก่อนนำข้อมูลทั้งหมดมาใส่ลงในโปรแกรม SPSS และทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลอีกครั้งก่อนที่จะดำเนินการในขั้นต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบข้อมูลขาดหาย และทำการทดแทนด้วยวิธีการทางสถิติ จากนั้นคำนวณหาค่าสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistic) ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามในการวิจัยด้วยวิธีการสร้างสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling) ด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL)

ผลการวิจัย มีดังนี้

1. โมเดลเชิงสาเหตุของความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 25.520$, $df = 22$, $p = .273$, $GFI = .996$, $RMR = .005$, $RMSEA = .012$)
2. การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุน มีอิทธิพลรวม ทิศทางบวก กับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ ($\beta = 2.53$) โดยเป็นอิทธิพลทางอ้อมผ่านการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ ($\beta = -2.27$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้าวท้าว มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเท่านั้น ($\beta = .27$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบขาดการมีส่วนร่วม มีอิทธิพลรวม ทิศทางบวก กับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ ($\beta = .002$) โดยอิทธิพลทางอ้อมผ่านการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ ($\beta = -.75$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ มีอิทธิพลทางลบต่อความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นอิทธิพลทางตรงเท่านั้น ($\beta = -.90$)
6. การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุน มีอิทธิพลทางบวกต่อการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นอิทธิพลทางตรงเท่านั้น ($\beta = 2.53$)
7. การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้าวท้าว มีอิทธิพลทางลบต่อการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเป็นอิทธิพลทางตรงเท่านั้น ($\beta = -.30$)
8. การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบขาดการมีส่วนร่วม มีอิทธิพลทางลบต่อการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นอิทธิพลทางตรงเท่านั้น ($\beta = .82$)

สรุปได้ว่า การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ(แบบสนับสนุน แบบก้าวก่าย แบบขาดการมีส่วนร่วม) มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม ต่อความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน

การอภิปรายผล

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ 2 แนวทาง คือ ทฤษฎีแนวพัฒนาการด้านอาชีพ และทฤษฎีแนวการเรียนรู้ทางพฤติกรรม/สังคม โดยแนวคิดทางพัฒนาการด้านอาชีพ ของ Ginzberg, Super Crite และ Havighurst ให้ความสำคัญกับขั้นพัฒนาการ วุฒิภาวะ ความพร้อม และการการตัดสินใจบนความเป็นจริงของบุคคลตามพัฒนาการแต่ละช่วงวัย ในขณะที่แนวคิดการเรียนรู้ทางสังคม ของ Krumboltz และ Gelatt ที่มีฐานความคิดจากทฤษฎีของ Bandura จะแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของ การสืบทอด, ความสามารถ, สิ่งแวดล้อม, ประสบการณ์การเรียนรู้ และทักษะที่จะไปให้ถึงเป้าหมาย จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า พัฒนาการด้านอาชีพ เป็นกระบวนการที่นำไปสู่การตัดสินใจ ซึ่งมีลำดับขั้นตามเส้นทางไปสู่วุฒิภาวะทางอาชีพ โดยแต่ละขั้น มีงานที่บุคคลจะต้องก้าวผ่านตามขั้นพัฒนาการนั้นๆ โดยสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่อาจจะเอื้อหรือเป็นข้อจำกัดต่อเส้นทางอาชีพของบุคคล หากบุคคลไม่สามารถทำงานตามขั้นพัฒนาการด้านอาชีพในลำดับขั้นใดได้ ก็จะไม่ประสบความสำเร็จในการเลือกเส้นทางอาชีพ

ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการศึกษา ใน 2 ประเด็นหลัก คือ **ประเด็นแรก** ความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ(แบบสนับสนุน แบบก้าวก่าย และแบบขาดการมีส่วนร่วม) การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ และ **ประเด็นที่สอง** บทบาทของ การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ ที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ และความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประเด็นแรก : ความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือก

ด้านความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ จากที่กล่าวไปแล้วว่า เป็นภาวะที่นักเรียนมีความไม่มั่นใจ หรือไม่สามารถตัดสินใจด้านอาชีพได้ อาจเกิดขึ้นจาก มีความขัดแย้งในค่านิยม ความกังวลต่อผลลัพธ์ที่ไม่อาจคาดเดา หรือมีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะตัดสินใจ โดยความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพนี้มักก่อให้เกิดความเครียด ความวิตกกังวล รวมถึงเป็นตัวที่บั่นทอนความพร้อมในการเข้าสู่พัฒนาการด้านอาชีพหรือการมีวุฒิภาวะในการเลือกเส้นทางอาชีพ ซึ่งผลการศึกษาคั้งนี้ พบว่านักเรียนวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีระดับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ ระดับปานกลาง

($M=2.62$, $SD=.54$ ค่าที่เป็นไปได้ เท่ากับ 1.00-5.00) หมายความว่า นักเรียนส่วนใหญ่ ประสบภาวะความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพคือมีคะแนนความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพมากกว่า 2.5 คะแนน

ผลจากการวิจัยข้างต้นสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพ ที่กล่าวถึงพัฒนาการอาชีพของเด็กในช่วงวัย 15-17 ปีที่ตรงกับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นวัยที่กำลังสนใจและแสวงหาข้อมูลเรื่องอาชีพ พิจารณาความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเอง ทั้งในแบบเพื่อฝัน และตามสภาพความจริง โดยที่ยังไม่ได้ตัดสินใจ (Super,1975: Gingzber, 1972) ตามช่วงพัฒนาการนี้เด็กจึงยังมีความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพแต่จะมากจะน้อยขึ้นอยู่กับองค์ประกอบด้านข้อมูล ค่านิยม และการคาดคะเนผลลัพธ์ของแต่ละบุคคล

โดยจากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า องค์ประกอบของความลังเลใจที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุดคือด้านผลลัพธ์ ($M=2.90$, $SD=.89$) รองลงมาคือด้านการให้คุณค่า และด้านข้อมูล ($M=2.60$, 2.42 , $SD=.61$, $.58$) ตามลำดับ ข้อค้นพบนี้อธิบายได้ว่า นักเรียนเกิดความลังเลใจจากความไม่แน่ใจต่อผลลัพธ์ที่จะออกมา ซึ่งเป็นผลมาจากการไม่สามารถประเมินผลสิ่งที่ตนต้องการเลือกได้ และรองลงมาเป็นผลมาจากการไม่แน่ใจหรือขัดแย้งในค่านิยมของตน ไม่สามารถลำดับความสำคัญหรือความชอบพอสนใจระหว่างตัวเลือกต่างๆได้ และสุดท้ายจึงเป็นเหตุผลจากการขาดซึ่งข้อมูล

ด้านการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 แบบ คือแบบสนับสนุน แบบก้าวก่าย และแบบขาดการมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มนี้ รับรู้ว่าคุณได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุนในระดับสูง ($M=3.01$, $SD=.49$ ค่าที่เป็นไปได้ เท่ากับ 1.00-4.00) หมายความว่านักเรียนรับรู้ถึงความสนใจที่ผู้ปกครองมีต่อเส้นทางอาชีพของตน ที่แสดงออกโดยการที่ผู้ปกครองให้การสนับสนุน พุดคุย ให้กำลังใจ ในการเลือกเส้นทางอาชีพของตน ทั้งนี้สามารถอภิปรายได้ว่า บทบาทของผู้ปกครองนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในสังคมไทย ซึ่งส่วนใหญ่คือพ่อแม่ บทบาทหลักประการหนึ่งคือ การเป็นผู้สนับสนุนหลักแก่นักเรียน ไม่ว่าจะในด้านความเป็นอยู่ทั่วไป ด้านค่าใช้จ่าย รวมถึงค่าใช้จ่ายในการศึกษาของนักเรียนทั้งหมด นอกจากนี้ผู้ปกครองยังให้ความสนใจและใส่ใจในการศึกษาและการเลือกอาชีพในอนาคตของเด็กสูง

สำหรับแบบการสนับสนุนของครอบครัว แบบก้าวก่าย และแบบขาดการมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 1.91 ($SD=.78$) และ 1.68 ($SD=.63$) ตามลำดับ โดยจะพบว่าค่าคะแนนดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง หมายความว่า นักเรียนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ รับรู้การก้าวก่าย หรือการขาดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างน้อย กล่าวคือ นักเรียนเหล่านี้รับรู้ว่าคุณพ่อของคุณเข้ามากำหนด บังคับ จัดการ การเลือกเส้นทางอาชีพของคุณ รับรู้ถึงความคาดหวัง และความกดดัน ต่อเส้นทางที่ตนเองจะต้องเลือก และนักเรียนจำนวน

หนึ่งรับรู้ว่าคุณปกครองของตนไม่สนใจการเลือกเส้นทางอาชีพของตน ไม่มีการถามไถ่ พูดคุย หรือการให้กำลังใจ

ด้านการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ผลการวิจัยในนักเรียนกลุ่มนี้พบว่า คะแนนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($M=3.63$, $SD=.56$ ค่าที่เป็นไปได้ เท่ากับ 1.00-5.00) อธิบายได้ว่า นักเรียนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่รับรู้ได้ว่า ตนสามารถตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพได้ โดยองค์ประกอบที่มีคะแนนสูงสุด คือ ด้านการเลือกเป้าหมาย ($M=3.80$, $SD=.64$) หมายความว่านักเรียนสามารถเลือกอาชีพได้ตามความชอบ ความสนใจ ปัจจัยต่างๆ และสามารถไล่ลำดับความชอบต่อตัวเลือกทางอาชีพต่างๆได้ รองลงมาคือ ด้านการประเมินตนเองอย่างเที่ยงตรง ($M=3.75$, $SD=.64$) นั่นคือนักเรียนสามารถประเมินความสามารถ ความถนัด ความชอบ ค่านิยม ความสนใจ และเป้าหมายของตนเองได้ในระดับค่อนข้างสูง ลำดับถัดมาคือ การวางแผน การแก้ปัญหา และการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ ($M=3.65$, 3.56 และ 3.34 , $SD=.69$, $.58$ และ $.69$ ตามลำดับ) หมายความว่า นักเรียนมีการวางแผนล่วงหน้า เพื่อไปสู่อาชีพที่ตนสนใจ รองลงมาคือนักเรียนความสามารถที่จะเผชิญกับปัญหาและมีความเชื่อมั่นที่จะตัดสินใจจัดการกับปัญหาในเส้นทางอาชีพของตนในระดับค่อนข้างสูง และด้านสุดท้าย หมายความว่านักเรียนสำรวจค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ เช่น หน้าที่ ลักษณะงาน สถานที่ทำงาน รายได้ แนวทางการศึกษาหรือการเข้าทำงานอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ผ่านกระบวนการเลือกเส้นทางอาชีพมาแล้วอย่างน้อยหนึ่งครั้ง ในช่วงเวลาที่ต้องตัดสินใจเลือกสายการเรียนจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมาสู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทำให้นักเรียนได้ผ่านการสำรวจความชอบความสนใจอย่างกว้างๆมาแล้วหนึ่งครั้ง และได้รับความถนัดของตนผ่านผลการเรียน และการได้เรียนวิชาที่เฉพาะเจาะจงขึ้น นำไปสู่การรับรู้ความชอบความสนใจของตน แต่ยังไม่ถึงระดับสูง

จากการศึกษาของ Constantine และ Flores (2006) และ Rochlen, Milburn, และ Hill (2004) ความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ ไม่เพียงแต่จะมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกับความกดดันในใจและความวิตกกังวล ยังสัมพันธ์กับความสม่ำเสมอและผลการเรียนของนักเรียนด้วย Patton และ Creed (2001) ระบุว่า ความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ สามารถส่งผลกระทบต่อกระบวนการพัฒนาอาชีพของบุคคลได้ กล่าวคือ ผู้ที่มีความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพสูง ก็จะมีขาดโอกาสในการพัฒนาตนเองตามกระบวนการพัฒนาทางอาชีพ ทำให้ไม่สามารถใช้ศักยภาพของตนในการเลือกอาชีพได้อย่างสมบูรณ์ อีกทั้งแม้ว่าเลือกอาชีพได้แล้ว ก็มักจะมึระดับความพึงพอใจต่ออาชีพที่ตนเองเลือกต่ำ

สำหรับ ผลการวิจัยที่พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ มีบทบาทเป็นตัวแปรส่งผ่านในความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ และความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพโดยผู้วิจัยจะได้อภิปราย ในประเด็นที่สองดังต่อไปนี้

ประเด็นที่สอง : บทบาทของ การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ และความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์ของการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ 3 แบบ (การสนับสนุน การก้าวก้าว และการขาดการมีส่วนร่วม) ที่มีต่อความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ **เป็นตัวแปรส่งผ่าน** ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพกับ ความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพในนักเรียนกลุ่มตัวอย่างนี้

เนื่องด้วย การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ เป็นทักษะการประเมินความสามารถของตนของนักเรียนในการที่จะตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ และเป็นกระบวนการแก้ปัญหาทางด้านความคิดความรู้สึกและการกระทำเพื่อที่จะนำไปสู่การตัดสินใจในการเลือกทางออกของปัญหานั้น ในกระบวนการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพนี้ เริ่มต้นจากการวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของปัญหาการกำหนดทางเลือกต่างๆตามลำดับความสำคัญเพื่อประเมินว่าทางเลือกใดสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เลือกได้มากที่สุดโดยใช้เหตุผลที่สอดคล้องกับความเป็นจริงมาตัดสินใจเลือกอาชีพและสามารถลงมือปฏิบัติตามทางเลือกนั้นๆได้อย่างถูกต้อง โดยนักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่ำ จะจำกัดความสามารถและความพยายามของตนเอง ทำให้เกิดความล้มเหลวในการตัดสินใจ และมีผลการตัดสินใจที่ขาดประสิทธิภาพ ดังที่การศึกษาของ Creed, Patton, และ Prideaux (2006) พบว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการเลือกเส้นทางอาชีพต่ำจะมีความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพสูง เช่นเดียวกับการศึกษาของ Taylor และ Betz (1983) ที่พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนในการเลือกเส้นทางอาชีพ มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพที่มีประสิทธิภาพ

จากผลการวิจัยที่ว่า การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ **เป็นตัวแปรส่งผ่าน** ในความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพกับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ อภิปรายได้ว่า ไม่ว่านักเรียนจะรับรู้แบบการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ ในแบบก้าวก้าว ที่ลดความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ หรือรับรู้เป็นแบบสนับสนุน หรือขาดการมีส่วนร่วม ที่เพิ่มความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ หากนักเรียนมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพสูง ก็จะสามารถลดภาวะความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพได้ แม้การสนับสนุนของผู้ปกครองน่าจะเอื้อให้ความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพลดลง แต่หากนักเรียนยังมีระดับการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพต่ำ นักเรียนก็ยังคงประสบความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพสูงอยู่ดี

ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา ที่พบว่า การรับรู้ความสามารถของตน ในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ เป็นตัวแปรส่งผ่าน ในความสัมพันธ์ ระหว่างการสนับสนุนของ ผู้ปกครอง และพัฒนาการด้านอาชีพ ได้แก่ การศึกษาของ Lent, Brown, Nota, และ Soresi (2003) ที่รายงานว่าการสนับสนุนทางสังคม มีอิทธิพลทางอ้อม ต่อการเลือกอาชีพ ผ่านการรับรู้ ความสามารถของตน และการศึกษาของปรารธนา พลอภิชาติ (2553) ที่พบว่าความลังเลใจในการ เลือกเส้นทางอาชีพได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากปัจจัยด้านอิทธิพลภายนอกที่ส่งผลต่อการเลือกอาชีพ โดยส่งผ่านปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของตน

นอกจากนี้ ยังมีการวิจัยของ Nota (2007) ได้ศึกษาในนักเรียนชาวอิตาลีพบว่า การรับรู้ ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ เป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างความสัมพันธ์ของการ สนับสนุนของผู้ปกครองทางอาชีพกับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของเด็ก

เป็นที่น่าสังเกตว่า การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบขาดการมีส่วนร่วม สามารถ เอื้อให้เด็กเกิดการรับรู้ความสามารถของตนในการเลือกเส้นทางอาชีพ แม้อิทธิพลไม่สูงเท่าแบบ สนับสนุนก็ตาม และแม้เด็กรับรู้การก้าวถอยจากผู้ปกครองสูง เด็กจะมีแนวโน้มที่จะมีความลังเลใจใน การเลือกเส้นทางอาชีพสูง แต่หากเด็กรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพสูง แล้ว ก็จะสามารถช่วยลดความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพลงได้ ทั้งนี้ผลการวิจัยที่แสดงถึง ความสัมพันธ์และอิทธิพลระหว่างตัวแปรที่ศึกษา สามารถอภิปรายได้ดังนี้

2.1 การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ การรับรู้ความสามารถของตนในการเลือก เส้นทางอาชีพ และ ความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่าการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุนมีอิทธิพลรวม ทางลบต่อความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ โดยมีค่าอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ ($\beta=1.02$) โดยมี อิทธิพลทางอ้อม ($\beta=-2.27$) ผ่านการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ มากกว่าอิทธิพลทางตรง ($\beta=-1.26$) และการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ มีอิทธิพลทางบวกต่อ การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ โดยมีค่าอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ ($\beta=.92$) โดยที่ค่าอิทธิพลทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุน ทำให้การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพของเด็กเพิ่มขึ้น และทำให้ความ ลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพลดลง ทั้งนี้ เมื่ออิทธิพลของการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ แบบสนับสนุนผ่านการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพของเด็กทำให้ค่า อิทธิพลทางตรงที่มีต่อความลังเลใจดังกล่าวลดลง ผู้ที่รับรู้การสนับสนุนของผู้ปกครองสูง ก็จะมีการ รับรู้ความสามารถของตนสูง และมีค่าความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพต่ำนั่นเอง

ในด้านการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้าวท้าว พบว่ามีอิทธิพลรวมทางลบต่อความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ โดยมีค่าอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ ($\beta = .27$) โดยเป็นอิทธิพลทางอ้อมผ่านการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเท่านั้น และการก้าวท้าวของผู้ปกครอง มีอิทธิพลทางลบต่อการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ โดยมีค่าอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ ($\beta = -.24$) แสดงให้เห็นว่า การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่านโดยสมบูรณ์ระหว่างการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้าวท้าว กับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ

ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้าวท้าว ทำให้เด็กมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพลดลง และทำให้ความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพลดลงเช่นกัน ทั้งนี้ เมื่ออิทธิพลของการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้าวท้าวผ่านการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ ผู้ที่รับรู้การก้าวท้าวของผู้ปกครองสูง ก็จะมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพต่ำ และมีความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพสูงขึ้น

สำหรับการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบขาดการมีส่วนร่วมมีอิทธิพลรวมทางบวกต่อความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ โดยมีค่าอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ ($\beta = .71$) โดยมีอิทธิพลทางอ้อม ($\beta = -.75$) ผ่านการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพมากกว่าอิทธิพลทางตรง ($\beta = .002$) และการขาดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอาชีพ มีอิทธิพลทางบวกต่อการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพของเด็ก โดยมีค่าอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ ($\beta = .51$) โดยที่ค่าอิทธิพลทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบขาดการมีส่วนร่วม ทำให้การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเพิ่มขึ้น และทำให้ความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพลดลง ทั้งนี้ เมื่ออิทธิพลของการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบขาดการมีส่วนร่วมผ่านการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพทำให้ค่าอิทธิพลทางตรงที่มีต่อความลังเลใจลดลงผู้ที่รับรู้การขาดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองสูง ก็จะมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพสูง แต่มีความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพต่ำนั่นเอง

ผลการวิจัยข้างต้นสอดคล้อง งานวิจัยของ Nota และคณะ (2007) ที่พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนในการแสวงหาอาชีพ เป็นตัวแปรส่งผ่านบางส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพและความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ โดย การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพมีความเชื่อมโยงโดยตรงกับการรับรู้ความสามารถของตนในการแสวงหาอาชีพ และการรับรู้ความสามารถของตนในการแสวงหาอาชีพ เชื่อมโยงโดยตรงกับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ เช่นเดียวกับการวิจัยของ Wolfe และ Betz ในปี 2005 ที่พบว่า ความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์โดยตรงกับการรับรู้ความสามารถของตนในการเลือกเส้นทางอาชีพ และ ความลังเลใจในการเลือกอาชีพ เช่นเดียวกับผลการวิจัยในครั้งนี้ที่พบว่า การรับรู้

ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่านบางส่วนระหว่างความสัมพันธ์ของการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุนและแบบขาดการมีส่วนร่วมกับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ และเป็นตัวแปรส่งผ่านอย่างสมบูรณ์ระหว่างการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้าวท้าวกับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ

จากผลการวิจัย สรุปได้ว่า การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน ระหว่างการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ กับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ กล่าวคือการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ สามารถลดทอนหรือปรับอิทธิพลของการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ ต่อความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียน หมายความว่าผู้เกี่ยวข้องกับผู้ปกครองสามารถช่วยเหลือเด็กที่ประสบภาวะความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ โดยการพัฒนาทักษะการรับรู้ความสามารถของตน ซึ่งเป็นปัจจัยภายใน โดยไม่ว่าเด็กจะรับรู้การสนับสนุนของผู้ปกครองในรูปแบบใด หากเด็กมีการรับรู้ความสามารถตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพในระดับสูง เด็กก็จะมีระดับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพที่ลดลงได้ และจากผลการวิจัยที่พบว่า การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ แบบสนับสนุนเป็นตัวแปรสำคัญในการเพิ่มการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ แสดงให้เห็นว่า หากสามารถหาวิธีการร่วมมือกันทั้งกับผู้ปกครองและนักเรียน ผ่านการอบรมให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงการสนับสนุนบุตรของตนด้านอาชีพที่เอื้อให้เด็กเกิดการรับรู้ความสามารถของตน ควบคู่กับพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพของเด็กด้วย ก็จะเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่สุดในการลดความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนตามผลการวิจัยโมเดลในครั้งนี้

2.2 การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ กับการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ

Bronfenbrenner (1986) ได้จัดให้บิดามารดาเป็นระบบสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัวเด็กที่สุด สอดคล้องกับจากการศึกษาในครั้งนี้ที่พบว่า การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ ส่งผลโดยตรงต่อการรับรู้ความสามารถในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพของเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุน ($\beta=.92$) เช่น การมีการพูดคุยถึงความชอบ ความถนัด ความสนใจ ด้านอาชีพ ให้กำลังใจและความช่วยเหลือทางการเงิน หรือข้อมูล เป็นต้น

หากเด็กรับรู้ถึงการสนับสนุนแบบนี้ เด็กจะมีระดับการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพที่มากขึ้น กล่าวคือ เด็กจะสามารถประเมินตนเองได้อย่างเที่ยงตรงมากขึ้น ได้รับข้อมูลด้านอาชีพ สามารถเลือกเป้าหมายที่ตนสนใจได้ มีการวางแผนถึงเส้นทางอาชีพในอนาคต และรู้จักกระบวนการแก้ปัญหาต่างๆ ที่อาจจะเข้ามา ดังเช่นการศึกษาของ Byron, Hargrove, Maureen, และ Brian (2002) ที่พบว่า การมีความสัมพันธ์กับครอบครัวอย่างมีคุณภาพ และได้รับ

การสนับสนุนด้านเป้าหมายจากครอบครัว ส่งผลในระดับนัยสำคัญทางสถิติ ต่อความมั่นใจในการพัฒนาการวางแผนด้านอาชีพ และความสามารถในการสร้างเป้าหมายที่ชัดเจนและมั่นคงได้

เป็นที่น่าสนใจที่พบว่า การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบขาดการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ หมายความว่า หากเด็กรับรู้ถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อเส้นทางอาชีพของตน เช่น ไม่มีการพูดคุยถามไถ่ ไม่ให้การสนับสนุนทางอารมณ์ เป็นต้น เด็กมีแนวโน้มที่จะรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพมากขึ้น แต่กระนั้นค่าอิทธิพลยังคงน้อยกว่าแบบสนับสนุน สอดคล้องกับทฤษฎี Self-Determination Theory ที่นำเสนอโดย Ryan (2000) ที่กล่าวว่า หากเด็กรับรู้ถึงการสามารถควบคุม (sense of control) หรือการเป็นตัวของตัวเอง ที่พึ่งพาตนเองได้ (autonomy) ผ่านกิจกรรมที่กระตุ้นความคิด การจัดการแก้ปัญหา จะนำเด็กไปสู่กระบวนการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เพิ่มการเห็นคุณค่าในตน และการรับรู้ความสามารถของตน จึงสามารถอธิบายได้ว่า เด็กที่รับรู้การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบขาดการมีส่วนร่วม จะพยายามหาแนวทางในการจัดการกับปัญหาด้วยตนเอง เกิดความรู้สึกตนสามารถควบคุมตนได้ นำไปสู่การเผชิญปัญหาด้วยตนเอง พัฒนาระบบการแก้ปัญหา และการสำรวจตนเอง ทำให้การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพสูงขึ้น

ในขณะที่การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้าวร้าว เป็นเพียงแบบเดียวที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการรับรู้ความสามารถของตนในการเลือกเส้นทางอาชีพ หมายความว่าหากเด็กรับรู้ถึงการบังคับในการเลือกเส้นทางอาชีพของตน ได้รับคำสั่งให้เลือกอาชีพตามเส้นทางที่ผู้ปกครองเลือก เด็กจะมีการรับรู้ความสามารถของตนในการเลือกเส้นทางอาชีพลดลง เช่นการศึกษาของ Zingaro (1983) ที่พบว่า เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ มีแนวโน้มที่จะมีระดับการแยกตัวจากความหวังทางเส้นทางอาชีพของผู้ปกครองต่ำ หรือการศึกษาของ Lopez และ Andrews (1987) ที่พบว่า เด็กพบความตึงเครียดในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ที่เนื่องมาจากคำพูดที่มีอำนาจของคนทางบ้าน หรือ การต้องอยู่ใต้คำสั่งของครอบครัว ซึ่งพบเห็นได้หลายตัวอย่างในสังคม ที่ผู้ปกครองเป็นผู้เลือกเส้นทางอาชีพให้แก่บุตรของตน และบังคับให้เด็กก้าวไปตามเส้นทางนั้น เด็กจึงไม่จำเป็นต้องคิดหรือสำรวจความชอบ ความต้องการ ข้อมูล ไม่ต้องวางแผนด้วยตนเอง จึงทำให้ระดับการรับรู้ความสามารถของตนในการเลือกเส้นทางอาชีพลดลง

2.3 แนวทางการลดระดับความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ จากผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ แบบขาดการมีส่วนร่วมเป็นแบบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกสูงที่สุดต่อความตั้งใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ หมายความว่า หากนักเรียนรับรู้ถึงการขาดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ไม่ได้รับการพูดคุยถามไถ่เกี่ยวกับความถนัด ความสนใจด้านอาชีพ รับรู้ถึงความ

เพิกเฉยของผู้ปกครองต่อการเลือกเส้นทางอาชีพของตน นักเรียนก็จะมีกำลังใจในการเลือกเส้นทางอาชีพมากขึ้น นั่นคือนักเรียนจะไม่สามารถตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพได้ โดยอาจขาดข้อมูลป้อนกลับ เนื่องจากไม่มีการพูดคุยกับผู้ปกครอง เกิดความไม่สอดคล้องทางค่านิยมจากความสับสนหรือความไม่แน่ใจ หรือไม่อาจประเมินผลลัพธ์ที่จะออกมาได้ ทำให้ประสบการณ์ความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ ดังนั้นหากต้องการลดความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ ผู้ปกครองที่ขาดการมีส่วนร่วมสามารถเลือกการให้การสนับสนุนเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาว่าขาดอยู่ หรือมีการพูดคุยกับบุตรเพื่อสำรวจความต้องการเกี่ยวกับเส้นทางอาชีพมากขึ้น โดยอาจดำเนินการตามทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคมของ House (1985) ที่แบ่งการสนับสนุนทางสังคมออกเป็นสี่ประเภท คือ (1) การสนับสนุนทางอารมณ์ โดยการให้ การยอมรับการเลือกการตัดสินใจ การแสดงถึงความห่วงใย ต่อการเรียนรู้ ความชอบ ความสนใจของบุตร (2) การสนับสนุนด้านการให้การประเมินผล โดยการให้ข้อมูลป้อนกลับ(feed back) เมื่อเด็กสอบถามถึงความสนใจ ความชอบเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ หรือความถนัดของตน การเห็นพ้องหรือให้การรับรอง (affirmation) ผลการปฏิบัติ หรือการบอกให้ทราบผล ถึงผลดีที่ผู้รับได้ปฏิบัติพฤติกรรมนั้น (3) การให้การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร เช่น การให้คำแนะนำ (suggestion) การตักเตือน การให้คำปรึกษา (advice) และการให้ข่าวสารแบบต่างๆ เกี่ยวกับเส้นทางการเรียนต่อ หรือการทำงานโดยอาจให้ข้อมูลงานที่ผู้ปกครองทำอยู่ หรือเอื้อให้เด็กหาข้อมูลอาชีพที่สนใจจากแหล่งอื่นๆที่เป็นไปได้ และ (4) การให้การสนับสนุนทางด้านเครื่องมือ เช่น แรงงานในการพาไปเรียน หรือเงินสนับสนุน หรือเวลาที่จะร่วมพูดคุยถึงเส้นทางอาชีพ เป็นต้น โดยหากเด็กขาด หรือไม่ได้รับการสนับสนุนดังกล่าว ย่อมส่งผลกระทบต่อพัฒนาการด้านอาชีพของเด็ก เนื่องจากการขาดซึ่งข้อมูล เกิดความขัดแย้งทางค่านิยม หรือยากที่จะประเมินผลลัพธ์ในอนาคตได้

อย่างไรก็ตาม ตัวแปรการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุนเองก็มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ หมายความว่า แม้เด็กจะรับรู้ถึงการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพในแบบสนับสนุนคือมีการพูดคุยกับผู้ปกครอง รับรู้การสนับสนุนทางการเงิน หรือกำลังใจ เด็กก็ยังมีกำลังใจในการเลือกเส้นทางอาชีพอยู่ เนื่องมาจากเด็กในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายยังอยู่ในระยะที่เริ่มพิจารณาเลือกเส้นทางอาชีพ จึงยังไม่ได้มีการตัดสินใจที่แน่นอน ยังต้องการข้อมูลเพิ่มเติมในการพิจารณาเพื่อตัดสินใจ ซึ่งอาจอธิบายได้ตามทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Super (1957) ที่อธิบายว่า เด็กในช่วงอายุดังกล่าวอยู่ในระยะที่เริ่มพิจารณาเลือกอาชีพ (tentative substage) โดยยังไม่ได้มีการตัดสินใจที่แน่นอน ยังอยู่ในกระบวนการพิจารณาความต้องการ ความสนใจ ค่านิยม ความสามารถของตน และพิจารณาโอกาสในการได้งานทำ การสนับสนุนของผู้ปกครองที่เปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจตนเองผ่านการพูดคุยและการป้อนกลับทางข้อมูล อาจจะทำให้เด็กได้สำรวจข้อมูลที่กว้างขึ้น และการเปิดโอกาสให้เด็กเป็นผู้ตัดสินใจเอง อาจทำให้เด็กเกิดภาวะความลังเลมากขึ้นได้ เนื่องจากยังขาดข้อมูลในการพิจารณา

เพิ่มเติม แต่นับเป็นความลึกลับใจตามลำดับพัฒนาการด้านอาชีพ ส่วนเด็กที่ผู้ปกครองขาดการมีส่วนร่วม คือเด็กขาดซึ่งการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ไม่มีโอกาสได้สำรวจข้อมูลทางอาชีพและข้อมูลในส่วนของตนเองจึงเกิดความเคັงคว้างและนำมาซึ่งความลึกลับใจที่สูงกว่า

ในขณะที่การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้าวก่าย ไม่มีความสัมพันธ์ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติกับความลึกลับใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ หมายความว่า การบังคับควบคุมให้เด็กเลือกเส้นทางอาชีพในแนวทางที่ผู้ปกครองต้องการ แม้จะมีแนวโน้มว่ามีทิศทางลบกับความลึกลับใจในการเลือกเส้นทางอาชีพแต่ก็ไม่อาจบอกได้ว่าสามารถลดความลึกลับใจในการเลือกเส้นทางอาชีพได้ โดยสังคมไทยเป็นวัฒนธรรมตะวันออก มีลักษณะเป็นสังคมนิยมรวมหมู่ (collectivism) ผู้ปกครองเป็นสังคมระดับจุลภาคที่เด็กให้ความนับถือ และหากผู้ปกครองมีลักษณะก้าวก่าย ควบคุม เด็กจะมีความเคยชินกับการทำตามคำสั่ง แม้จะไม่ใช่สิ่งที่ตนชอบแต่ก็ไม่อาจออกนอกกรอบการควบคุมของผู้ปกครองได้ จึงไม่เคยต้องสำรวจความต้องการของตนเอง เพราะต้องเลือกตามที่ผู้ปกครองกำหนด จึงอาจมีความลึกลับใจในการเลือกเส้นทางอาชีพน้อย แต่การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ แบบก้าวก่ายนำมาซึ่งการลดลงของการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ เพราะเด็กไม่ได้สัมผัสประสบการณ์การแก้ปัญหาด้วยตนเอง ไม่ได้มีการวางแผนด้วยตนเอง และไม่ได้สำรวจความชอบความถนัดของตนเอง และหากเด็กมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพน้อย ก็จะมีความลึกลับใจในการเลือกเส้นทางอาชีพมากขึ้น ในอนาคตเมื่อเด็กมีความจำเป็นต้องตัดสินใจอะไรด้วยตนเอง ก็จะไม่มีความมั่นใจที่จะตัดสินใจด้วยตนเอง ต่างจากการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุน ที่เพิ่มการรับรู้ความสามารถตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพในเด็ก ซึ่งเป็นทักษะที่นำไปสู่การลดความลึกลับใจในการเลือกเส้นทางอาชีพได้ด้วยตัวเอง

ผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเป็นตัวแปรสำคัญในการลดความลึกลับใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ สอดคล้องกับการวิจัยของ Bouffard-Bouchard, Parent, และ Larivee (1991) ที่รายงานว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการแก้ไขปัญหา จะมีผลการเรียนที่ดีกว่า และคงทนกว่าเด็กที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่ำ และในสภาพการณ์ที่แตกต่างกัน เด็กอาจมีการรับรู้ความสามารถของตนแตกต่างกัน และย่อมจะแสดงพฤติกรรมออกมาได้แตกต่างกัน

ในมุมมองของ Bandura (1986) ที่ให้ความสำคัญกับการรับรู้ความสามารถของตนของบุคคล ระบุไว้ว่า ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในระดับสูง จะเลือกเป้าหมายที่ยากและท้าทายกว่า มีความพากเพียรมุ่งมั่นกว่า มีภาวะอารมณ์ที่ดีกว่า และมีความสามารถในการเผชิญความเครียดและความผิดหวังได้ดีกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในระดับต่ำ เช่นเดียวกับมุมมองของทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของ Super ที่ได้ให้ความสำคัญแก่การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจ

เลือกเส้นทางอาชีพต่อ พัฒนาการด้านอาชีพของนักเรียนเป็นอย่างมาก โดย Super (1957) แบ่งพัฒนาการออกเป็นพฤติกรรมด้านต่างๆ ด้านพฤติกรรม กล่าวไว้ว่าถ้าบุคคลประเมินความสามารถของตนถูกต้องจะส่งผลต่อการเลือกกระทำพฤติกรรม ทำให้การกระทำนั้นมีโอกาสประสบความสำเร็จสูง ซึ่งจากการวิจัยในครั้งนี้หากนักเรียนมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพสูง จะสามารถแสดงพฤติกรรมที่นำไปสู่การเพิ่มศักยภาพในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ แต่ถ้าบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนต่ำ จะทำให้หลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่ไม่พึงปรารถนา หรือแสดงพฤติกรรมที่ขัดต่อการพัฒนาศักยภาพของตนเองซึ่งนำไปสู่ภาวะความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ เพราะไม่สามารถประเมินผลลัพธ์ที่จะออกมาได้ ซึ่งการประเมินผลลัพธ์เป็นองค์ประกอบหนึ่งของความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ ในด้านการใช้ความพยายามและความยืนหยัดในการทำงาน (effort expenditure and persistence) Super (1957) กล่าวไว้ว่า เมื่อเผชิญกับอุปสรรคต่างๆ บุคคลซึ่งมีการรับรู้ความสามารถของตนสูง จะมีความกระตือรือร้นและใช้ความพยายาม ความมุ่งมั่นในการทำงาน มากกว่าคนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ และบุคคลนั้นก็ยังมีแนวโน้มที่จะทำงานได้ประสบความสำเร็จสูง และด้านแบบแผนความคิดและการตอบสนองทางอารมณ์ (thought patterns and emotion reaction) กล่าวไว้ว่า บุคคลซึ่งรับรู้ว่าคุณมีความสามารถสูงจะมีความพยายามและเอาใจใส่ ในการกระทำพฤติกรรมต่างๆ มาก และเมื่อพบกับอุปสรรคต่างๆ บุคคลก็จะกระตุ้นตนเองให้ใช้ความพยายามมากขึ้น ส่วนบุคคลที่รับรู้ว่าคุณมีความสามารถต่ำมีแนวโน้มที่จะมีปฏิกิริยาทางอารมณ์ต่อตนเองทางลบ เช่น ไม่มีความสุข มีความหวาดหวั่น มีความเครียดสูง และจะกระทำพฤติกรรมต่างๆ อย่างไม่เต็มความสามารถ อันจะส่งผลให้บุคคลประสบกับความล้มเหลว ในการกระทำพฤติกรรมมากยิ่งขึ้น โดยจากการวิจัยนี้หากนักเรียนมีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง คือมีความพยายามในการหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ มีการวางแผน และยืนหยัดต่อสู้แก้ไขปัญหา ก็จะลดความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพได้ เพราะมีข้อมูลเพียงพอที่จะตัดสินใจ มีความมั่นใจ เป็นต้น

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ก็พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเป็นตัวแปรสำคัญในการลดความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ โดยผู้วิจัยนำองค์ประกอบการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพจาก Taylor และ Betz (1983) ที่พัฒนาแนวคิดมาจากการรับรู้ความสามารถของตน ของ Bandura (1986) มาอภิปรายแนวทางการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพตามองค์ประกอบของตัวแปร โดยมีแนวทางดังนี้

(1) การเพิ่มการประเมินตนเองอย่างเที่ยงตรง (accurate self-appraisal) โดยการสำรวจความชอบ ความสนใจ ความถนัด ผ่านการสำรวจผลการเรียน สิ่งที่ชอบทำในชีวิตประจำวัน กิจกรรมต่างๆ ที่เข้าร่วม การสำรวจความฝันถึงอาชีพที่อยากทำในอนาคต สิ่งที่ไม่ชอบ สิ่งที่คุณเองรับได้หรือรับไม่ได้ การสอบถามข้อมูลย้อนกลับจากผู้อื่น เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตนเองทั้งทาง

ความคิด และพฤติกรรม รวมไปถึงการเข้ากลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาที่เอื้อให้เกิดการสำรวจตนเอง เป็นต้น

(2) การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ (gathering occupational information) ทำการสำรวจข้อมูลทางอาชีพที่ตนสนใจ หรืออาชีพที่มีแนวโน้มที่จะทำได้ โดยครอบคลุมเนื้อหาหน้าที่ของอาชีพนั้นๆ ลักษณะงานที่ต้องทำ สถานที่ทำงาน รายได้ แนวทางการศึกษาหรือการเข้าทำงาน โดยอาจสืบค้นผ่านห้องสมุด อินเทอร์เน็ต หรือสอบถามพูดคุยกับผู้ที่อยู่ในสายงานอาชีพนั้นๆ และการมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพนั้นๆ โดยตรง เป็นต้น ซึ่งในส่วนของข้อมูลนี้มีความสำคัญต่อการตัดสินใจอย่างตรงตามจริงเป็นอย่างมาก

(3) การเลือกเป้าหมาย (goal selection) คือ เป็นทักษะที่บุคคลจำเป็นต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับความชอบ หรือลำดับความสำคัญของสิ่งต่างๆ ในตนเอง ร่วมกับข้อมูลของเป้าหมายที่เป็นไปได้หรืออยู่ในความสนใจ เพื่อนำมาพิจารณาเลือกลำดับความสำคัญของปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทางอาชีพ และนำมาสร้างรายการลำดับความชอบ ความสนใจออกมาเป็นแผนภาพที่เห็นชัด จะช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงและสังเคราะห์ภาพรวมได้สะดวกขึ้น เพื่อเลือกลำดับก่อนหลังของเส้นทางอาชีพก่อนที่จะตัดสินใจเลือก

(4) การฝึกวางแผน (making plans) โดยนำข้อมูลเกี่ยวกับเส้นทางอาชีพต่างๆ ที่สนใจ หรือเป็นไปได้มาลำดับสิ่งที่จำเป็นต้องทำก่อน และหลัง เช่น เกรดหรือคะแนนที่ต้องใช้ วิชาที่ต้องเรียนเสริม คณะที่เกี่ยวข้อง คุณสมบัติอื่นๆ ที่จำเป็น วันและสถานที่ที่ต้องไปสมัคร ระยะเวลาที่เหลือ เป็นต้น อาจสร้างออกมาเป็นตารางเวลาในปฏิทินที่เห็นได้ชัด หรือทำรายการสำรวจสิ่งที่ต้องทำต่างๆ เพื่อป้องกันการลืม อาจนำรายการที่ทำไปปรึกษากับคุณครู รุ่นพี่ ผู้ปกครอง หรือเพื่อนเพื่อตรวจสอบความครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นไปได้ของแผนการที่วางไว้ โดยการฝึกอาจเริ่มจากเป้าหมายระยะสั้นๆ เช่น การอ่านหนังสือเตรียมสอบในวิชาต่างๆ หรือการจัดเวลาการนอนหลับพักผ่อน เพื่อสำรวจความสามารถในการบังคับตนเอง ว่าสามารถทำตามแผนที่ตนวางไว้ได้หรือไม่ เพราะจำเป็นต้องปรับการวางแผนของตนให้เข้ากับความสามารถในการทำตามจริงด้วยจึงจะสามารถวางแผนได้อย่างสอดคล้องกับความจริง

(5) การฝึกการแก้ปัญหา (problem solving) คือ การฝึกที่จะเผชิญกับปัญหา โดยสำรวจว่าตนเองเมื่อเกิดปัญหา ใช้วิธีการเผชิญหน้ากับปัญหา หรือใช้การหลีกเลี่ยง หากเป็นสองแบบนี้ก็อาจมีความจำเป็นต้องสำรวจตนเองถึงเหตุที่ไม่กล้าเผชิญปัญหาโดยตรง โดยอาจเข้าปรึกษากับนักจิตวิทยาการปรึกษาเป็นต้น การเผชิญหน้ากับปัญหา จำเป็นต้องมีความเชื่อมั่นที่จะตัดสินใจจัดการกับปัญหาต่างๆ ที่เข้ามา โดยเริ่มจากปัญหาเล็กๆ เช่น การพบว่าตนยังมีทักษะที่จำเป็นไม่พอต่อเส้นทางอาชีพที่สนใจ ก็จะต้องสำรวจว่ามีความเป็นไปได้บ้างที่จะเพิ่มทักษะนั้นๆ มีปัจจัยใดที่จำเป็นบ้าง หากผู้ที่เกี่ยวข้องปัญหา อาจคิดว่าทักษะนั้นจริงๆ ไม่สำคัญ หรือหลีกเลี่ยงปัญหาโดยการตัดใจจากอาชีพนั้นๆ เป็นต้น โดยเด็กจำเป็นต้องฝึกการเผชิญกับปัญหา เพื่อที่จะสามารถฟันฝ่าอุปสรรคที่จะเข้ามาในเส้นทางอาชีพ โดยไม่หลีกเลี่ยงปัญหา ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการประสบความสำเร็จในเส้นทางอาชีพได้

กล่าวได้ว่า ผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า หากผู้ปกครองสามารถให้การสนับสนุนทางข้อมูล กำลังใจ ใช้เวลาพูดคุยกับเด็กในเรื่องเส้นทางอาชีพ สำนวญถึงความชอบ ความถนัด และอุปสรรค ต่างๆร่วมกัน จะทำให้เด็กเกิดการรับรู้ตนเองอย่างแม่นยำ เรียนรู้ที่จะวางแผน มีข้อมูล เรียนรู้วิธีการ แก้ปัญหา ซึ่งนำมาสู่การรับรู้ความสามารถของคนที่เพิ่มขึ้น แม้ในแบบตรงกันข้าม หากผู้ปกครองไม่ ยุ่งเกี่ยวใดๆเลยในเรื่องเส้นทางอาชีพ เด็กก็มีโอกาสที่จะได้ฟันฝ่าด้วยตนเอง เป็นผู้กำหนดเส้นทางของ ตนเอง ระดับการรับรู้ความสามารถก็มีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้น แต่เป็นการเพิ่มขึ้นบนหนทางที่ยากลำบาก กว่าเด็กที่ได้รับการสนับสนุนตามแบบแรก ส่วนเด็กที่มีการสนับสนุนของผู้ปกครองแบบก้าวถ่วง จะไม่ มีโอกาสได้คิดวิเคราะห์ หรือเลือกด้วยตนเอง เพราะถูกบังคับให้เป็นไปตามที่ผู้ปกครองกำหนด จึงเป็น กลุ่มที่มีระดับการรับรู้ความสามารถของตนในการเลือกเส้นทางอาชีพต่ำที่สุด เพราะเช่นนั้น การ ช่วยเหลือแก่นักเรียนที่ประสบภาวะความล้งเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ สามารถทำได้ผ่านการสร้าง ความเข้าใจกับผู้ปกครอง ถึงการสนับสนุนด้านอาชีพอย่างเหมาะสม เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ นักเรียนเกิดการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ หรือพัฒนาการรับรู้ ความสามารถในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพให้แก่แก่นักเรียนโดยตรง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1) ข้อเสนอแนะสำหรับนักจิตวิทยาการศึกษา ครูแนะแนว และนักวิชาชีพที่ทำงานกับ นักเรียนที่ประสบภาวะล้งเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ

1.1.1) การทำงานกับเด็กนักเรียนที่ประสบภาวะความล้งเลใจในการเลือกเส้นทาง อาชีพ ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตน สูงจะมีความล้งเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพต่ำ และการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือก เส้นทางอาชีพ เป็นทักษะที่สามารถพัฒนาได้ ผ่านการเรียนรู้ นักจิตวิทยาการศึกษา หรือ ครูแนะแนวที่ทำงานกับเด็กที่มีความล้งเลใจในการตัดสินใจด้านเส้นทางอาชีพ สามารถสร้าง กิจกรรมต่างๆเพื่อพัฒนาแต่ละองค์ประกอบของการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจ เลือกเส้นทางอาชีพ ตัวอย่างเช่น การให้เด็กได้มาพูดคุยถึงความถนัด ความชอบ ความสนใจ เกี่ยวกับอาชีพ เทียบกับการให้ไปหาข้อมูลทางอาชีพในโลกแห่งการทำงานจริงว่าสอดคล้อง หรือไม่ มีจุดใดที่เด็กให้คุณค่า ความสำคัญ งานชนิดใดที่เด็กไม่ชอบ ปัญหาใดที่เด็กอาจต้อง เผชิญ ให้สำรวจวิธีการแก้ไขที่อาจเป็นไปได้โดยรอบวางแผนสิ่งที่ต้องทำเป็นลำดับขั้น โดย การวางแผนให้ระบุเป็นพฤติกรรม หรือตารางเวลาที่แน่นอน และคอยนำสิ่งที่วางแผนไว้มาดู ว่าทำตามแผนได้หรือไม่ สิ่งใดเป็นอุปสรรค สิ่งที่สร้างพลังใจแก่เด็กในการทำให้สำเร็จคือ อะไร เป้าหมายระยะสั้นระยะยาวเป็นเช่นไร

1.1.2) การทำงานกับผู้ปกครองของเด็กนักเรียนที่ประสบความสำเร็จในการเลือกเส้นทางอาชีพ ผลการวิจัยพบว่าการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ แบบสนับสนุน เป็นแบบที่มีอิทธิพลสูงสุด ต่อการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ หากนักจิตวิทยาการศึกษา ครูแนะแนว และนักวิชาชีพที่ทำงานกับนักเรียน สามารถพูดคุยให้คำปรึกษากับผู้ปกครอง เพื่อให้เข้าใจถึงการให้การสนับสนุนกับบุตรอย่างเหมาะสมคือ มีการพูดคุย ให้การสนับสนุนเพื่อเอื้อให้นักเรียนได้พิจารณาตนเอง แสวงหาข้อมูลและพูดคุยร่วมกัน ดูการวางแผนและการแก้ปัญหา เป็นกำลังใจมอบการยอมรับและเข้าใจในการตัดสินใจของนักเรียน เป็นต้น เพื่อเอื้อให้นักเรียนเกิดการรับรู้ความสามารถของตนมากขึ้น ก็จะเป็นการแก้ปัญหาอย่างครบวงจรมากขึ้น และลดความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียนในระยะยาว

ทั้งนี้นักจิตวิทยาการศึกษา หรือ ครูแนะแนวสามารถจัดให้มีการปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือ ทำกลุ่มจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ เพื่อให้กระแสนในกลุ่มสร้างการสำรวจตนเองในเชิงลึก ผ่านการการแบ่งปัน การสร้างบรรยากาศที่ให้กำลังใจ อบอุ่น และมีมิตรภาพแก่เด็ก และสร้างกลุ่มให้ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนทางอาชีพสำหรับผู้ปกครองที่มีความสนใจ เป็นต้น

1.2) ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปกครอง และบุคคลทั่วไป

จากผลการวิจัยที่พบว่า การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้าวถ่าง มีความสัมพันธ์ทางลบกับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ และการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ ในขณะที่แบบสนับสนุน และแบบขาดการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ และความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ

การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบก้าวถ่าง โดยการบังคับเด็กให้เดินไปในเส้นทางอาชีพที่ผู้ปกครองต้องการโดยไม่คำนึงถึงความชอบ หรือความต้องการของเด็ก การตัดสินใจแทนเด็ก การเสนอแต่ความคิดความชอบของตนโดยไม่สนใจความคิดเห็นของเด็กจะลดระดับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพได้ เนื่องจากการตัดสินใจแทนโดยผู้ปกครองแต่นำไปสู่การลดการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพซึ่งเป็นทักษะสำคัญที่เด็กจะใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับเส้นทางอาชีพของตนต่อไปในอนาคต

การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบขาดการมีส่วนร่วม คือ ไม่มีการพูดคุยถามไถ่เกี่ยวกับเส้นทางอาชีพของเด็กให้เด็กเผชิญกับการหาข้อมูลและแก้ปัญหาด้วยตนเอง อาจทำให้เด็กมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพที่ดีขึ้น เพราะเด็กต้องหาข้อมูลวางแผน และแก้ปัญหาด้วยตนเอง แต่ก็เพิ่มความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ เพราะเด็กไม่ได้รับ

การป้อนกลับทางข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ไม่ชัดเจนทางค่านิยม หรือไม่มั่นใจในความเป็นไปได้ของแหล่งแบบสนับสนุนจากผู้ปกครอง

การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพแบบสนับสนุน คือ ผู้ปกครองมีการพูดคุยถามไถ่ถึงความชอบความต้องการของเด็ก มีการให้กำลังใจ แบบสนับสนุนในด้านข้อมูล และให้อิสระในการเลือก การตัดสินใจแก่เด็ก โดยแบบนี้แม้จะไม่สามารถลดระดับความลังเลใจได้ เนื่องจากเด็กยังอยู่ในช่วงก่อนการตัดสินใจ แต่สามารถเพิ่มระดับการรับรู้ความสามารถของตนในการเลือกเส้นทางอาชีพได้มากกว่าแบบขาดการมีส่วนร่วม ซึ่งหากเด็กที่ได้รับการสนับสนุน และมีระดับการรับรู้ความสามารถของตนในการเลือกเส้นทางอาชีพอย่างเพียงพอ ก็จะลดระดับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพลงได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ประการแรก เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำมาตรวัดที่นำมาพัฒนา นำมาจากรากฐานทางตะวันตก เช่น มาตร Career Indecision (Germenijs & De Boeck, 2003) มาตร Parental Career-related Behaviors (Dietrich et al., 2006) และมาตร Career Decision-Making Self-Efficacy (Taylor & Betz, 1983) มาแปลความ ปรับบริบท และเพิ่มข้อกระทงให้สอดคล้องกับสังคมไทย โดยที่ไม่ได้มีการศึกษาวิจัยถึงกรอบโมทัศน์ในเรื่องนี้ ด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพจากกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของไทย แล้วนำมาสร้างข้อกระทงด้วยตนเอง ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้มีการศึกษากรอบโมทัศน์ของการรับรู้การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ และความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพ จากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของประเทศไทย เพื่อนำข้อมูลมาจัดประเด็นหลัก หัวข้อประกอบตัวแปรนั้นๆ เพื่อตรวจสอบดูว่า ในเด็กนักเรียนไทย มีองค์ประกอบที่แตกต่างไปจากนักเรียนทางตะวันตกหรือไม่ และสร้างมาตรที่สอดคล้องกับเด็กไทยและบริบทของสังคมไทยขึ้นมา โดยอาจนำมาเปรียบเทียบกับองค์ประกอบของทางตะวันตกเพื่อศึกษาความต่างของบริบททางวัฒนธรรมต่อความแตกต่างของพัฒนาการด้านอาชีพของนักเรียนไทย เป็นต้น

ประการที่สอง ผลการวิจัยที่พบว่า ความแตกต่างของระดับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพระหว่างโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน แต่ไม่ได้ทำการเก็บข้อมูลด้านรายได้ของผู้ปกครอง ทำให้ไม่สามารถตัดสินได้ว่าเป็นอิทธิพลจากเศรษฐกิจฐานะหรือไม่ โดยการวิจัยในครั้งหน้าหากต้องการตรวจสอบอิทธิพลของเศรษฐกิจฐานะต่อตัวแปรทางพัฒนาการด้านอาชีพ ควรทำการเก็บข้อมูลรายได้ที่บ้าน และเก็บข้อมูลจากโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อการตรวจสอบที่ชัดเจน

ประการที่สาม การเก็บข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บแบบรายสะดวก และเก็บในโรงเรียนหญิงล้วน และโรงเรียนชายล้วน โดยไม่ได้เก็บในโรงเรียนสหศึกษา และไม่ได้ทำการถ่วงน้ำหนักระหว่างเพศ และระหว่างโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐบาล หากการศึกษาหน้าจะทำการเก็บข้อมูลสำหรับกลุ่มตัวอย่าง แบบถ่วงน้ำหนักให้สอดคล้องกับกลุ่มประชากร หรือเก็บแต่ละมิติมาศึกษาผลของการเป็นตัวแปรกำกับ ไม่ว่าจะเป็นตัวแปรเพศ ตัวแปรรูปแบบโรงเรียน ก็จะทำให้โมเดลความสัมพันธ์นั้นมีความชัดเจนขึ้น เป็นต้น

ประการที่สี่ เนื่องด้วยการวิจัยนี้เป็นการวิจัยที่เป็นการเก็บข้อมูลครั้งเดียว จึงไม่สามารถติดตามผลของการรับรู้การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ ต่อระดับความลังเลใจในการเลือกเส้นทางอาชีพในระยะยาวได้ว่า ในระหว่างช่วงแรกเข้าชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ช่วงก่อนตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ และหลังเลือกเส้นทางอาชีพแล้ว มีการเปลี่ยนแปลงความลังเลใจ หรือการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพอย่างไร เนื่องจากพัฒนาการด้านอาชีพ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงควรทำการศึกษาอิทธิพลของการรับรู้การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ หรือ การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพในระยะยาว จะให้เห็นความแตกต่างของพัฒนาการด้านอาชีพผ่านความแตกต่างในตัวแปรต่างๆ เป็นต้น

รายการอ้างอิง

- Akos, P., Konold, T., & Niles, S. G. (2004). A career readiness typology and typical membership in middle school. *The Career Development Quarterly, 53*(1), 53-66.
- Altman, J. (1997a). Career development in the context of family experiences. *Diversity and women's career development: From adolescence to adulthood, 229-242.*
- Altman, J. (1997b). Career development in the context of family experiences. *Diversity and women's career development: From adolescence to adulthood, 229-242s.*
- Amemiya, Y., & Anderson, T. W. (1990). Asymptotic chi-square tests for a large class of factor analysis models. *The Annals of Statistics, 18*(3), 1453-1463.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action*: Englewood Cliffs, NJ Prentice Hall.
- Betz, N. E., & Fitzgerald, L. F. (1987). *The career psychology of women*: Academic Press.
- Bouffard-Bouchard, T., Parent, S., & Larivee, S. (1991). Influence of self-efficacy on self-regulation and performance among junior and senior high-school age students. *International Journal of Behavioral Development, 14*(2), 153-164.
- Bronfenbrenner, U. (1986). Ecology of the family as a context for human development: Research perspectives. *Developmental Psychology, 22*(6), 723.
- Caplan, G. (1974). *Support systems and community mental health: lectures on concept development*: Behavioral Publications.
- Constantine, M. G., & Flores, L. Y. (2006). Psychological distress, perceived family conflict, and career development issues in college students of color. *Journal of Career Assessment, 14*(3), 354-369.
- Creed, P., Patton, W., & Prideaux, L. (2006). Causals relationship between career indecision and career decision-making self-efficacy A longitudinal cross-lagged analysis. *Journal of career development, 33*(1), 47-65.
- Crites, J. O. (1969). *Vocational psychology*: McGraw-Hill.
- Crites, J. O. (1981). *Career counseling: Models, methods, and materials*: McGraw-Hill New York.
- Dawis, R. V., & Lofquist, L. H. (1984). *A psychological theory of work adjustment: An individual-differences model and its applications*: University of Minnesota Press Minneapolis, MN.

- Dietrich, J., & Kracke, B. (2009). Career-specific parental behaviors in adolescents' development. *Journal of Vocational Behavior, 75*(2), 109-119.
- Dietrich, J., Kracke, B., & Nurmi, J.-E. (2011). Parents' role in adolescents' decision on a college major: A weekly diary study. *Journal of Vocational Behavior, 79*(1), 134-144.
- Dietrich, J., Olyai, N., & Kracke, B. (2006). *Dimensionen elterlicher unterstützung im berufsorientierungsprozess [Dimensions of parental support in adolescents' career preparation]*. Paper presented at the congress of the German Psychological Society (DGPs). Nürnberg, Germany.
- Ducote, J. M. (1984). Career indecision among adolescent/college students: A literature review and suggested interventions.
- Evans, R. I. (1989). *Albert Bandura: The man and his ideas—a dialogue*: Praeger Publishers.
- Fend, H. (1994). The historical context of transition to work and youth unemployment. *Youth unemployment and society, 77-94*.
- Friedel, J. M., Cortina, K. S., Turner, J. C., & Midgley, C. (2007). Achievement goals, efficacy beliefs and coping strategies in mathematics: The roles of perceived parent and teacher goal emphases. *Contemporary Educational Psychology, 32*(3), 434-458.
- Fuqua, D. R., Blum, C. R., & Hartman, B. W. (1988). Empirical support for the differential diagnosis of career indecision. *The Career Development Quarterly, 36*(4), 364-373.
- Gaffner, D. C., & Hazler, R. J. (2002). Factors related to indecisiveness and career indecision in undecided college students. *Journal of College Student Development.*
- Gardner Neblett, N., & Schnabel Cortina, K. (2006). Adolescents' thoughts about parents' jobs and their importance for adolescents' future orientation. *Journal of Adolescence, 29*(5), 795-811.
- Gati, I., Krausz, M., & Osipow, S. H. (1996). A taxonomy of difficulties in career decision making. *Journal of counseling psychology, 43*(4), 510.
- Gelatt, H. B. (1962). Decision-making: A conceptual frame of reference for counseling. *Journal of counseling psychology, 9*(3), 240-245.
- Germeijs, V., & De Boeck, P. (2002). A measurement scale for indecisiveness and its relationship to career indecision and other types of indecision. *European Journal of Psychological Assessment, 18*(2), 113.

- Gibson, R. L., & Mitchell, M. H. (2003). *Introduction to guidance and counseling*: Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Ginzberg, E. (1984). Career development. *Career choice and development*, 169-191.
- Gonida, E. N., Kiosseoglou, G., & Voulala, K. (2007). Perceptions of parent goals and their contribution to student achievement goal orientation and engagement in the classroom: Grade-level differences across adolescence. *European Journal of psychology of Education*, 22(1), 23-39.
- Gonida, E. N., Voulala, K., & Kiosseoglou, G. (2009). Students' achievement goal orientations and their behavioral and emotional engagement: Co-examining the role of perceived school goal structures and parent goals during adolescence. *Learning and Individual Differences*, 19(1), 53-60.
- Gottlieb, G. (1991). Experiential canalization of behavioral development. *Developmental Psychology*, 27(1), 4.
- Guay, F., Senécal, C., Gauthier, L., & Fernet, C. (2003). Predicting career indecision: A self-determination theory perspective. *Journal of counseling psychology*, 50(2), 165.
- Gutman, L. M. (2006). How student and parent goal orientations and classroom goal structures influence the math achievement of African Americans during the high school transition. *Contemporary Educational Psychology*, 31(1), 44-63.
- Hair, J., BLACK, W., BABIN, B. Y., Anderson, R., & Tatham, R. (2010). *Multivariate data analysis. A global perspective*: Pearson Prentice Hall.
- Hampton, S. J. (2006). Can evolutionary psychology learn from the instinct debate? *History of the Human Sciences*, 19(4), 57-74.
- Hargrove, B. K., Creagh, M. G., & Burgess, B. L. (2002). Family interaction patterns as predictors of vocational identity and career decision-making self-efficacy. *Journal of Vocational Behavior*, 61(2), 185-201.
- Havighurst, R. J. (1972). *Developmental tasks and education Inc. I 1979*.
- Holland, J. L., & Holland, J. E. (1977). Vocational indecision: More evidence and speculation. *Journal of counseling psychology*, 24(5), 404.
- Hoppock, R. (1967). *Occupational information: Where to get it and how to use it in counseling and in teaching*: McGraw-Hill.
- House, J. S. (1987). *Social support and social structure*. Paper presented at the Sociological Forum.
- Keller, B. K., & Whiston, S. C. (2008). The role of parental influences on young adolescents' career development. *Journal of Career Assessment*, 16(2), 198-217.

- Kelly, K. R., & Lee, W.-C. (2002). Mapping the domain of career decision problems. *Journal of Vocational Behavior, 61*(2), 302-326.
- Kracke, B. (1997). Parental behaviors and adolescents' career exploration. *The Career Development Quarterly, 45*(4), 341-350.
- Krumboltz, J. D. (1994). The career beliefs inventory. *Journal of Counseling & Development, 72*(4), 424-428.
- Krumboltz, J. D., Mitchell, A. M., & Jones, G. B. (1979). *Social learning and career decision making*: Carroll Press.
- Lent, R. W., Brown, S. D., & Hackett, G. (2000). Contextual supports and barriers to career choice: A social cognitive analysis. *Journal of counseling psychology, 47*(1), 36.
- Lent, R. W., Brown, S. D., Nota, L., & Soresi, S. (2003). Testing social cognitive interest and choice hypotheses across Holland types in Italian high school students. *Journal of Vocational Behavior, 62*(1), 101-118.
- Lent, R. W., Brown, S. D., Talleyrand, R., McPartland, E. B., Davis, T., Chopra, S. B., . . . Chai, C.-M. (2002). Career choice barriers, supports, and coping strategies: College students' experiences. *Journal of Vocational Behavior, 60*(1), 61-72.
- Leppel, K. (2001). The impact of major on college persistence among freshmen. *Higher Education, 41*(3), 327-342.
- Lopez, F. G., & Andrews, S. (1987). Career indecision: A family systems perspective. *Journal of Counseling & Development, 65*(6), 304-307.
- Lucas, M. S., & Epperson, D. L. (1990). Types of vocational undecidedness: A replication and refinement. *Journal of counseling psychology, 37*(4), 382.
- McCabe, K. M., & Barnett, D. (2000). The relation between familial factors and the future orientation of urban, African American sixth graders. *Journal of Child and Family Studies, 9*(4), 491-508.
- Miller-Tiedeman, A., & Tiedeman, D. (1990). Career decision making: An individualistic perspective. *Career choice and development: Applying contemporary theories to practice, 2*, 308-337.
- Mortimer, J. T., & Larson, R. W. (2002). Macrostructural trends and the reshaping of adolescence. *The changing adolescent experience: Societal trends and the transition to adulthood, 1-17*.
- Noack, P., Kracke, B., Gniewosz, B., & Dietrich, J. (2010). Parental and school effects on students' occupational exploration: A longitudinal and multilevel analysis. *Journal of Vocational Behavior, 77*(1), 50-57.

- Nota, L. (1999). Tipologie di decisori e livelli di autoefficacia, assertività e qualità della vita in soggetti che si accingono a scegliere la facoltà universitaria [Typologies of deciders, assertiveness, and quality of life in individuals about to choose a university course of study]. *Orientamento precoce alla scelta universitaria*, 105-130.
- Nota, L., Ferrari, L., Solberg, V. S. H., & Soresi, S. (2007). Career search self-efficacy, family support, and career indecision with Italian youth. *Journal of Career Assessment*, 15(2), 181-193.
- Nota, L., & Soresi, S. (2004). Improving the problem-solving and decision-making skills of a high indecision group of young adolescents: A test of the "difficult: No problem!" training. *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 4(1), 3-21.
- Nurmi, J.-E. (1991). How do adolescents see their future? A review of the development of future orientation and planning. *Developmental review*, 11(1), 1-59.
- Osipow, S. H. (1999). Assessing career indecision. *Journal of Vocational Behavior*, 55(1), 147-154.
- Otto, L. B. (2000). Youth perspectives on parental career influence. *Journal of career development*, 27(2), 111-118.
- Parsons, F. (1909). *Choosing a vocation*: Houghton Mifflin.
- Patton, W., & Creed, P. A. (2001). Developmental issues in career maturity and career decision status. *The Career Development Quarterly*, 49(4), 336-351.
- Phillips, S. D., Blustein, D. L., Jobin-Davis, K., & White, S. F. (2002). Preparation for the school-to-work transition: The views of high school students. *Journal of Vocational Behavior*, 61(2), 202-216.
- Phillips, S. D., Christopher-Sisk, E. K., & Gravino, K. L. (2001). Making career decisions in a relational context. *The Counseling Psychologist*, 29(2), 193-214.
- Pilisuk, M. (1982). Delivery of social support: The social inoculation. *American Journal of Orthopsychiatry*, 52(1), 20.
- Rochlen, A. B., Milburn, L., & Hill, C. E. (2004). Examining the process and outcome of career counseling for different types of career counseling clients. *Journal of career development*, 30(4), 263-275.
- Roe, A. (1956). *The psychology of occupations*.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American psychologist*, 55(1), 68.

- Salami, S. O. (2008). Demographic and psychological factors predicting organizational commitment among industrial workers. *Anthropologist, 10*(1), 31-38.
- Sanstock, J. (2007). *A topical approach to life span development*: New York: McGraw-Hill.
- Schultheiss, D. E. P., Kress, H. M., Manzi, A. J., & Glasscock, J. M. J. (2001). Relational influences in career development A qualitative inquiry. *The Counseling Psychologist, 29*(2), 216-241.
- Selman, R. L. (1980). *Growth of interpersonal understanding*: Academic Press.
- Sepich, R. T. (1987). A review of the correlates and measurements of career indecision. *Journal of career development, 14*(1), 8-23.
- Sharf, R. S. (1997). *Applying career development theory to counseling*: Brooks/Cole Pacific Grove, CA.
- Super, D., & Savickas, M. (1996). The life-span, life-space approach to careers. *Career choice and development: Applying contemporary theories to practice*, 121-178.
- Super, D. E. (1990). A life-span, life-space approach to career development.
- Swanson, J. L., & D'Achiardi, C. (2005). Beyond interests, needs/values, and abilities: Assessing other important career constructs over the life span. *Career development and counseling: Putting theory and research to work*, 353-381.
- Talib, A. M., & Aun, T. K. (2009). Predictors of career indecision among Malaysian undergraduate students. *European Journal of Social Sciences, 8*(2), 215-224.
- Taylor, K. M., & Betz, N. E. (1983). Applications of self-efficacy theory to the understanding and treatment of career indecision. *Journal of Vocational Behavior, 22*(1), 63-81.
- Taylor, R. D., & Lopez, E. I. (2005). Family management practice, school achievement, and problem behavior in African American adolescents: Mediating processes. *Journal of Applied Developmental Psychology, 26*(1), 39-49.
- Tiedeman, D. V., & O'hara, R. P. (1963). *Career development: Choice and adjustment*.
- Trommsdorff, G., Burger, C., & Fuchsle, T. (2009). Social and psychological aspects of future orientation.
- Wanberg, C. R., & Muchinsky, P. M. (1992). A typology of career decision status: Validity extension of the vocational decision status model. *Journal of counseling psychology, 39*(1), 71.
- West, S. G., Aiken, L. S., & Krull, J. L. (1996). Experimental personality designs: Analyzing categorical by continuous variable interactions. *Journal of personality, 64*(1), 1-48.

- Whiston, S. C. (1996). The relationship among family interaction patterns and career indecision and career decision-making self-efficacy. *Journal of career development, 23*(2), 137-149.
- Young, R. A., Valach, L., Ball, J., Paseluikho, M. A., Wong, Y. S., DeVries, R. J., . . . Turkel, H. (2001). Career development in adolescence as a family project. *Journal of counseling psychology, 48*(2), 190.
- Youniss, J., & Ruth, A. (2002). Approaching policy for adolescent development in the 21st century. *The changing adolescent experience: Societal trends and the transition to adulthood, 250-271*.
- Zingaro, J. C. (1983). A family systems approach for the career counselor. *The Personnel and Guidance Journal, 62*(1), 24-27.
- ดวงกมล หงส์รัตน์. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง ค่านิยมในการทำงาน และการวางแผนอาชีพของพนักงานบริษัทจำหน่ายและให้บริการเครื่องใช้ไฟฟ้า. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ดุสิตา ดีบุกคำ. (2553). อิทธิพลของลักษณะเป้าหมายของบิดามารดาที่มีต่อพฤติกรรมและความรู้สึกอยากเรียน และผลการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีลักษณะเป้าหมายส่วนตัวเป็นตัวแปรส่งผ่าน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ ปิงประวัตติ. (2547). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถของตนเองในการใช้อินเตอร์เน็ต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ปรารณา พลอภิชาติ. (2553). โมเดลเชิงสาเหตุของความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรนาวิ ทิมเกิด. (2548). การเปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถของตนเองระหว่างวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลายที่มีความเชื่ออำนาจภายในและภายนอกตน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรประเสริฐมานิต, ส. (2550). การเขียนรายงาน. กรุงเทพมหานคร: คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วราภรณ์ เอี่ยมวิจารณ์. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนอาชีพและผลการปฏิบัติงาน โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นตัวแปรกำกับ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิศาลสุวรรณกร, พ. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ การรับรู้ความสามารถของตนเอง ปัจจัยส่วนบุคคลและความผูกใจมั่นต่อการเปลี่ยนแปลง. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาศิต. (2550). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2555). สถิติการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 2555. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

อนันต์ ดุลยพีรดิศ. (2547). ความสามารถในการฟังผู้อุปสรรค การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการ

เรียน และนิสัยในการเรียนของนิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรนุช ฐรีสังข์. (2542). อิทธิพลของปัจจัยทางครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่6. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

ตารางที่ ก 1

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในการสร้างมาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพ จำแนกตามเพศ และโรงเรียน

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	46	16.91
หญิง	226	83.09
โรงเรียน		
โรงเรียนศึกษานารี	46	16.91
โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย	226	83.09
จำนวนตัวอย่างรวมทั้งสิ้น	272	100.00

ตารางที่ ก 2

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในการสร้างมาตรวัดการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ และมาตรวัดความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพ จำแนกตามเพศ และโรงเรียน

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	49	18.49
หญิง	216	81.51
โรงเรียน		
โรงเรียนศึกษานารี	49	18.49
โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย	216	81.51
จำนวนตัวอย่างรวมทั้งสิ้น	265	100.00

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างแบบสอบถาม

มาตรวัดความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพ

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อความในแต่ละข้อแล้วทำเครื่องหมาย X ในช่องที่ตรงและสอดคล้องกับนักเรียนมากที่สุด

ข้อกระทง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอๆกัน	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. ฉันไม่รู้ว่แต่ละอาชีพทำงานอะไร	5	4	3	2	1
3. ฉันให้ลำดับความสำคัญกับตัวเลือกในอาชีพตัวหนึ่งมากกว่าตัวเลือกอื่นๆ	5	4	3	2	1
6. ฉันไม่รู้ว่ผลลัพธ์ของอาชีพต่างๆที่ฉันจะเลือกเป็นอย่างไร	5	4	3	2	1

มาตรวัดการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อความในแต่ละข้อแล้วทำเครื่องหมาย X ในช่องที่ตรงและสอดคล้องกับนักเรียนมากที่สุด

ข้อกระทง	ตรงกับตัวนักเรียนมากที่สุด	ตรงกับตัวนักเรียน	ไม่ตรงกับตัวนักเรียนบ้าง	ไม่ตรงกับตัวนักเรียนเลย
1. ผู้ปกครองของฉันคุยกับฉันถึงความสนใจด้านอาชีพหรือความสามารถของฉัน	4	3	2	1
2. ผู้ปกครองของฉันพยายามชักนำให้ฉันเลือกอาชีพตามที่ท่านตัดสินใจ	4	3	2	1
3. ผู้ปกครองของฉันไม่ใส่ใจเกี่ยวกับการเตรียมตัวด้านอาชีพของฉัน	4	3	2	1

มาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อความในแต่ละข้อแล้วทำเครื่องหมาย X ในช่องที่ตรงและสอดคล้องกับท่านมากที่สุด

ข้อกระทง	นักเรียนมี ความ มั่นใจ อย่างยิ่ง	นักเรียนมี ความ มั่นใจมาก	นักเรียนมี ความ มั่นใจปาน กลาง	นักเรียนมี ความ มั่นใจ เล็กน้อย	นักเรียน ไม่มีความ มั่นใจเลย
1. ฉันได้ข้อมูลที่ฉันค้นหาจากแหล่ง ต่างๆเกี่ยวกับอาชีพที่ฉันสนใจ	5	4	3	2	1
2. ฉันสามารถเลือกอาชีพที่ สอดคล้องกับลักษณะการใช้ชีวิตของ ฉันได้	5	4	3	2	1
3. ฉันวางแผนไปสู่เป้าหมายของตน ในอีก 5 ปีข้างหน้าได้	5	4	3	2	1
4. ฉันสามารถตัดสินใจว่าจะทำ อย่างไรถ้าฉันประสบปัญหาทางการ เรียนในสาขาวิชาที่เลือกได้	5	4	3	2	1
5. ฉันจะยื่นหยัดเลือกคณะหรือสาขา ที่ชอบ แม้เพื่อนหรือผู้ปกครองไม่เห็น ด้วย	5	4	3	2	1

ภาคผนวก ค

ผลการทดสอบค่าทีและการวิเคราะห์รายข้อของมาตร

ตาราง ค 1

ผลการทดสอบค่าอำนาจจำแนก (t) และการวิเคราะห์รายข้อ (CITC) ของมาตรวัดความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพในขั้นสร้างมาตร ($N = 265$) cronbachรวม = .863

ข้อกระทง	t 27% กลุ่มสูง-ต่ำ	CITC	CITCรายด้าน	M	SD	ตัดออก
ด้านข้อมูล (Information) cronbach = .641						
1	6.516***	.301	.299	2.75	.87	
2	4.943**	.267	.292	2.47	.94	
3	10.186***	.555	.469	3.03	1.05	
4	4.517**	.262	.230	2.45	.82	√
5	9.545***	.499	.380	2.94	1.00	
6	11.011***	.514	.427	2.39	.84	
7*	3.780**	.182	.123	2.08	.90	√
8*	11.294***	.562	.452	2.87	1.05	
ด้านการให้คุณค่า (Valuation) cronbach = .731						
9	14.895***	.645	.545	2.92	1.09	
10	12.781***	.552	.490	2.92	1.06	
11	12.014***	.579	.523	2.35	.93	
12	6.166***	.333	.316	2.77	.95	
13	6.178***	.289	.346	2.29	.99	√
14	3.822**	.202	.290	2.43	.92	
15	2.384*	.083	.121	3.59	.91	√
16	6.237**	.325	.337	2.09	.89	
17*	12.268***	.580	.506	2.39	.99	
18*	8.256***	.405	.0427	2.17	.79	
ด้านผลลัพธ์ (Outcome) cronbach = .706						
19	8.031***	.439	.358	2.83	.87	
20	10.917***	.528	.506	3.17	1.03	
21	9.647***	.501	.500	3.40	.91	
22	5.105**	.245	.223	3.02	.90	√
23	4.514**	.220	.238	3.38	1.01	√
24	8.319**	.489	.367	2.33	.76	
25*	10.919***	.523	.492	3.15	.92	
26*	11.957***	.545	.510	3.14	1.00	

หมายเหตุ ข้อกระทงที่มีเครื่องหมาย * คือข้อกระทงที่ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้น

ตาราง ค 2

ผลการทดสอบค่าอำนาจจำแนก (t) และการวิเคราะห์รายข้อ (CITC) ของมาตรวัดการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพในขั้นสร้างมาตร (N = 265)

ข้อกระทง	t 27% กลุ่มสูง-ต่ำ	CITC	CITC รายด้าน	M	SD	ตัดออก
รูปแบบสนับสนุน (Support)cronbach = .709						
1	11.191***		.490	3.14	.67	
2	10.531***		.428	2.29	.79	
3	10.042***		.335	2.68	.92	
4	10.359***		.370	2.85	.85	
5	14.118***		.530	3.15	.77	
6*	6.567***		.386	3.09	.87	√
7*	9.742***		.432	2.94	.90	
รูปแบบก้าวก่าย (Interference)cronbach = .857						
8	13.500***		.517	2.09	.93	
9	11.284***		.659	1.62	.82	
10	16.409***		.772	1.60	.86	
11	13.465***		.634	1.90	.91	
12	15.376***		.697	1.66	.96	
13*	13.176***		.642	1.63	.87	
14*	8.279***		.449	1.43	.76	√
แบบขาดการมีส่วนร่วม (Lack of engagement)cronbach = .736						
15	9.070***		.394	1.52	.75	
16	9.956***		.484	1.58	.82	
17	10.684***		.509	1.58	.68	
18	12.102***		.450	1.78	.79	
19	12.446***		.579	1.57	.77	
20*	11.902***		.517	1.55	.81	
21*	8.232***		.226	1.66	.77	√

หมายเหตุ ข้อกระทงที่มีเครื่องหมาย * คือข้อกระทงที่ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้น

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

ตาราง ค 3

ผลการทดสอบค่าอำนาจจำแนก (t) และการวิเคราะห์รายข้อ (CITC) ของมาตรวัดการรับรู้

ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพในชั้นสร้างมาตร

(N = 269) cronbach รวม = .921

ข้อกระทง	t 27% กลุ่มสูง-ต่ำ	CITC1	CITC รายด้าน	M	SD	ตัด ออก
การประเมินตนเองอย่างเที่ยงตรง (Accurate self-appraisal) cronbach = .739						
1	5.368**	.320	.333	3.45	.69	√
2	11.419***	.583	.511	3.76	.97	
3	10.362***	.580	.558	3.76	.91	
4	7.915***	.432	.386	3.63	.83	
5	10.251***	.582	.518	3.58	.91	
6*	9.264***	.503	.488	3.71	.93	
7*	7.010***	.388	.366	3.83	.86	√
การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ (Gathering Occupational Information) cronbach = .779						
8	9.075***	.536	.558	3.63	.80	
9	8.327***	.503	.531	3.49	1.00	
10	6.560***	.415	.452	3.35	1.04	√
11	10.017***	.529	.472	3.42	1.05	
12	9.523***	.546	.606	3.64	.86	
13*	10.441***	.607	.628	3.64	.81	
14*	7.327***	.374	.331	4.18	.88	√
การเลือกเป้าหมาย (Goal Selection) cronbach = .779						
15	10.374***	.573	.542	3.71	.85	
16	11.120***	.589	.585	3.66	.88	
17	10.185***	.574	.500	3.53	.81	
18	11.166***	.552	.572	3.51	.94	
19	6.170***	.346	.339	3.26	1.06	√
20*	10.122***	.516	.538	4.08	.78	
21*	11.384***	.573	.495	4.14	.83	
การวางแผน(Making Plans) cronbach = .538						
22	11.967***	.610	.465	3.21	.99	
23	8.905***	.506	.416	3.50	.82	
24	8.182***	.483	.391	2.94	.91	√
25	10.766***	.570	.393	3.94	.97	
26	10.288***	.539	.402	3.33	.90	

ข้อกระทงเดิม	t	CITC1	CITC2	M	SD	ตัด ออก
27*	12.427	.608	.184	4.03	3.13	
28*	9.581	.472	.291	2.87	1.33	√
การแก้ปัญหา (Problem Solving) cronbach = cronbach = .616						
29	8.741	.450	.358	3.36	.83	
30	8.720	.430	.343	4.01	.80	
31	5.425	.270	.372	3.50	.91	√
32	6.897	.370	.421	3.39	.93	
33	5.853	.378	.272	3.49	.88	
34*	4.937	.254	.309	3.35	1.10	√
35*	9.427	.436	.252	3.88	.94	

หมายเหตุ ข้อกระทงที่มีเครื่องหมาย * คือข้อกระทงที่ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้น

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

ภาคผนวก ง
ผลการวิเคราะห์โมเดลการวิจัย

L I S R E L 8.72

BY

Karl G. Jöreskog & Dag Sörbom

This program is published exclusively by
Scientific Software International, Inc.
7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100
Lincolnwood, IL 60712, U.S.A.
Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-2140
Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2005
Use of this program is subject to the terms specified in the
Universal Copyright Convention.
Website: www.ssicentral.com

The following lines were read from file
C:\Users\boontriga\Desktop\lr\model.LPJ:

TI career
DA NI=11 NO=0 MA=CM
RA FI='C:\Users\boontriga\Desktop\lr\data1140.psf'
MO NX=3 NY=8 NK=3 NE=2 BE=FU GA=FI PS=SY TE=SY TD=SY
LE
cde cid
LK
sup int lac
FR LY(1,1) LY(2,1) LY(3,1) LY(4,1) LY(5,1)
FR LY(6,2) LY(7,2) LY(8,2)
FI TD(1,1)
VA .173 TD(1,1)
VA .827 LX(1,1)
FI TD(2,2)
VA .051 TD(2,2)
VA .949 LX(2,2)
FI TD(3,3)
VA .077 TD(3,3)
VA .923 LX(3,3)
FR BE(2,1)
FR GA(1,1) GA(1,2) GA(1,3) GA(2,1) GA(2,2) GA(2,3)
FR TE(8,6) TE(4,2) TH(2,3) TH(3,2) TE(7,1) TE(7,3) TH(3,5) TH(2,2) TE(8,2)
FR TH(3,6) TE(6,5) TH(2,6) TH(1,2) TE(4,3) TE(4,1)
PD
OU SS SC SE TV RS EF MI ND=3

TI career

Number of Input Variables 11
Number of Y - Variables 8
Number of X - Variables 3

Number of ETA - Variables 2
 Number of KSI - Variables 3
 Number of Observations 1140

TI career

Covariance Matrix

	cds1mean	cds2mean	cds3mean	cds4mean	cds5mean	cid1mean
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
cds1mean	0.413					
cds2mean	0.266	0.487				
cds3mean	0.324	0.277	0.437			
cds4mean	0.324	0.325	0.336	0.483		
cds5mean	0.243	0.213	0.261	0.271	0.438	
cid1mean	-0.180	-0.158	-0.192	-0.206	-0.114	0.391
cid2mean	-0.235	-0.168	-0.235	-0.227	-0.148	0.226
cid3mean	-0.225	-0.214	-0.226	-0.252	-0.155	0.289
support_	0.115	0.113	0.110	0.120	0.078	-0.063
interfer	-0.022	0.027	-0.043	-0.026	0.005	0.090
lack_mea	-0.060	0.013	-0.049	-0.055	0.010	0.120

Covariance Matrix

	cid2mean	cid3mean	support_	interfer	lack_mea
	-----	-----	-----	-----	-----
cid2mean	0.355				
cid3mean	0.260	0.474			
support_	-0.074	-0.068	0.262		
interfer	0.066	0.066	-0.022	0.601	
lack_mea	0.099	0.099	-0.099	0.234	0.397

TI career

Parameter Specifications

LAMBDA-Y

	cds	cid
	-----	-----
cds1mean	0	0
cds2mean	1	0
cds3mean	2	0
cds4mean	3	0
cds5mean	4	0
cid1mean	0	0
cid2mean	0	5
cid3mean	0	6

BETA

	cds	cid
	-----	-----
cds	0	0
cid	7	0

GAMMA

	sup	int	lac
	-----	-----	-----
cds	8	9	10
cid	11	12	13

PHI

	sup	int	lac
	-----	-----	-----
sup	14		
int	15	16	
lac	17	18	19

PSI

cds	cid
-----	-----
20	21

THETA-EPS

	cds1mean	cds2mean	cds3mean	cds4mean	cds5mean	cid1mean
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
cds1mean	22					
cds2mean	0	23				
cds3mean	0	0	24			
cds4mean	25	26	27	28		
cds5mean	0	0	0	0	29	
cid1mean	0	0	0	0	30	31
cid2mean	32	0	33	0	0	0
cid3mean	0	35	0	0	0	36

THETA-EPS

	cid2mean	cid3mean
	-----	-----
cid2mean	34	
cid3mean	0	37

THETA-DELTA-EPS

	cds1mean	cds2mean	cds3mean	cds4mean	cds5mean	cid1mean
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
support_	0	38	0	0	0	0
interfer	0	39	40	0	0	41
lack_me	0	42	0	0	43	44

THETA-DELTA-EPS

	cid2mean	cid3mean
	-----	-----
support_	0	0
interfer	0	0

lack_mea 0 0

TI career

Number of Iterations = 8

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

LAMBDA-Y

	c ds	c id
	-----	-----
cds1mean	0.557	- -
cds2mean	0.477 (0.019) 25.735	- -
cds3mean	0.583 (0.016) 36.083	- -
cds4mean	0.628 (0.019) 33.162	- -
cds5mean	0.436 (0.018) 24.842	- -
cid1mean	- -	0.456
cid2mean	- -	0.491 (0.023) 21.736
cid3mean	- -	0.532 (0.020) 26.904

LAMBDA-X

	s up	i nt	l ac
	-----	-----	-----
support_	0.827	- -	- -
interfer	- -	0.949	- -
lack_mea	- -	- -	0.923

BETA

	cds	cid
	-----	-----
cds	- -	- -
cid	-0.898 (0.102) -8.788	- -

GAMMA

	sup	int	lac
	-----	-----	-----
cds	2.531 (0.430) 5.890	-0.303 (0.104) -2.911	0.829 (0.233) 3.562
cid	1.019 (0.463) 2.200	-0.109 (0.084) -1.301	0.747 (0.204) 3.662

Covariance Matrix of ETA and KSI

	cds	cid	sup	int	lac
	-----	-----	-----	-----	-----
cds	1.000				
cid	-0.731	1.000			
sup	0.233	-0.169	0.131		
int	-0.039	0.136	-0.029	0.611	
lac	-0.099	0.206	-0.129	0.264	0.370

PHI

	sup	int	lac
	-----	-----	-----
sup	0.131 (0.016) 8.135		
int	-0.029 (0.015) -1.915	0.611 (0.028) 21.884	
lac	-0.129 (0.013) -9.987	0.264 (0.018) 14.646	0.370 (0.019) 19.319

PSI

Note: This matrix is diagonal.

	cds	cid
	-----	-----

0.481	0.377
(0.094)	(0.045)
5.109	8.329

Squared Multiple Correlations for Structural Equations

cds	cid
-----	-----
0.519	0.623

Squared Multiple Correlations for Reduced Form

cds	cid
-----	-----
0.519	0.235

Reduced Form

	sup	int	lac
	-----	-----	-----
cds	2.531	-0.303	0.829
	(0.430)	(0.104)	(0.233)
	5.890	-2.911	3.562
cid	-1.255	0.163	0.002
	(0.298)	(0.078)	(0.166)
	-4.215	2.091	0.012

THETA-EPS

	cds1mean	cds2mean	cds3mean	cds4mean	cds5mean	cid1mean
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
cds1mean	0.102					
	(0.007)					
	14.806					
cds2mean	- -	0.259				
		(0.012)				
		21.607				
cds3mean	- -	- -	0.097			
			(0.007)			
			13.505			
cds4mean	-0.027	0.024	-0.030	0.088		
	(0.007)	(0.008)	(0.007)	(0.012)		
	-3.948	3.040	-4.311	7.107		
cds5mean	- -	- -	- -	- -	0.247	
					(0.011)	
					22.372	
cid1mean	- -	- -	- -	- -	0.017	0.182
					(0.007)	(0.011)

					2.660	16.435
cid2mean	-0.035 (0.005) -6.475	- -	-0.028 (0.005) -5.208	- -	- -	- -
cid3mean	- -	-0.025 (0.007) -3.640	- -	- -	- -	0.045 (0.009) 4.803

THETA-EPS

	cid2mean	cid3mean
cid2mean	0.113 (0.009) 12.705	
cid3mean	- -	0.190 (0.013) 15.045

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

cds1mean	cds2mean	cds3mean	cds4mean	cds5mean	cid1mean
0.752	0.468	0.779	0.818	0.435	0.532

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

cid2mean	cid3mean
0.680	0.598

THETA-DELTA-EPS

	cds1mean	cds2mean	cds3mean	cds4mean	cds5mean	cid1mean
support_	- -	0.022 (0.007) 3.123	- -	- -	- -	- -
interfer	- -	0.045 (0.011) 3.922	-0.024 (0.008) -3.106	- -	- -	0.028 (0.010) 2.787
lack_mea	- -	0.055 (0.009) 6.203	- -	- -	0.036 (0.008) 4.679	0.031 (0.008) 3.905

THETA-DELTA-EPS

cid2mean	cid3mean
----------	----------

```

-----  -----
support_  - -      - -
interfer  - -      - -
lack_mea  - -      - -

```

THETA-DELTA

```

support_  interfer  lack_mea
-----  -----  -----
0.173    0.051    0.077

```

Squared Multiple Correlations for X - Variables

```

support_  interfer  lack_mea
-----  -----  -----
0.341    0.915    0.804

```

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 22
 Minimum Fit Function Chi-Square = 25.702 (P = 0.265)
 Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 25.520 (P = 0.273)
 Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 3.520
 90 Percent Confidence Interval for NCP = (0.0 ; 20.295)

Minimum Fit Function Value = 0.0226
 Population Discrepancy Function Value (F0) = 0.00309
 90 Percent Confidence Interval for F0 = (0.0 ; 0.0178)
 Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.0119
 90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.0 ; 0.0285)
 P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 1.00

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.0997
 90 Percent Confidence Interval for ECVI = (0.0966 ; 0.114)
 ECVI for Saturated Model = 0.116
 ECVI for Independence Model = 9.884

Chi-Square for Independence Model with 55 Degrees of Freedom = 11236.048
 Independence AIC = 11258.048
 Model AIC = 113.520
 Saturated AIC = 132.000
 Independence CAIC = 11324.475
 Model CAIC = 379.227
 Saturated CAIC = 530.560

Normed Fit Index (NFI) = 0.998
 Non-Normed Fit Index (NNFI) = 0.999
 Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.399
 Comparative Fit Index (CFI) = 1.00
 Incremental Fit Index (IFI) = 1.00
 Relative Fit Index (RFI) = 0.994

Critical N (CN) = 1786.420

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.00520
 Standardized RMR = 0.0122
 Goodness of Fit Index (GFI) = 0.996
 Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.988
 Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.332

TI career

Fitted Covariance Matrix

	cds1mean	cds2mean	cds3mean	cds4mean	cds5mean	cid1mean
cds1mean	0.413					
cds2mean	0.266	0.486				
cds3mean	0.325	0.278	0.437			
cds4mean	0.324	0.324	0.336	0.483		
cds5mean	0.243	0.208	0.254	0.274	0.437	
cid1mean	-0.186	-0.159	-0.194	-0.209	-0.128	0.390
cid2mean	-0.235	-0.171	-0.237	-0.225	-0.156	0.224
cid3mean	-0.217	-0.211	-0.227	-0.244	-0.170	0.288
support_	0.107	0.114	0.112	0.121	0.084	-0.064
interfer	-0.021	0.027	-0.046	-0.023	-0.016	0.087
lack_mea	-0.051	0.011	-0.053	-0.058	-0.004	0.117

Fitted Covariance Matrix

	cid2mean	cid3mean	support_	interfer	lack_mea
cid2mean	0.354				
cid3mean	0.261	0.474			
support_	-0.069	-0.074	0.262		
interfer	0.063	0.069	-0.022	0.601	
lack_mea	0.093	0.101	-0.098	0.231	0.393

Fitted Residuals

	cds1mean	cds2mean	cds3mean	cds4mean	cds5mean	cid1mean
cds1mean	0.000					
cds2mean	0.000	0.001				
cds3mean	-0.001	-0.002	0.000			
cds4mean	0.000	0.002	0.000	0.000		
cds5mean	0.000	0.005	0.006	-0.003	0.001	
cid1mean	0.006	0.001	0.002	0.003	0.014	0.001
cid2mean	-0.001	0.003	0.002	-0.001	0.009	0.003
cid3mean	-0.008	-0.003	0.001	-0.007	0.015	0.001
support_	0.008	-0.001	-0.002	-0.001	-0.006	0.000
interfer	-0.002	0.000	0.003	-0.002	0.021	0.002
lack_mea	-0.009	0.002	0.004	0.002	0.014	0.003

Fitted Residuals

	cid2mean	cid3mean	support_	interfer	lack_mea
	-----	-----	-----	-----	-----
cid2mean	0.001				
cid3mean	-0.001	0.000			
support_	-0.005	0.007	0.000		
interfer	0.002	-0.003	0.001	0.000	
lack_mea	0.006	-0.002	-0.001	0.002	0.004

Summary Statistics for Fitted Residuals

Smallest Fitted Residual = -0.009
 Median Fitted Residual = 0.001
 Largest Fitted Residual = 0.021

Stemleaf Plot

```

- 0|98765
- 0|3332222211111110000000000000
  0|11111111222222223333344
  0|5666789
  1|44
  1|5
  2|1

```

Standardized Residuals

	cds1mean	cds2mean	cds3mean	cds4mean	cds5mean	cid1mean
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
cds1mean	-0.245					
cds2mean	0.007	1.162				
cds3mean	-1.067	-0.520	-0.520			
cds4mean	0.441	1.130	0.546	-0.341		
cds5mean	-0.053	0.778	1.880	-0.907	1.411	
cid1mean	1.170	0.156	0.453	0.658	2.927	2.340
cid2mean	-0.335	0.459	0.809	-0.504	1.404	1.454
cid3mean	-1.611	-0.600	0.239	-1.456	1.799	1.273
support_	1.905	-1.034	-0.575	-0.317	-0.872	0.082
interfer	-0.243	0.070	0.859	-0.421	1.864	0.812
lack_mea	-1.622	0.677	0.800	0.482	2.745	0.900

Standardized Residuals

	cid2mean	cid3mean	support_	interfer	lack_mea
	-----	-----	-----	-----	-----
cid2mean	0.625				
cid3mean	-0.491	0.005			
support_	-1.477	1.323	- -		
interfer	0.429	-0.348	0.595	-0.238	
lack_mea	1.502	-0.279	-0.694	1.077	2.286

Summary Statistics for Standardized Residuals

Smallest Standardized Residual = -1.622
 Median Standardized Residual = 0.435
 Largest Standardized Residual = 2.927

Stemleaf Plot

```

- 1|6655
- 1|10
- 0|997665555
- 0|4333332221000
  0|112244
  0|55556677888899
  1|11223344
  1|558999
  2|33
  2|79

```

Largest Positive Standardized Residuals

```

Residual for cid1mean and cds5mean  2.927
Residual for lack_mea and cds5mean  2.745

```

TI career

Standardized Residuals

TI career

Modification Indices and Expected Change

Modification Indices for LAMBDA-Y

	cds	cid
	-----	-----
cds1mean	- -	0.982
cds2mean	- -	0.027
cds3mean	- -	0.110
cds4mean	- -	1.266
cds5mean	- -	5.218
cid1mean	1.993	- -
cid2mean	0.014	- -
cid3mean	2.011	- -

Expected Change for LAMBDA-Y

	cds	cid
	-----	-----
cds1mean	- -	-0.026
cds2mean	- -	0.005
cds3mean	- -	0.009
cds4mean	- -	-0.034
cds5mean	- -	0.066
cid1mean	0.036	- -
cid2mean	0.007	- -
cid3mean	-0.040	- -

Standardized Expected Change for LAMBDA-Y

	cds	cid
	-----	-----
cds1mean	- -	-0.026
cds2mean	- -	0.005
cds3mean	- -	0.009

cds4mean	- -	-0.034
cds5mean	- -	0.066
cid1mean	0.036	- -
cid2mean	0.007	- -
cid3mean	-0.040	- -

Completely Standardized Expected Change for LAMBDA-Y

	cds	cid
	-----	-----
cds1mean	- -	-0.040
cds2mean	- -	0.007
cds3mean	- -	0.013
cds4mean	- -	-0.050
cds5mean	- -	0.100
cid1mean	0.057	- -
cid2mean	0.011	- -
cid3mean	-0.059	- -

No Non-Zero Modification Indices for LAMBDA-X

No Non-Zero Modification Indices for BETA

No Non-Zero Modification Indices for GAMMA

No Non-Zero Modification Indices for PHI

No Non-Zero Modification Indices for PSI

Modification Indices for THETA-EPS

	cds1mean	cds2mean	cds3mean	cds4mean	cds5mean	cid1mean
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
cds1mean	- -					
cds2mean	0.000	- -				
cds3mean	1.220	0.197	- -			
cds4mean	- -	- -	- -	- -		
cds5mean	0.030	0.643	4.249	1.222	- -	
cid1mean	3.855	0.250	1.102	0.338	- -	- -
cid2mean	- -	0.325	- -	0.089	0.136	1.999
cid3mean	4.272	- -	0.934	1.637	2.669	- -

Modification Indices for THETA-EPS

	cid2mean	cid3mean
	-----	-----
cid2mean	- -	
cid3mean	1.999	- -

Expected Change for THETA-EPS

	cds1mean	cds2mean	cds3mean	cds4mean	cds5mean	cid1mean
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
cds1mean	- -					
cds2mean	0.000	- -				
cds3mean	-0.010	-0.003	- -			

cds4mean	- -	- -	- -	- -		
cds5mean	-0.001	0.006	0.014	-0.010	- -	
cid1mean	0.010	-0.004	-0.005	0.003	- -	- -
cid2mean	- -	0.004	- -	-0.002	0.002	0.011
cid3mean	-0.011	- -	0.005	-0.008	0.013	- -

Expected Change for THETA-EPS

	cid2mean	cid3mean
	-----	-----
cid2mean	- -	
cid3mean	-0.013	- -

Completely Standardized Expected Change for THETA-EPS

	cds1mean	cds2mean	cds3mean	cds4mean	cds5mean	cid1mean
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
cds1mean	- -					
cds2mean	0.000	- -				
cds3mean	-0.023	-0.007	- -			
cds4mean	- -	- -	- -	- -		
cds5mean	-0.003	0.014	0.032	-0.021	- -	
cid1mean	0.024	-0.008	-0.013	0.007	- -	- -
cid2mean	- -	0.009	- -	-0.005	0.006	0.030
cid3mean	-0.025	- -	0.012	-0.017	0.028	- -

Completely Standardized Expected Change for THETA-EPS

	cid2mean	cid3mean
	-----	-----
cid2mean	- -	
cid3mean	-0.032	- -

Modification Indices for THETA-DELTA-EPS

	cds1mean	cds2mean	cds3mean	cds4mean	cds5mean	cid1mean
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
support_	1.431	- -	0.505	0.000	0.747	0.166
interfer	0.034	- -	- -	1.166	2.285	- -
lack_me	1.891	- -	0.451	0.607	- -	- -

Modification Indices for THETA-DELTA-EPS

	cid2mean	cid3mean
	-----	-----
support_	1.322	2.105
interfer	0.002	0.002
lack_me	0.008	0.008

Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	cds1mean	cds2mean	cds3mean	cds4mean	cds5mean	cid1mean
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
support_	0.006	- -	-0.004	0.000	-0.006	-0.003
interfer	0.002	- -	- -	-0.011	0.017	- -
lack_me	-0.008	- -	0.004	0.005	- -	- -

Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	cid2mean	cid3mean
	-----	-----
support_	-0.007	0.009
interfer	0.000	0.000
lack_mea	0.001	-0.001

Completely Standardized Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	cds1mean	cds2mean	cds3mean	cds4mean	cds5mean	cid1mean
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
support_	0.019	- -	-0.011	0.000	-0.018	-0.008
interfer	0.003	- -	- -	-0.020	0.034	- -
lack_mea	-0.020	- -	0.011	0.012	- -	- -

Completely Standardized Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	cid2mean	cid3mean
	-----	-----
support_	-0.024	0.027
interfer	0.001	-0.001
lack_mea	0.002	-0.002

Maximum Modification Index is 5.22 for Element (5, 2) of LAMBDA-Y

TI career

Standardized Solution

LAMBDA-Y

	cds	cid
	-----	-----
cds1mean	0.557	- -
cds2mean	0.477	- -
cds3mean	0.583	- -
cds4mean	0.628	- -
cds5mean	0.436	- -
cid1mean	- -	0.456
cid2mean	- -	0.491
cid3mean	- -	0.532

LAMBDA-X

	sup	int	lac
	-----	-----	-----
support_	0.299	- -	- -
interfer	- -	0.742	- -
lack_mea	- -	- -	0.562

BETA

	cds	cid
	-----	-----


```

cds      - -      - -
cid      -0.898    - -

```

GAMMA

```

          sup      int      lac
-----
cds      0.916    -0.237    0.505
cid      0.369    -0.085    0.455

```

Correlation Matrix of ETA and KSI

```

          cds      cid      sup      int      lac
-----
cds      1.000
cid      -0.731    1.000
sup      0.644    -0.467    1.000
int      -0.050    0.174    -0.101    1.000
lac      -0.163    0.338    -0.586    0.555    1.000

```

PSI

Note: This matrix is diagonal.

```

          cds      cid
-----
0.481    0.377

```

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

```

          sup      int      lac
-----
cds      0.916    -0.237    0.505
cid      -0.454    0.128    0.001

```

TI career

Completely Standardized Solution

LAMBDA-Y

```

          cds      cid
-----
cds1mean 0.867    - -
cds2mean 0.684    - -
cds3mean 0.883    - -
cds4mean 0.904    - -
cds5mean 0.660    - -
cid1mean - -      0.730
cid2mean - -      0.825
cid3mean - -      0.774

```

LAMBDA-X

```

          sup      int      lac
-----
support_ 0.584    - -      - -

```

```

interfer    - -    0.957    - -
lack_mea    - -    - -    0.897

```

BETA

```

          cds      cid
-----  -----
cds      - -      - -
cid      -0.898   - -

```

GAMMA

```

          sup      int      lac
-----  -----  -----
cds      0.916    -0.237    0.505
cid      0.369    -0.085    0.455

```

Correlation Matrix of ETA and KSI

```

          cds      cid      sup      int      lac
-----  -----  -----  -----  -----
cds      1.000
cid      -0.731    1.000
sup      0.644    -0.467    1.000
int      -0.050    0.174    -0.101    1.000
lac      -0.163    0.338    -0.586    0.555    1.000

```

PSI

Note: This matrix is diagonal.

```

          cds      cid
-----  -----
          0.481    0.377

```

THETA-EPS

```

          cds1mean  cds2mean  cds3mean  cds4mean  cds5mean  cid1mean
-----  -----  -----  -----  -----  -----
cds1mean    0.248
cds2mean    - -      0.532
cds3mean    - -      - -      0.221
cds4mean    -0.060   0.050   -0.066   0.182
cds5mean    - -      - -      - -      - -      0.565
cid1mean    - -      - -      - -      - -      0.042    0.468
cid2mean    -0.091   - -      -0.071   - -      - -      - -
cid3mean    - -      -0.052   - -      - -      - -      - -      0.105

```

THETA-EPS

```

          cid2mean  cid3mean
-----  -----
cid2mean    0.320
cid3mean    - -      0.402

```

THETA-DELTA-EPS

	cds1mean	cds2mean	cds3mean	cds4mean	cds5mean	cid1mean
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
support_	- -	0.063	- -	- -	- -	- -
interfer	- -	0.083	-0.048	- -	- -	0.059
lack_mea	- -	0.126	- -	- -	0.086	0.078

THETA-DELTA-EPS

	cid2mean	cid3mean
	-----	-----
support_	- -	- -
interfer	- -	- -
lack_mea	- -	- -

THETA-DELTA

support_	interfer	lack_mea
-----	-----	-----
0.659	0.085	0.196

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

	sup	int	lac
	-----	-----	-----
cds	0.916	-0.237	0.505
cid	-0.454	0.128	0.001

TI career

Total and Indirect Effects

Total Effects of KSI on ETA

	sup	int	lac
	-----	-----	-----
cds	2.531	-0.303	0.829
	(0.430)	(0.104)	(0.233)
	5.890	-2.911	3.562
cid	-1.255	0.163	0.002
	(0.298)	(0.078)	(0.166)
	-4.215	2.091	0.012

Indirect Effects of KSI on ETA

	sup	int	lac
	-----	-----	-----
cds	- -	- -	- -
cid	-2.274	0.272	-0.745
	(0.576)	(0.110)	(0.265)
	-3.948	2.473	-2.814

Total Effects of ETA on ETA

	cds	cid
	-----	-----
cds	- -	- -
cid	-0.898 (0.102) -8.788	- -

Largest Eigenvalue of B*B' (Stability Index) is 0.807

Total Effects of ETA on Y

	cds	cid
	-----	-----
cds1mean	0.557	- -
cds2mean	0.477 (0.019) 25.735	- -
cds3mean	0.583 (0.016) 36.083	- -
cds4mean	0.628 (0.019) 33.162	- -
cds5mean	0.436 (0.018) 24.842	- -
cid1mean	-0.409 (0.047) -8.788	0.456
cid2mean	-0.441 (0.049) -8.990	0.491 (0.023) 21.736
cid3mean	-0.478 (0.054) -8.849	0.532 (0.020) 26.904

Indirect Effects of ETA on Y

	cds	cid
	-----	-----
cds1mean	- -	- -
cds2mean	- -	- -
cds3mean	- -	- -

cds4mean	- -	- -
cds5mean	- -	- -
cid1mean	-0.409 (0.047) -8.788	- -
cid2mean	-0.441 (0.049) -8.990	- -
cid3mean	-0.478 (0.054) -8.849	- -

Total Effects of KSI on Y

	sup	int	lac
	-----	-----	-----
cds1mean	1.411 (0.240) 5.890	-0.169 (0.058) -2.911	0.462 (0.130) 3.562
cds2mean	1.208 (0.208) 5.804	-0.145 (0.050) -2.902	0.396 (0.112) 3.531
cds3mean	1.476 (0.250) 5.897	-0.177 (0.061) -2.910	0.484 (0.136) 3.562
cds4mean	1.590 (0.270) 5.899	-0.191 (0.065) -2.911	0.521 (0.146) 3.563
cds5mean	1.104 (0.191) 5.791	-0.132 (0.046) -2.895	0.362 (0.102) 3.531
cid1mean	-0.572 (0.136) -4.215	0.074 (0.036) 2.091	0.001 (0.076) 0.012
cid2mean	-0.616 (0.146) -4.206	0.080 (0.038) 2.091	0.001 (0.081) 0.012
cid3mean	-0.668 (0.159) -4.209	0.087 (0.042) 2.091	0.001 (0.088) 0.012

TI career

Standardized Total and Indirect Effects

Standardized Total Effects of KSI on ETA

	sup	int	lac
	-----	-----	-----
cds	0.916	-0.237	0.505
cid	-0.454	0.128	0.001

Standardized Indirect Effects of KSI on ETA

	sup	int	lac
	-----	-----	-----
cds	- -	- -	- -
cid	-0.823	0.213	-0.453

Standardized Total Effects of ETA on ETA

	cds	cid
	-----	-----
cds	- -	- -
cid	-0.898	- -

Standardized Total Effects of ETA on Y

	cds	cid
	-----	-----
cds1mean	0.557	- -
cds2mean	0.477	- -
cds3mean	0.583	- -
cds4mean	0.628	- -
cds5mean	0.436	- -
cid1mean	-0.409	0.456
cid2mean	-0.441	0.491
cid3mean	-0.478	0.532

Completely Standardized Total Effects of ETA on Y

	cds	cid
	-----	-----
cds1mean	0.867	- -
cds2mean	0.684	- -
cds3mean	0.883	- -
cds4mean	0.904	- -
cds5mean	0.660	- -
cid1mean	-0.655	0.730
cid2mean	-0.741	0.825
cid3mean	-0.695	0.774

Standardized Indirect Effects of ETA on Y

	cds	cid
	-----	-----
cds1mean	- -	- -
cds2mean	- -	- -

cds3mean	- -	- -
cds4mean	- -	- -
cds5mean	- -	- -
cid1mean	-0.409	- -
cid2mean	-0.441	- -
cid3mean	-0.478	- -

Completely Standardized Indirect Effects of ETA on Y

	cds	cid
	-----	-----
cds1mean	- -	- -
cds2mean	- -	- -
cds3mean	- -	- -
cds4mean	- -	- -
cds5mean	- -	- -
cid1mean	-0.655	- -
cid2mean	-0.741	- -
cid3mean	-0.695	- -

Standardized Total Effects of KSI on Y

	sup	int	lac
	-----	-----	-----
cds1mean	0.510	-0.132	0.281
cds2mean	0.437	-0.113	0.241
cds3mean	0.534	-0.138	0.294
cds4mean	0.575	-0.149	0.317
cds5mean	0.399	-0.103	0.220
cid1mean	-0.207	0.058	0.001
cid2mean	-0.223	0.063	0.001
cid3mean	-0.242	0.068	0.001

Completely Standardized Total Effects of KSI on Y

	sup	int	lac
	-----	-----	-----
cds1mean	0.794	-0.206	0.438
cds2mean	0.627	-0.162	0.345
cds3mean	0.808	-0.209	0.445
cds4mean	0.828	-0.214	0.456
cds5mean	0.604	-0.156	0.333
cid1mean	-0.331	0.093	0.001
cid2mean	-0.374	0.105	0.001
cid3mean	-0.351	0.099	0.001

Time used: 0.234 Seconds

ภาคผนวก จ

ผลการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 โทร.0-2218-8147

ที่ จว 151/56 วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง แจ้งผลผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย

เลขที่รับหนังสือ 531

20 ก.พ. 2556

เวลา 14.30 น.

เรียน คณบดีคณะจิตวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย

1. ใบรับรองผลการพิจารณา
2. เอกสารข้อมูลสำหรับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย
3. หนังสือแสดงความยินยอม
4. แบบสอบถาม

ตามที่ นางสาวอนุชาริภา ลิวเฉลิมวงศ์ นิสิตระดับมหาบัณฑิต คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เสนอโครงการวิจัยที่ 129.1/55 เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพและความกังวลใจในการเลือกประกอบอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยมีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพเป็นตัวแปรสื่อ (RELATIONSHIPS BETWEEN PARENTAL CAREER SUPPORT AND CAREER INDECISION OF HIGH SCHOOL STUDENTS WITH CAREER DECISION-MAKING SELF-EFFICACY AS A MEDIATOR) เพื่อให้กรรมการผู้ทบทวนหลักพิจารณาจริยธรรมการวิจัยความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

การนี้ กรรมการผู้ทบทวนหลัก ได้เห็นสมควรให้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยได้รับรองวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

เรียน ผอ.ฝ่ายบริหาร

จึงเรียนมาเพื่อโปรด

ทราบ

พิจารณา

ดำเนินการ

อนุมัติ

ลงชื่อ.....*ศกช*.....

นันทิ์ ชัยชนะวงศาโรจน์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทิ์ ชัยชนะวงศาโรจน์)

กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน

กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

K. K. K.

W. W. W.

GOA.W. 80

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาคารสถาบัน 2 ชั้น 4 ซอยจุฬาลงกรณ์ 62 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทรศัพท์: 0-2218-8147 โทรสาร: 0-2218-8147 E-mail: eccu@chula.ac.th

COA No. 036/2556

ใบรับรองโครงการวิจัย

โครงการวิจัยที่ 129.1/55 : ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านอาชีพ และความ
ตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอน
ปลาย โดยมีกรรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกเส้นทาง
อาชีพเป็นตัวแปรสื่อ

ผู้วิจัยหลัก : นางสาวบุษกริภา ลีเฉลิมวงศ์

หน่วยงาน : คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ได้พิจารณา โดยใช้หลัก ของ The International Conference on Harmonization – Good Clinical Practice
(ICH-GCP) อนุมัติให้ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าวได้

ลงนาม.....*[Signature]*
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ปริศา ทศนประดิษฐ์)
ประธาน

ลงนาม.....*[Signature]*
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทริ ชัยชนะวงศาโรจน์)
กรรมการและเลขานุการ

วันที่รับรอง : 7 กุมภาพันธ์ 2556

วันหมดอายุ : 6 กุมภาพันธ์ 2557

เอกสารที่คณะกรรมการรับรอง

- 1) โครงการวิจัย
- 2) ข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
- 3) ผู้วิจัย
- 4) แบบสอบถาม

เลขที่โครงการวิจัย. 129.1 / 55
วันที่รับรอง - 7 ก.พ. 2556
วันหมดอายุ - 6 ก.พ. 2557

เงื่อนไข

1. ข้าพเจ้ารับทราบว่าเป็นการวิจัยจริยธรรม หากดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัยก่อนได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยฯ
2. หากใบรับรองโครงการวิจัยหมดอายุ การดำเนินการวิจัยต้องยุติ เมื่อต้องการต่ออายุต้องขออนุมัติใหม่ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 1 เดือน พร้อมส่งรายงานความก้าวหน้าการวิจัย
3. ต้องดำเนินการวิจัยตามที่ระบุไว้ในโครงการวิจัยอย่างเคร่งครัด
4. ใช้เอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ใบยินยอมของกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และเอกสารเชิญเข้าร่วมวิจัย (ถ้ามี) เฉพาะที่ประทับตราคณะกรรมการเท่านั้น
5. หากเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ร้ายแรงในสถานที่เก็บข้อมูลที่ขออนุมัติจากคณะกรรมการ ต้องรายงานคณะกรรมการภายใน 5 วันทำการ
6. หากมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินการวิจัย ให้ส่งคณะกรรมการพิจารณารับรองก่อนดำเนินการ
7. โครงการวิจัยไม่เกิน 1 ปี ส่งแบบรายงานสิ้นสุดโครงการวิจัย (AF 03-12) และบทคัดย่อผลการวิจัยภายใน 30 วัน เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น สำหรับโครงการวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ให้ส่งบทคัดย่อผลการวิจัย ภายใน 30 วัน เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวบุณทริกา ลีวเฉลิมวงศ์ เกิดเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2531 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาจากโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ ในปีการศึกษา 2548 ได้เข้าศึกษาที่คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและสำเร็จการศึกษาวิทยาศาสตร์บัณฑิต (จิตวิทยา) เกียรตินิยมอันดับสอง ในปีการศึกษา 2552 และในปีการศึกษา 2553 ได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY